

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din 28 noiembrie 2010

Raport final
28 septembrie - 28 noiembrie 2010

Acest raport este realizat în cadrul proiectului „Monitorizarea mass-media în campania electorală”, cu susținerea financiară a Ambasadei Marii Britanii în Moldova, Consiliului European și Fundației Est-Europene, din resursele acordate de Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida/Asdi), Ministerul Afacerilor Externe al Danemarcei, Fondului Național pentru Democrație (NED), Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin intermediul Fundației Eurasia.

De asemenea, elaborarea acestui raport este posibilă grație ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID), în cadrul Programului AED - Consolidarea Societății Civile în Moldova (MCSSP).

Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor.

1. Date generale

1.1 Obiectivul proiectului: Evaluarea modului în care mass media reflectă campania electorală pentru alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova pentru a stabili dacă concurenții electorali se bucură de acces egal la mass-media și dacă electoratului i se oferă suficientă informație despre candidați și platformele lor electorale.

1.2 Perioada de monitorizare: 28 septembrie – 28 noiembrie 2010

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

- forma de proprietate (publică și privată)
- audiența/ impactul
- limba difuzării

1.4 Mass-media monitorizate:

TV: Moldova 1, Prime TV, 2 Plus, NIT, N4, Jurnal TV, Publika TV

Radio: Radio Moldova, Prime FM, Vocea Basarabiei

Presa scrisă: Moldova Suverană, Nezașisimaia Moldova, Flux, Jurnal de Chișinău, Timpul de dimineață, Komsomolskaia pravda v Moldove, Evenimentul Zilei, Panorama, Golos Bălți (Bălți), Vesti Gagauzii (Comrat), Cuvântul (Rezina), Gazeta de Sud (Cimișlia).

Agenții de presă și portaluri web: Moldpres, Infotag, www.omg.md, www.unimedia.md

1.5 Orarul monitorizării

TV: Luni – vineri: de la 6.00 până la 9.00 și de la 18.00 până la 23.00

Sâmbătă și duminică: de la 8.00 până la 22.00

Radio : De la 6.00 până la 13.00 și de la 17.00 până la 20.00, zilnic.

Presa scrisă/Agenții de știri/Portaluri web: întreg conținutul, zilnic.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat de Centrul pentru Jurnalism Independent în parteneriat cu Asociația Presei Independente și Institutul de Marketing și Sondaje IMAS-INC Chișinău.

2. Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare "Articolul XIX". Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) cantitativi, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în buletinele de știri, și 2) calitativi, stabilindu-se părtinirea postului monitorizat în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unei sau altei formațiuni politice. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul postului care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de

vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat masiv, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru și părtinire. *Studii de caz:* A fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de cele 10 posturi audiovizuale. Ținând cont de impactul major pe care îl are audiovizualul asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestuia în rândul populației, s-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalităților de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

Lista codurilor utilizate:

PDM = Partidul Democrat din Moldova
PCRM = Partidul Comuniștilor din Moldova
AMN = Partidul „Alianța Moldova Noastră”
PAM = Partidul Agrar din Moldova
PSM = Partidul Socialist din Moldova
PLD = Partidul Legii și Dreptății
PPCD = Partidul Popular Creștin-Democrat
PL = Partidul Liberal din Moldova
PSD = Partidul Social-Democrat
MFN = Mișcarea „Forța Nouă”
PC = Partidul Conservator
RAVN = Mișcarea social-politică Ravnopravie
PPR = Partidul Popular Republican
PRM = Partidul Republican din Moldova
UCM = Uniunea Centristă din Moldova
PM = Partidul Muncii
PUM = Partidul Umanist din Moldova
PMUEM = Partidul „Moldova Unită – Edinaia Moldova”
PNL = Partidul Național Liberal
MAE = Mișcarea „Acțiunea Europeană”
PNTJ = Partidul „Pentru Neam și Țară”
PLDM = Partidul Liberal Democrat din Moldova
AIE = Alianța pentru Integrare Europeană
MRRM = Mișcarea Romilor din RM
PPM = Partidul Patrioții Moldovei
AV = Partidul „Alianța Verde”
PRES = Președintele, președinția
PARL = comisii parlamentare
MIN = prim-ministrul, miniștrii
CEC = Comisia Electorală Centrală și birourile, secțiile electorale
GUV = funcționari din guvern
APL = administrația publică locală
PA = Poliția/armata/CCCEC/Vama,SIS
DIP = Diplomați, oficiali și observatori străini de rang înalt
CET = Cetățeni
SOC = Societate civilă
SIN = Sindicate

EXP = Experti (străini și locali), observatori, sociologi, analiști, etc.
BUS = Business
MED = Mass media
JUD = Judecători, avocați, Procuratura, Curtea Constituțională
BIS = Biserica
DOC = Documente (rapoarte, Constituția, sondaje, etc.).
CCA= Consiliul Coordonator al Audiovizualului
GS = Gabriel Stati
VS = Victor Stepaniuc
VP= Valeriu Pleșca
LB= Elena Burghilă-Leonte
ML= Maia Laguta
AD =Alexandru Demian
SB = Sergiu Banari
GR= Gheorghe Rusu
EN=Evghenii Nazarenco
VC =Valentina Cușnir
SI=Sergiu Iachim
NA= Natalia Axenova
TT= Tatiana Țâmbalist
RC= Romeo Cereteu
VT = Vitalie Țaulean
AB= Afanasie Bârlădeanu
OB =Oleg Bolotnicov
OC = Oleg Cazac
VL = Vasile Lupașcu

3. Tendințe generale

3.1 Audiovizual

În perioada 28 septembrie - 28 noiembrie 2010, majoritatea din cele 10 posturi audiovizuale monitorizate s-au implicat activ în reflectarea campaniei. Numărul materialelor și emisiunilor ce cad sub incidența prezentei monitorizării a crescut treptat pe parcursul campaniei, constituind 20733, în total. Cel mai mare volum a revenit știrilor cu tangență electorală directă și indirectă, urmate de emisiuni de opinie și programele electorale speciale, inclusiv dezbateri, în cadrul cărora reprezentanții concurenților electorali au avut posibilitatea să-și prezinte programele electorale și să dezbată asupra platformelor altor concurenți.

Posturile publice Moldova 1 și Radio Moldova au avut un comportament diferit de cel adoptat în campaniile electorale din 2009. Astfel, ambele posturi au renunțat la practica de a începe buletinele de știri cu materiale privind administrația centrală și partidele aflate la guvernare. Posturile au asigurat pluralism de opinie în știri și alt gen de materiale relevante prezentei monitorizării, oferind și multe materiale de educație electorală. În cele mai multe cazuri, subiectele relevante au fost prezentate în context neutru; totodată unii concurenți electorali au apărut în lumină pozitivă și/sau negativă. Din punctul de vedere al frecvenței și contextului apariției în știri, la Moldova 1 și Radio Moldova s-a remarcat o ușoară favorizare a PLDM și PL, aceste partide beneficiind și de aparițiile liderilor în calitate de Prim-ministru și Președinte interimar. De notat că la 27 noiembrie, Moldova 1 a difuzat duplexul

București-Chișinău la Gala premiilor de excelență ale TVR Internațional, în cadrul căruia au avut intervenții Președintele interimar și Prim-ministrul. Acest lucru a contravenit Recomandării Consiliului Coordonator al Audiovizualului de a nu difuza în ziua alegerilor și în ziua precedentă alegerilor emisiuni cu participarea concurenților electorali sau subiecte ce vizează concurenții electorali.

Postul privat NIT a favorizat masiv concurentul electoral PCRМ, care a făcut subiectul unui număr foarte mare de știri pozitive. Rezultatele monitorizării relevă că postul respectiv a avut un comportament de televiziune de buzunar: jurnaliștii de la NIT au însoțit candidații PCRМ la majoritatea întâlnirilor cu alegătorii și au făcut campanie electorală deschisă pentru acest concurent. Totodată, NIT a eșuat să asigure pluralism de opinie în buletinele de știri, în acestea fiind incluse preponderent știri care au vizat în principal partidele din AIE și PCRМ. Ceilalți concurenți, cu mici excepții, nu au avut acces în știrile de la NIT. În zilele de 27 și 28 noiembrie NIT a ignorat Recomandarea CCA și a difuzat mai multe știri cu apariția concurenților electorali, unele în reluare de la posturile străine de televiziune, acestea promovând PCRМ.

Posturile TV private cu acoperire națională Prime TV, 2 Plus și postul de radio Prime FM au reflectat campania preponderent în buletine de știri. Judecând după frecvența citirii și contextul apariției concurenților în știri, dar și în emisiuni, la Prime TV a fost favorizat PDM. Aceeași tendință a fost evidentă și la 2 Plus, și la Prime FM. De notat că partizanatul din partea acestor trei instituții media a devenit evident pe parcursul ultimelor trei săptămâni de campanie, când în știri și alt gen de materiale au început să apară masiv reprezentanții PDM. Prime TV nu a ținut cont de Recomandarea CCA de a nu difuza emisiuni (distractive, analitice, talk-show-uri) cu participarea concurenților electorali și la 27 noiembrie a difuzat în reluare emisiunea „Confidențe cu Rodica Ciorănică”, invitatul fiind Vlad Plahotniuc, candidatul cu nr.2 pe lista PDM. Postul 2 Plus, care retransmite postul TVR, a difuzat duplexul Chișinău-București la care au participat și Prim-ministrul, și Președintele interimar.

Postul cu acoperire regională N4 a asigurat pluralism de opinie, prin oferirea spațiului mai multor concurenți, inclusiv candidaților independenți. Judecând după frecvența mare a apariției în știri și contextul pozitiv al reflectării se poate de afirmat că N4 a făcut partizanat în favoarea PLDM. Postul a oferit acestui concurent mai mult spațiu pentru a descrie activitățile electorale, dar și pentru a prezenta în detaliu activitățile Prim-ministrului.

La postul de știri Publika TV nu a fost evidentă vreo tendință clară de favorizare a anumitor concurenți electorali. Postul a asigurat pluralism de opinie și a oferit telespectatorilor suficientă informație cu implicații electorale astfel încât alegătorii să poată vota informat.

Jurnal TV a favorizat Partidul pentru Neam și Țară, acestui concurent electoral fiindu-i oferit spațiu amplu atât în știri, cât și în emisiuni, în care reprezentanții PNȚ au apărut în ipostaza de luptători cu mafia, în special cu Vlad Plahotniuc, candidat democrat. Tendința de partizanat în favoarea PNȚ a devenit evidentă în ultimele trei săptămâni de campanie electorală, reprezentanții respectivului partid fiind invitații celor mai multe emisiuni puse pe post în această perioadă. Totodată, judecând după frecvența contextului negativ în care a apărut PCRМ, se poate de afirmat că Jurnal TV a defavorizat acest concurent electoral. La 27 noiembrie, Jurnal TV a pus pe post duplexul București-Chișinău, în cadrul cărui au avut intervenții Mihai Ghimpu și Vlad Filat, ignorând astfel Recomandarea CCA.

La Vocea Basarabiei s-a remarcat favorizarea PLDM și PL, partizanatul fiind determinat în principal de frecvența și durata mare a intervenției directe atât a reprezentanților partidelor, cât și a Președintelui

Interimar și Prim-ministrului. De asemenea, Vocea Basarabiei a defavorizat PCRM, care a apărut de cele mai multe ori în context negativ.

3.2 Presa scrisă/Agenții de presă/Portaluri web

În perioada 28 octombrie – 28 noiembrie 2010, presa scrisă, inclusiv agențiile de presă și portalurile web, au publicat în total 4762 materiale, inclusiv știri, articole de opinie, publicitate politică și electorală, materiale de educație electorală, interviuri și alte materiale din categoria programelor electorale speciale, precum și sondaje de opinie cu cetățenii de tip „Vox populi”. Materialele tematice au ocupat o suprafață de 1,205.779 centimetri pătrați în ziare și 3,486.204 semne (fără spațiu) în fluxurile agențiilor de știri și pe site-urile monitorizate.

Cele 12 ziare monitorizate au publicat 2636 informații relevante (știri, opinii, alt gen de materiale) despre alegeri și concurenții electorali; cele mai multe articole au apărut în *Timpul de dimineață*, *Moldova Suverană*, *Nezavisimaia Moldova*, *Jurnal de Chișinău* și *Panorama*, iar cele mai puține – în *Golos Bălți* și *Vesti Gagauzii*.

Cele două agenții de știri monitorizate au difuzat 635 de știri timp de două luni, circa 60% din ele revenind agenției *Infotag*.

Site-urile monitorizate au plasat 1490 informații, peste 60% din totalul de știri revenind www.omg.md.

Raportul dintre suprafața ocupată de știri și cea ocupată de materiale de opinie în ziarele monitorizate în ansamblu pe toată durata campaniei electorale este defavorabilă știrilor, ceea ce indică asupra preferinței generale de a le prezenta cititorilor în special opinii și interpretarea faptelor decât faptele propriu-zise. Acest lucru s-a remarcat în special în ziarele *Nezavisimaia Moldova*, *Moldova Suverană*, *Flux* și *Evenimentul Zilei*.

Volumul de publicitate politică a concurenților electorali, plasată în ziarele monitorizate, a constituit circa 240 mii centimetri pătrați.

Cu unele excepții, presa a reflectat campania electorală din perspectiva concurenților electorali pe care îi simpatizează sau de care depind patronii și editorii acestora, fără să asigure pluralismul de opinii și să ofere dreptul la replică, contrar prevederilor deontologiei profesionale.

Site-ul www.omg.md și ziarele *Nezavisimaia Moldova* și *Moldova Suverană* au făcut partizanat politic în favoarea concurentului electoral PCRM, pe care l-au promovat intens în toate știrile și materialele de opinie publicate. Deseori, au fost lansate diferite acuzații care discreditează Alianța pentru Integrare Europeană (AIE) și partidele componente ale acesteia, în special PLDM și PL, fără a le oferi dreptul la replică, iar tonalitatea materialelor publicate a făcut dovada caracterului părtinitor al acestor instituții mass-media.

Timpul de dimineață și *Jurnal de Chișinău* defavorizează concurentul electoral PCRM în majoritatea absolută a materialelor jurnalistice, avantajând partidele de orientare liberală și, în general, partidele ne-comuniste. *Jurnal de Chișinău* a prezentat în context preponderent negativ și concurentul electoral PDM.

Ziarele *Flux* și *Evenimentul Zilei* au prezentat în context negativ concurenții electorali cu cele mai mari șanse de a accede în Parlament (în special PCRM, PLDM, PL), dar și alte partide antrenate în alegeri, cu

excepția unuia dintre concurenții electorali, pe care l-au avantajat editorial. În cazul *Flux*-ului este vorba de PPCD, iar în cazul *Evenimentului Zilei* – de PDM. Ziarul *Panorama* a defavorizat PCR, pe ceilalți concurenți electorali i-a prezentat atât pozitiv cât și negativ, favorizând concurentul electoral PUM.

Portalul www.unimedia.md a prezentat concurentul electoral PCR în context general defavorizant, iar raportul dintre știrile pozitive și negative care au vizat concurenții electorali PLDM și PL indică tendință de favorizare a acestora. Același comportament editorial au avut și ziarele regionale *Cuvântul* și *Gazeta de Sud*.

Publicațiile publice *Vesti Gagauzii* și *Golos Bălți* nu au manifestat interes pentru reflectarea campaniei electorale, făcând abstracție de obligația profesională pe care o au față de cetățenii cu drept de vot.

Pe toată durata campaniei electorale, agenția de presă *Infotag* a avut un comportament editorial relativ echilibrat, prezentând opinii și poziții diferite ale partidelor în contextul campaniei electorale. Agenția informațională de stat *Moldpres* a difuzat mai multe știri care i-au pus în lumină pozitivă pe liderii PLDM, Vlad Filat și PL, Mihai Ghimpu, în calitatea lor de Prim-ministru și, corespunzător, Peședinte interimar.

Ziarul *Komsomolskaia pravda v Moldove* a avut o implicare modestă în reflectarea campaniei electorale în știri și materiale de opinie, în schimb a plasat multă reclamă politică (peste 20% din totalul publicității din cele 12 ziare monitorizate).

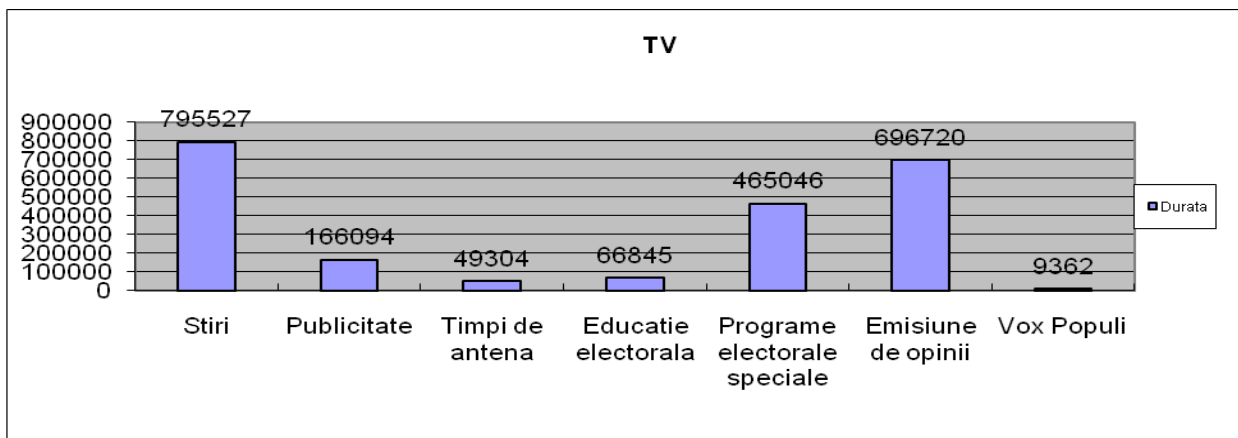
4. Datele monitorizării. Presa audiovizuală

4.1 Implicarea în campania electorală

4.1.1 TV

Pe parcursul campaniei electorale, cele șapte posturi de televiziune monitorizate au difuzat în total 13 mii 427 de materiale cu implicații electorale directe și indirecte, cu durata totală de 624,6 ore. Ca frecvență, primele în top au fost știrile (6 677), urmate de publicitate (5 023 spoturi), iar ca volum, pe primul loc se află știrile (220,9 ore) și emisiunile de opinie (312 emisiuni cu durata de 193,5 ore), urmate de programele electorale speciale (147 la număr), cărora cele 7 posturi le-au alocat 129,2 ore în total. Cel mai mic spațiu a fost oferit Vox Populi.

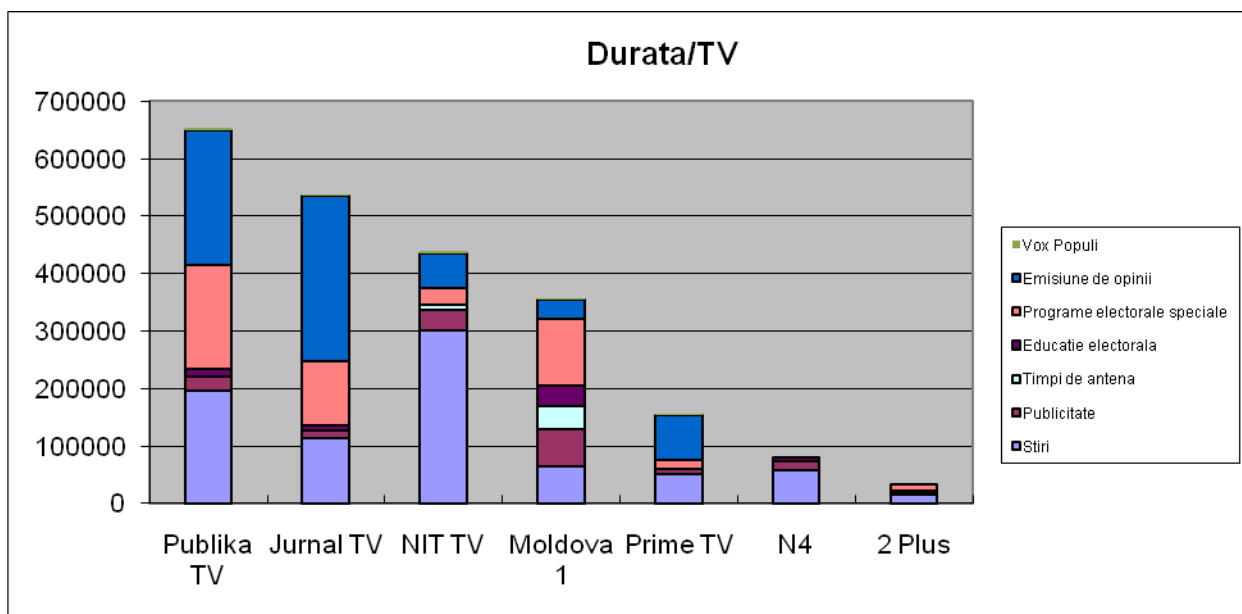
Diagrama 1. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 7 posturi tv în perioada 28 septembrie-21 noiembrie, sec.

Cel mai mare volum de materiale relevante au fost puse pe post de Publika TV, urmat de Jurnal TV, NIT și radiodifuzorul public Moldova 1. Publika TV a avut cel mai mare volum de programe electorale speciale, Jurnal TV – de emisiuni de opinie, iar NIT a reflectat campania mai mult în știri. Moldova 1 a pus pe post cel mai mare număr de emisiuni de educație electorală și a oferit cei mai mulți timpi de antenă gratuită. Prime TV și 2 Plus au fost mai puțin active în reflectarea campaniei electorale, aceste 2 posturi cu acoperire națională acordând spațiu relativ mic materialelor ce cad sub incidența prezentei monitorizării (Diagrama 1.1).

În tematica buletinelor de știri de la cele 7 posturi monitorizate au predominat politicul și procesul electoral.

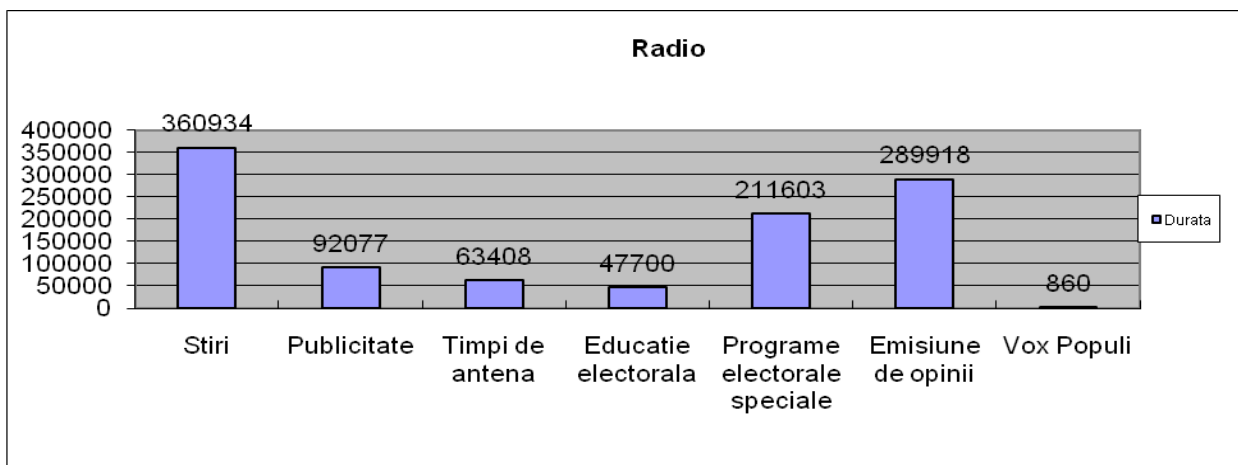
Diagrama 1.1. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile TV în perioada 15-21 noiembrie, sec

4.1.2 Radio

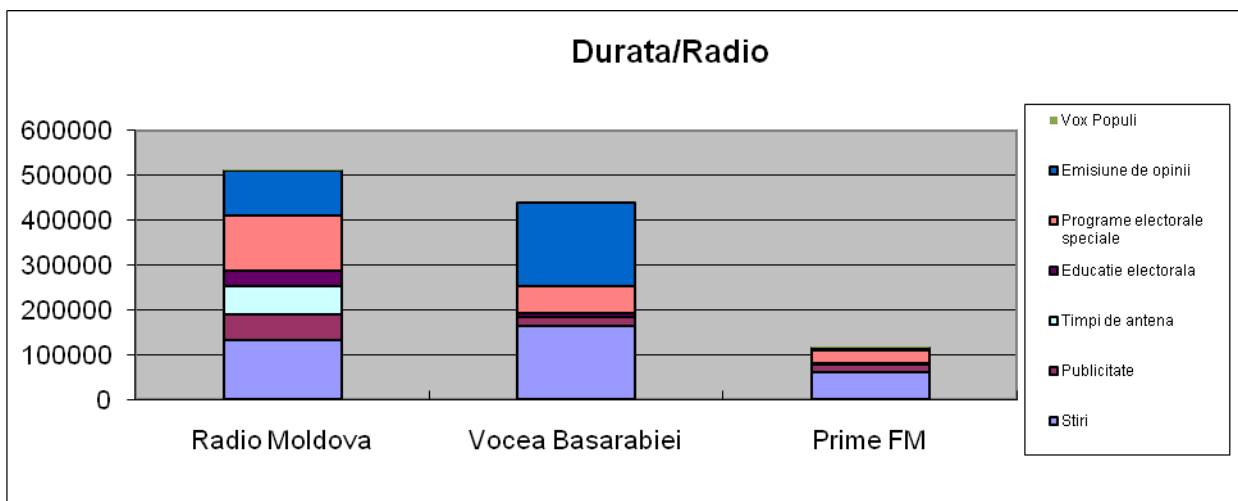
În perioada 28 septembrie-28 noiembrie 2010, numărul materialelor cu impact electoral la cele trei posturi de radio a constituit 7 346, volumul total al acestora fiind de 296,2 ore. Ca și la posturile tv, ca frecvență și durată au prevalat știrile (3270 la număr, cu durata de 100,2 ore), urmate de publicitate – 2824 spoturi cu durata de 25,5 ore. Emisiunilor de opinie le-au fost alocate 80,5 ore, iar programelor electorale speciale – 58,7 ore (vezi Diagrama 2).

Diagrama 2. Volumul materialelor cu tentă electorală difuzate de 3 posturi de radio în perioada 28 septembrie-28 noiembrie, sec.

Cele mai multe și mai diverse materiale relevante au fost puse pe post de Radio Moldova, care a avut în total 3546 de știri, emisiuni de opinie, materiale de educație electorală, programe electorale speciale și spoturi publicitare. Totodată, Radio Moldova a oferit timpi de antenă gratuită concurenților electorali. Din cele 2154 de materiale puse pe post de Vocea Basarabiei, cel mai mare volum a revenit știrilor și emisiunilor de opinie. Prime FM a reflectat campania preponderent în știri. Ca și la posturile TV, în tematica știrilor electorale difuzate de către posturile radio a prevalat politicul și procesul electoral.

Diagrama 2.2. Volumul și genul materialelor electorale difuzate de posturile de radio în perioada 15-21 noiembrie, sec.

4.2 Frecvența citării concurenților electorali ca surse ale știrilor electorale, apariții la TV, intervenții directe în materiale cu implicații electorale

În perioada 28 septembrie-28 noiembrie 2010, postul public Moldova 1 a avut 752 de știri cu impact electoral direct și indirect, bazate pe informații din 1419 surse Dintre concurenții electorali, pe ecran au apărut cel mai des reprezentanții PCRM, PL și PLDM, liderii ultimelor două partide beneficiind de spațiu și în calitate de Prim-ministru și Președinte interimar în știrile cu caracter electoral indirect.

Astfel, Prim-ministrul și alți miniștri care nu au degrevat pe durata campaniei au fost citați direct sau indirect de 140 ori, cu durata totală a apariției pe ecran de 3096 sec. Președintele interimar a apărut în calitate de sursă de 73 ori, cu durata de 1815 sec. Separat, la partidele membre ale AIE s-a făcut referire în știri după urmează: AMN – 45 ori (798 sec), PLDM - 81 ori (1168 sec), PL - 82 ori (1517 sec) și PD – 45 ori (938 sec). Principalul partid de opoziție, Partidul Comuniștilor, a fost citat direct sau indirect de 131 ori, cu o durată a apariției pe ecran de 1659 sec. Dintre sursele, altele decât concurenții electorali, cel mai mult spațiu a fost alocat cetățenilor simpli, reprezentanților societății civile și experților. În materialele altele decât știrile, ca surse au apărut preponderent reprezentanții societății civile și ai Comisiei Electorale Centrale (vezi Diagramele 3 și 3.1).

Diagrama 3. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Moldova 1, sec

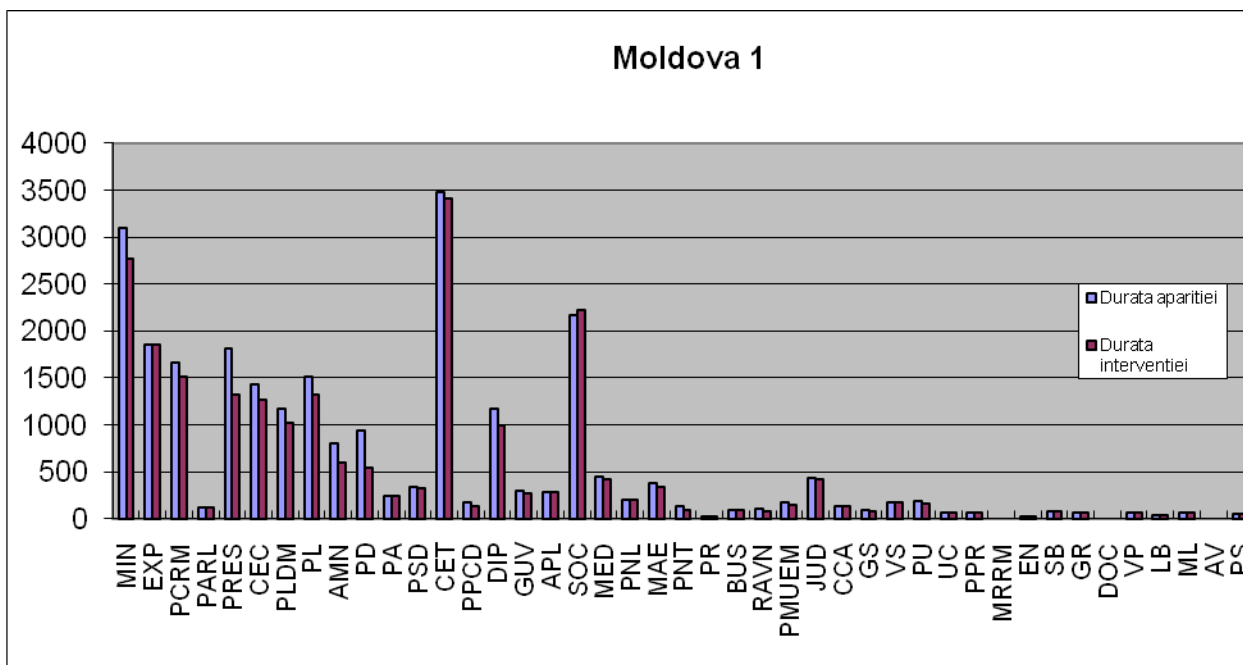
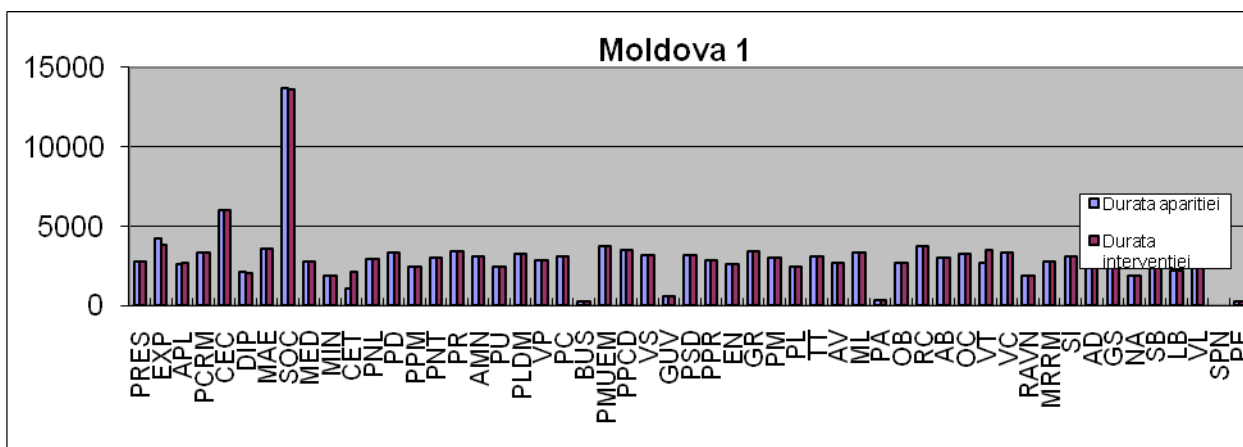

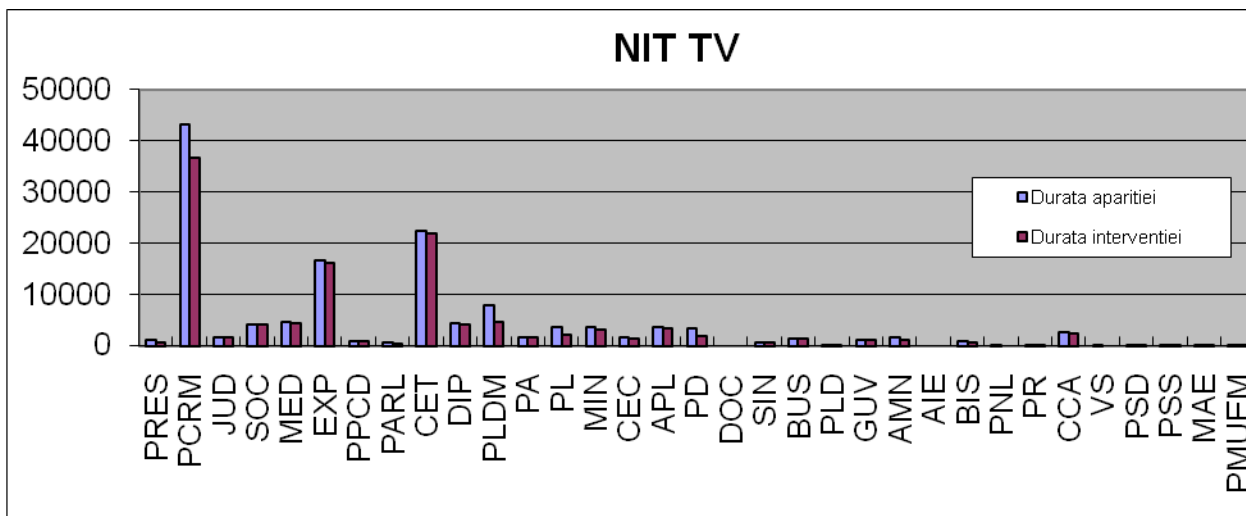
Diagrama 3.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

Pe parcursul campaniei electorale, postul privat cu acoperire națională NIT a difuzat 1721 de știri cu tangență electorală directă sau indirectă. Acestea au fost bazate pe 5361 de surse. Aproximativ o cincime din ele (1081) au reprezentat concurentul electoral PCRM, care a apărut pe ecran pe durata a aproximativ 12 ore.

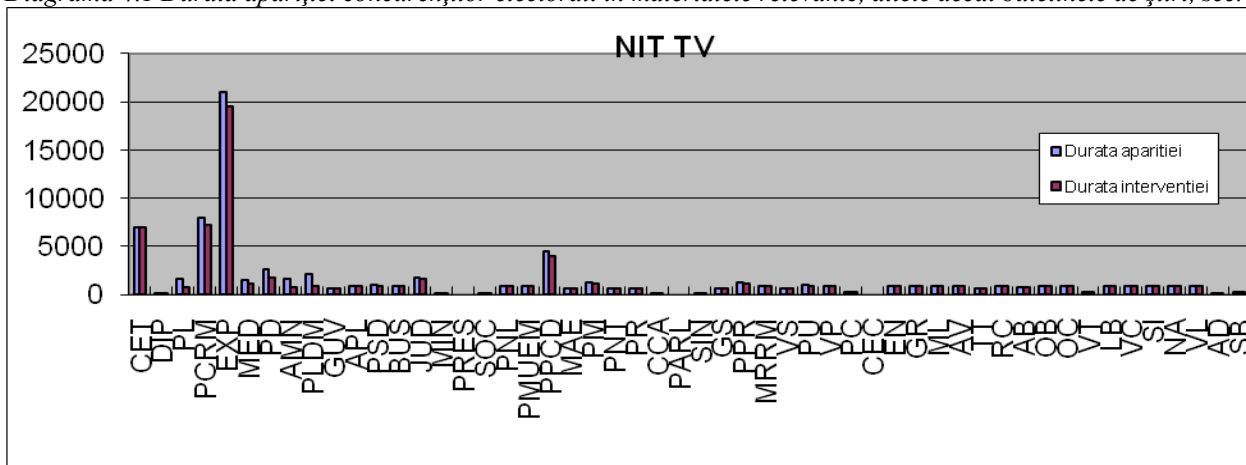
La partidele constituente AIE s-a făcut referire de multe ori, reprezentanții acestora apărând pe ecran în special în materiale în care le erau aduse diverse învinuiri. Nu întotdeauna, însă, acestora li s-a oferit și dreptul la replică, fapt care și explică discrepanțele dintre durata apariției pe ecran și durata intervenției acestora, care e mai mică (vezi Diagrama 4). Ceilalți concurenți electorali au lipsit aproape cu desăvârșire din știrile relevante de la NIT. De remarcat prezența mare a cetățenilor simpli în știri, care au fost citați ca surse de 755 ori, pe durata a 6,2 ore, preponderent în materialele din campania întru susținerea liderului PCRM.

Diagrama 4. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la NIT, sec.

În emisiunile de opinie, programe electorale speciale, Vox Populi și timpi de antenă gratuită, de cele mai multe ca surse au fost citați experții, reprezentanții PCRM și cetățeni de rând (vezi Diagrama 4.1).

Diagrama 4.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În cele 578 de știri relevante difuzate în perioada 28 septembrie-28 noiembrie 2010, Prime TV a recurs la 1098 surse de informare. Dintre candidații electorali, de cele mai dese ori în buletinele de la acest post au apărut ca surse reprezentanții PDM – 113 ori (2564 sec), urmați de PCRM – 102 ori (2007 sec). Cetățenii au fost citați deseori în știri – 114 ori (2080), la fel ca și reprezentanții societății civile – 88 ori (1564 sec). Ceilalți concurenți electorali au apărut la Prime TV ca surse mai rar. În emisiunile puse pe post de Prime TV în perioada de raport, cea mai mare intervenție au avut-o reprezentanții PDM (vezi *Diagramele 5 și 5.1*)

Diagrama 5. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Prime TV, sec.

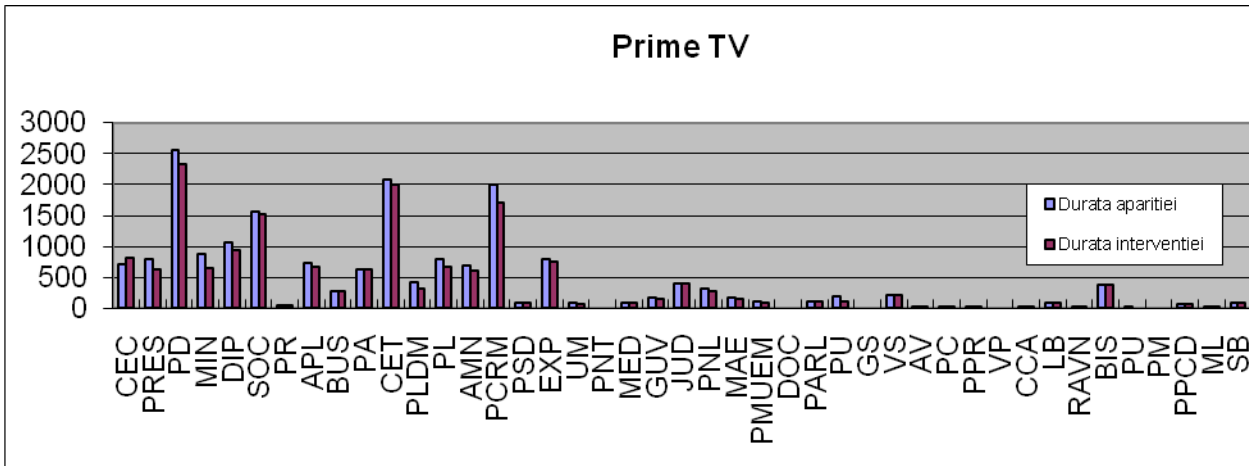
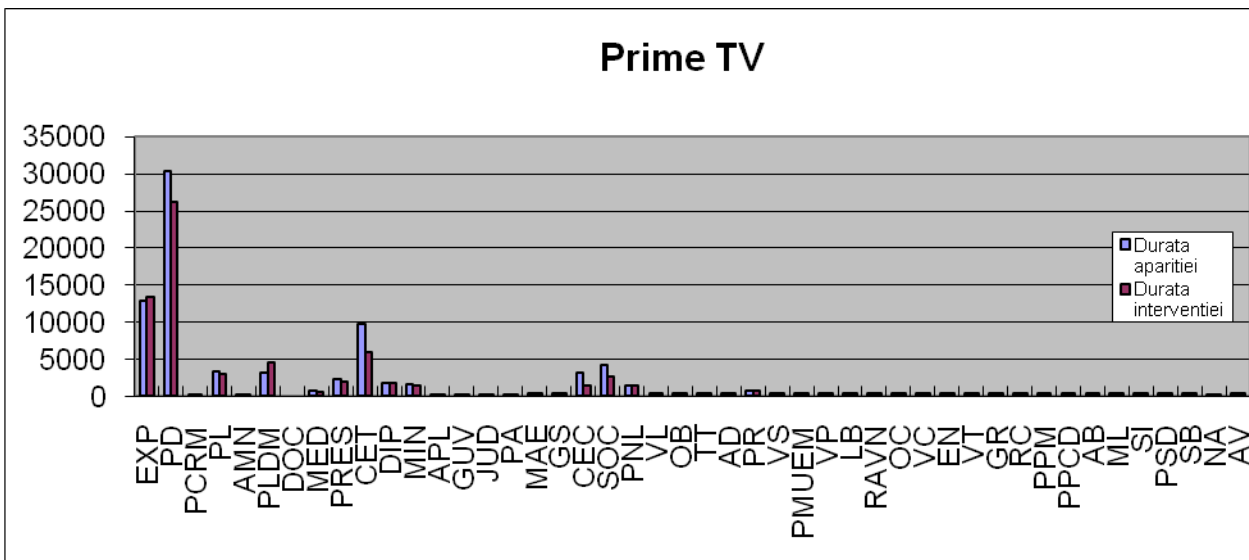

Diagrama 5.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În cele 195 știri cu impact electoral direct sau indirect de la 2 Plus, de cele mai dese ori în calitate de surse au apărut reprezentanții PDM – 37 ori (744 sec), urmați de PCRМ – 28 ori (297 sec). Dintre sursele, altele decât concurenții electorali, cei mai des au fost citați cetățenii simpli – 39 ori (780 sec). Postul TV 2 Plus a difuzat dezbateri electorale doar în ultima săptămână de campanie electorală.

Diagrama 6. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la 2 Plus, sec.

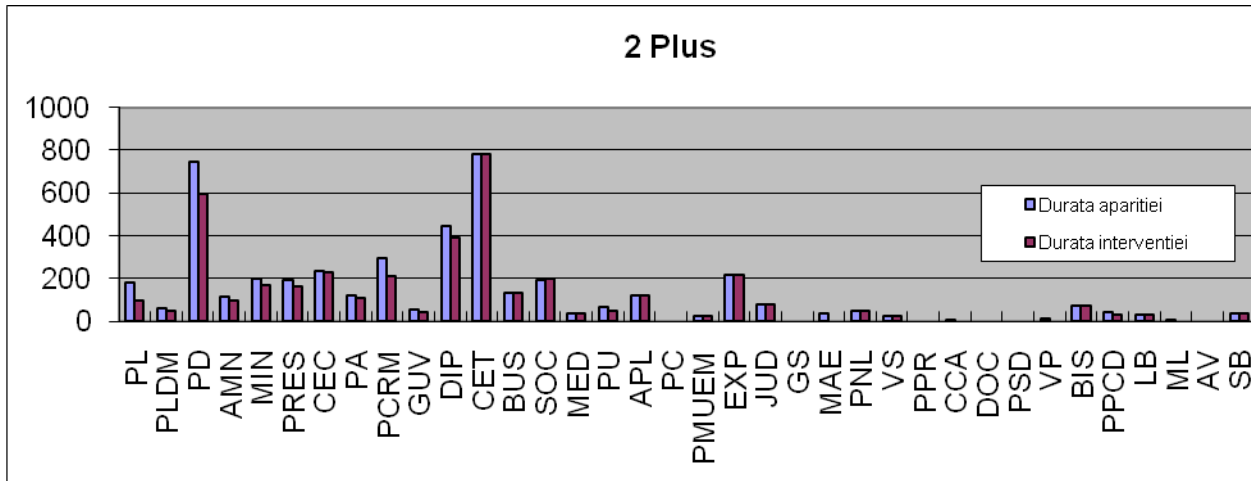
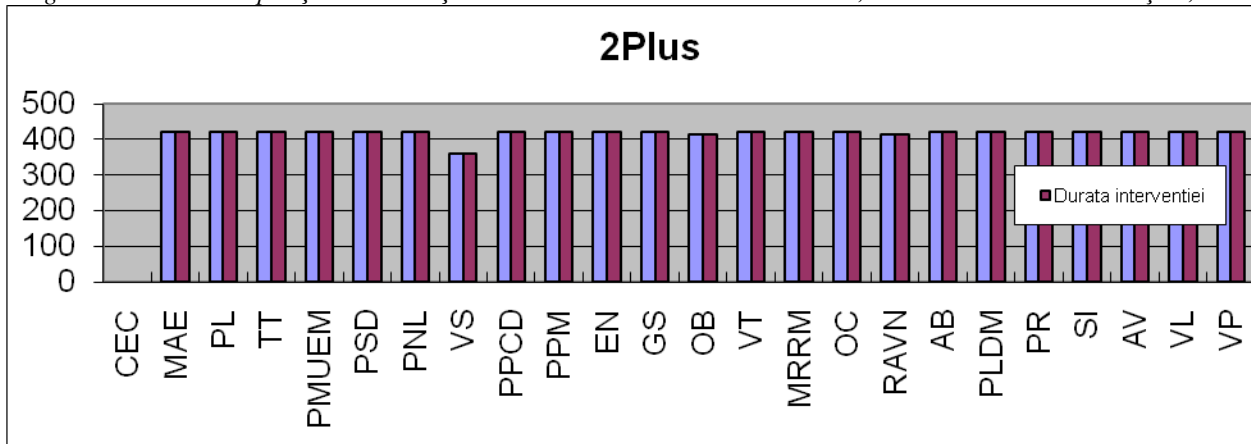
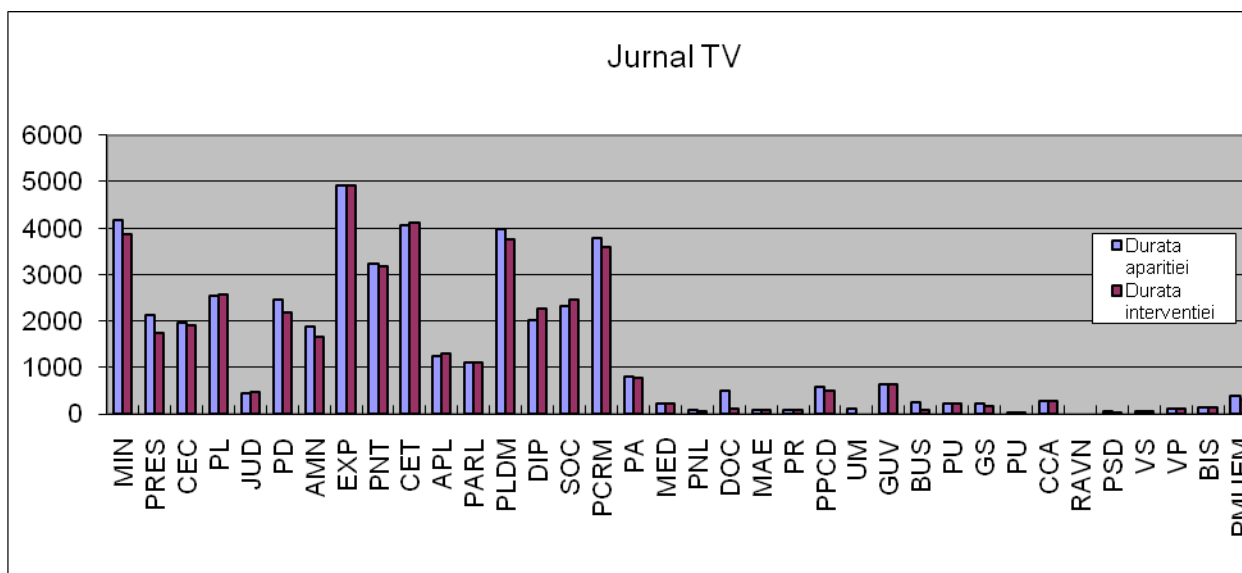

Diagrama 6.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

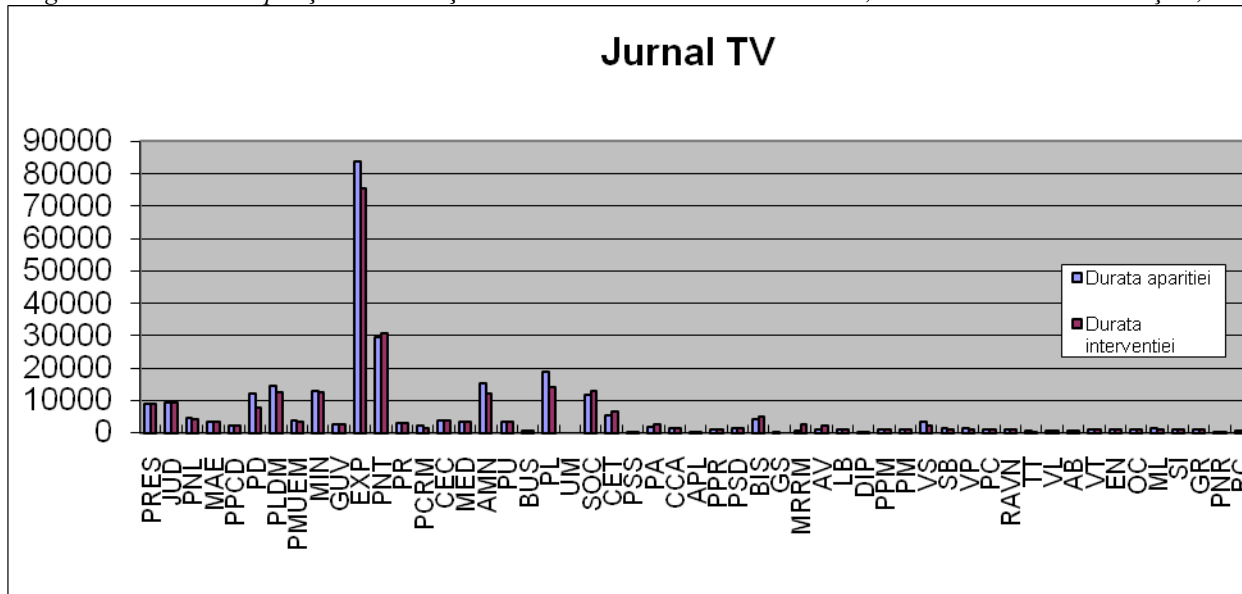
La postul de știri Jurnal TV, în cele 1001 știri cu tentă electorală directă sau indirectă, dintre concurenții electorali cel mai mult au vorbit reprezentanții PLDM și PL, urmați de PCRМ și PNȚ. Aceștia au fost citați de câte 132, 114, 186 și, respectiv, 116 ori cu durata de 2924 sec, 3963 sec, 3792 sec, și 3225 sec corespunzător. Prim-ministrul și oficiali de rang înalt din Guvern care nu au degrevat din funcție, dar și experți și cetățenii simpli au fost citați de mai multe ori pe parcursul campaniei electorale.

Diagrama 7. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe la Jurnal TV, sec.

În materialele, altele decât știri, de la Jurnal TV, cel mai mult spațiu a fost alocat experților străini și locali. Dintre concurenții electorali, cel mai des au apărut ca surse reprezentanții PNT – 16700 sec (4,6 ore), aceștia participând la un șir de emisiuni în special în ultimele săptămâni de campanie – „Chestiunea Zilei”, „Votează Moldova”, „Ediție specială” și Dezbateri electorale.

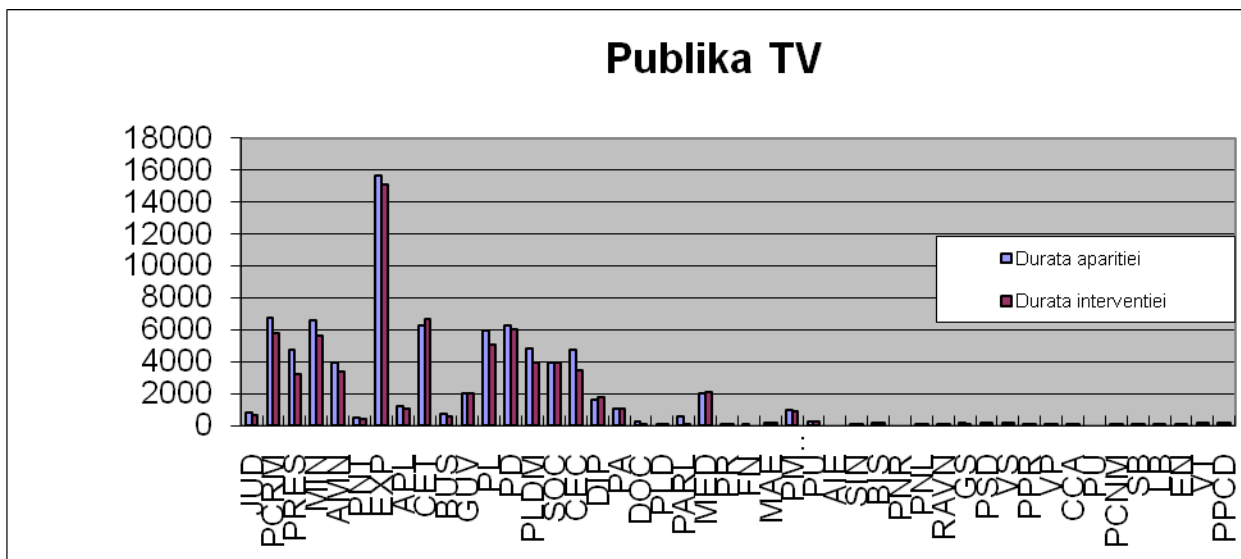
Diagrama 7.1. Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În perioada de raport, Publika TV a avut 1904 știri în care a oferit acces diverșilor concurenți electorali, dar și experților, cetățenilor, reprezentanților societății civile etc. Dintre concurenți, mai des au fost citați ca surse de știri reprezentanții partidelor de guvernământ și ai principalului partid de opoziție. Separat, partidele din cadrul AIE au apărut în calitate de surse după cum urmează: PDM – 318 ori (6256

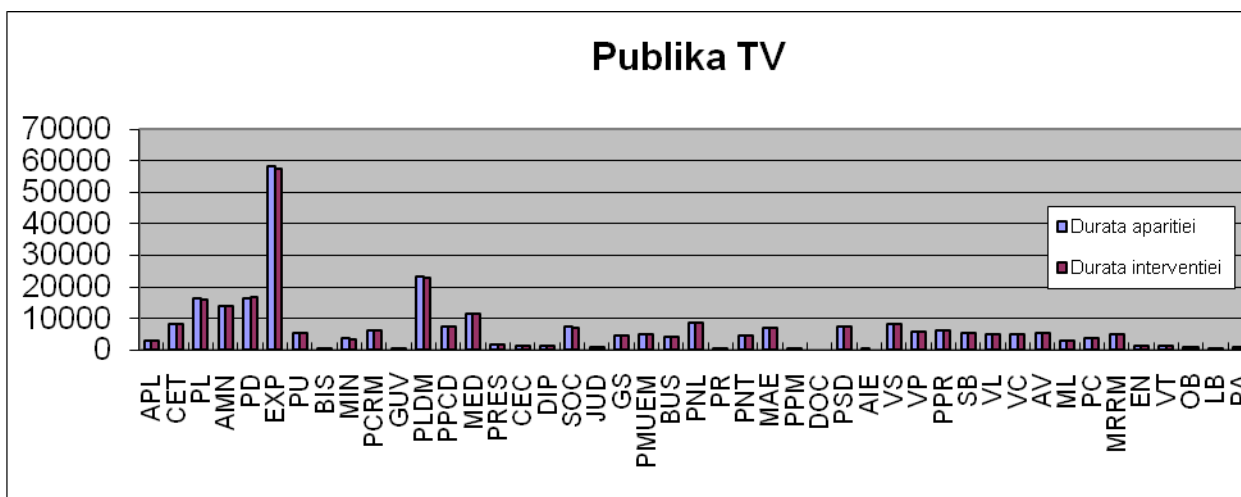
sec), PL – 276 ori (5939 sec), PLDM – 303 ori (4867 sec), AMN – 260 ori (3942 sec). PCRPM a fost citat în total de 400 ori, reprezentanții partidului apărând pe ecranul tv timp de 6730 sec. Totodată, postul a oferit spațiu foarte mare experților – citați de 463 de ori pe durata a 4,3 ore.

Diagrama 8. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la Publika, sec.

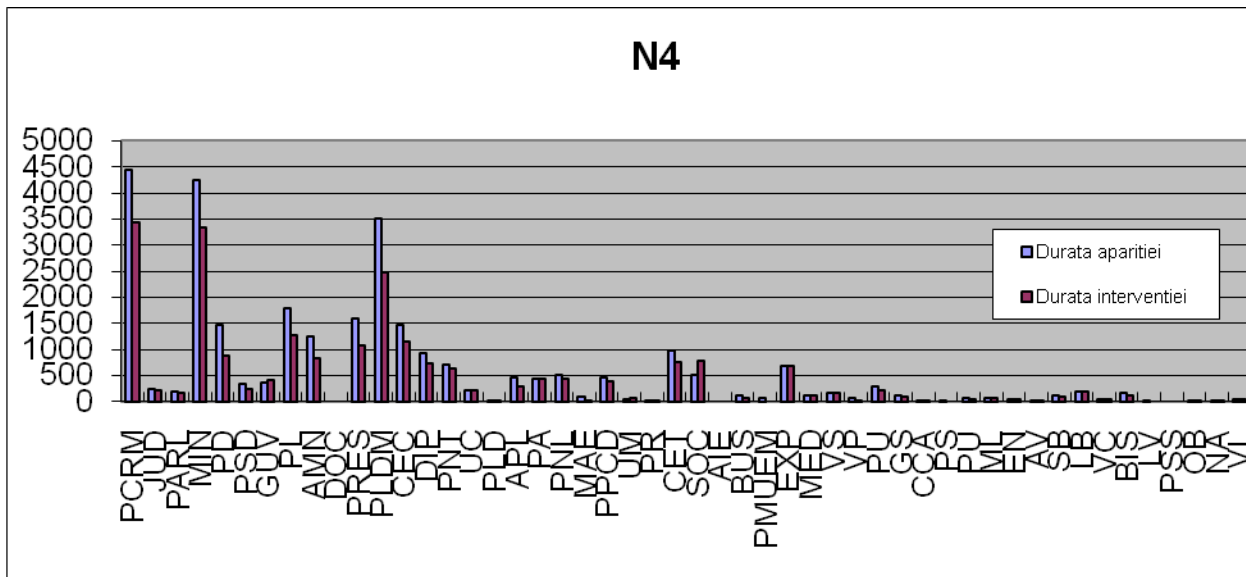
În emisiunile de opinie și programele electorale speciale difuzate de Publika TV, de cele mai dese ori ca surse au apărut experții, urmași de reprezentanții partidelor din alianța de guvernământ.

Diagrama 8.1 Durata apariției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

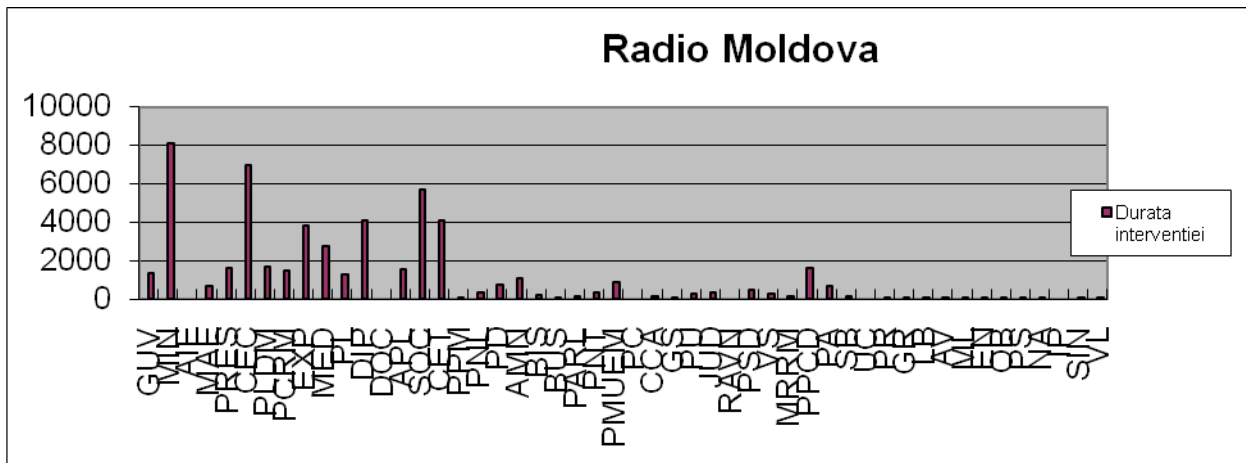
La postul tv cu acoperire regională N4, primii în topul surselor citate în cele 524 de știri cu conotație electorală sunt reprezentanții PCRPM, urmași de Prim-ministru și alți miniștri care au rămas în funcție în campania electorală și PLDM. Aceștia au fost citați de 173 ori, de 116 ori și 115 ori, respectiv, pe parcursul a 4445 sec, 4241 sec și 3497 sec, corespunzător. În știrile relevante apar ca surse și alți concurenți electorali. N4 nu a avut în perioada de raport nicio emisiune sau alte materiale de opinie.

Diagrama 9. Durata apariției concurenților electorali și a intervenției directe în buletinele de știri la N4, sec.

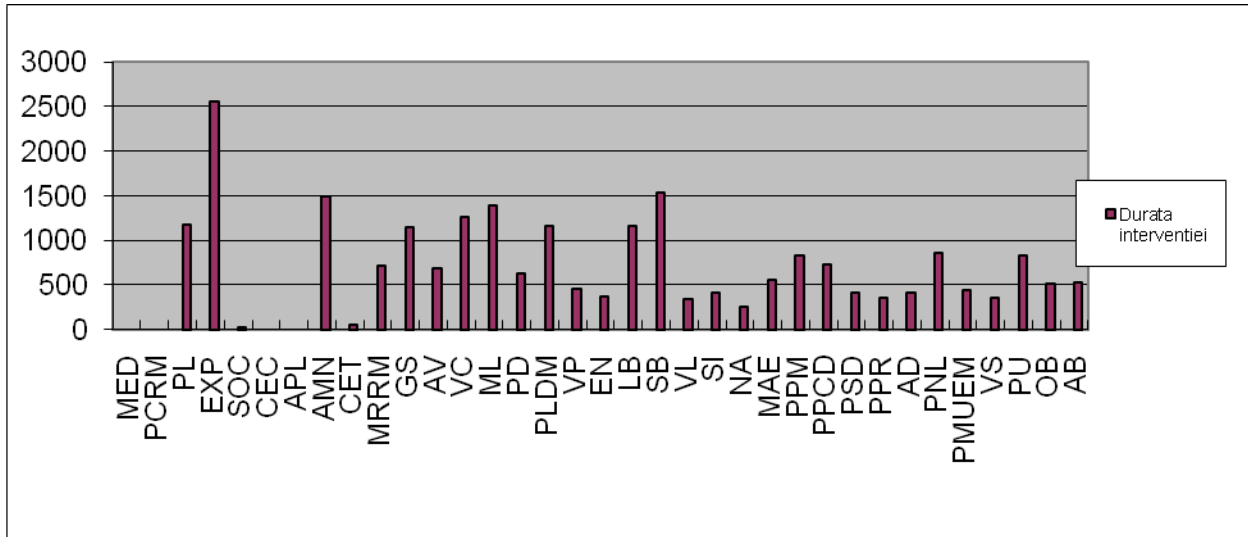
În cele 1070 de știri cu impact electoral direct sau indirect, postul public Radio Moldova a utilizat 1689 surse, dând preferință Prim-ministrului și altor reprezentanți de rang înalt din guvern – citați de 239 de ori pe parcursul a 2,25 ore, dar și reprezentanților CEC, care au intervenit de 253 ori pe parcursul a 1,9 ore. Dintre concurenții electorali, de cel mai mult spațiu au beneficiat PLDM – 1689 sec (citat de 46 ori), PCR – 1498 sec (55 intervenții), PL – 1286 sec (42 intervenții) și AMN – 1092 sec (citat de 39 ori).

Diagrama 10. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, sec.

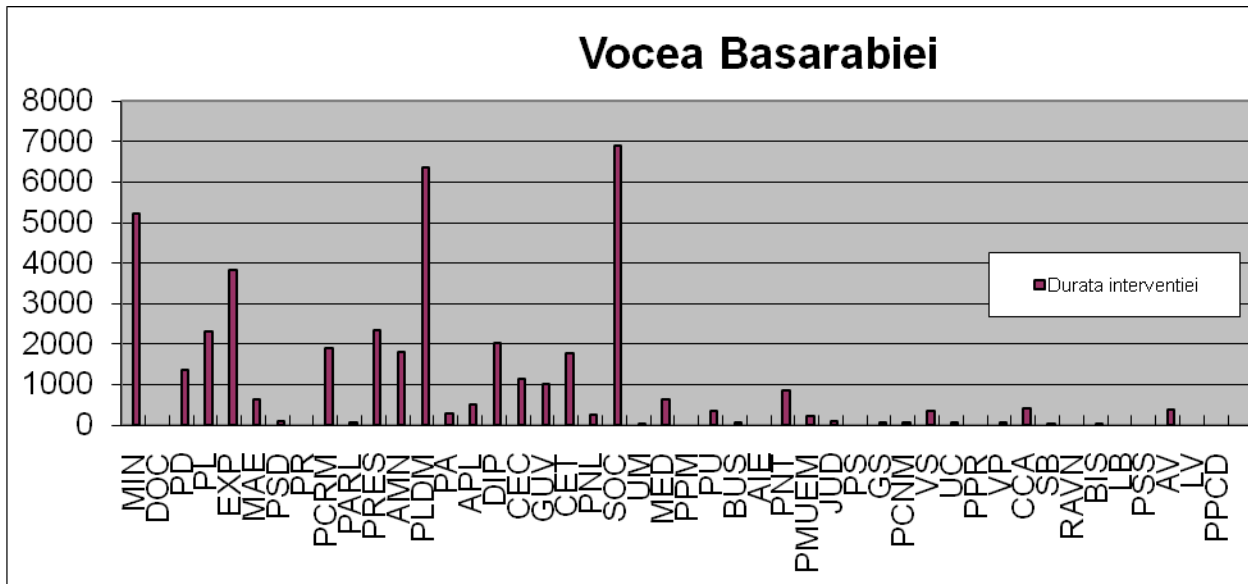
În materialele, altele decât știrile, cei mai vizibili au fost reprezentanții societății civile, experții și cetățenii. Datorită timpilor de antenă grațiuți oferii de Radio Moldova, mai mulți concurenți au avut posibilitatea să-și prezinte platformele electorale.

Diagrama 11.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

În perioada de raport, cele 1348 de știri puse pe post de Vocea Basarabiei au citat de cele mai multe ori reprezentanții societății civile – 224 ori, cu durata intervenției de 6980 sec. Aceștia au fost urmași de reprezentanții PLDM și PL – citați de 170 și 120 ori (6370 sec și 2328 sec, respectiv). Prim-ministru, împreună cu alți miniștri care nu a degreavat pe parcursul campaniei electorale au intervenit în total de 203 ori pe parcursul a 5230 sec.

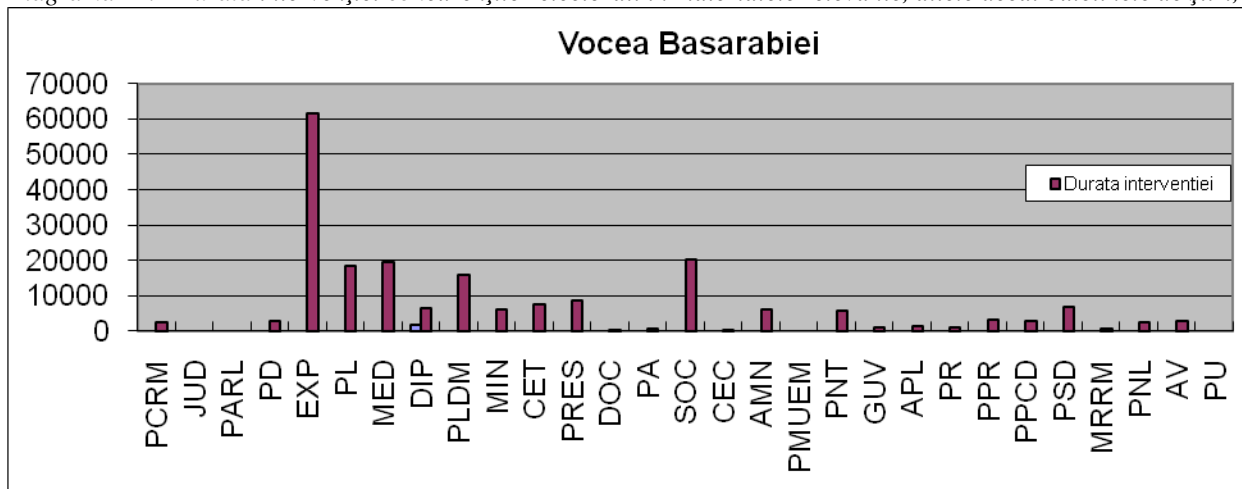
Diagrama 12. Durata intervenției directe a concurenților electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, sec.

Pe lângă știri, Vocea Basarabiei a avut și materiale de opinie, emisiuni, interviuri, dezbateri în care concurenții electorali au avut posibilitatea să intervină direct, alături de experți și cetățeni. Primii în

topul surselor sunt experții, urmași de societatea civilă. Dintre concurenții electorali, de cele mai dese ori au apărut reprezentanții PL și PLDM.

Diagrama 12.1 Durata intervenției concurenților electorali în materialele relevante, altele decât buletinele de știri, sec.

4.3 Concurenții electorali favorizați sau defavorizați, direct sau indirect - Frecvența

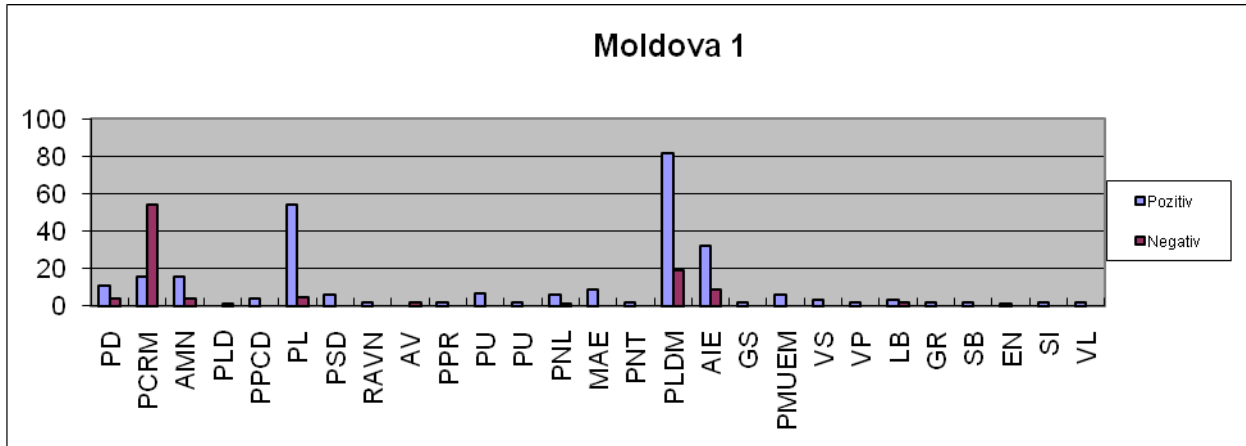
4.3.1 TV

Moldova 1

În campania electorală, la Moldova 1 de cele mai multe ori în context pozitiv a apărut concurentul electoral PLDM – 82 ori, fiind vorba de știri privind *participarea lui Vlad Filat la darea în exploatare a caselor pentru sinistrați și alocarea compensațiilor pentru căldură, evaluarea ultimului an de guvernare, de către consilierul lui Filat, opiniile experților societății civile potrivit cărora relațiile dintre Chișinău și Tiraspol ar fi fost deblocate doar datorită întâlnirii dintre Filat și Smirnov, vizita premierului în Italia, serviciile gratuite acordate de juriștii și medicii PLDM în localitățile rurale, demararea campaniei „Adevărul despre sărăcie”, de către organizația de tineret a PLDM, întâlnirea lui Vlad Filat cu studenții USM etc.* Ponderea știrilor favorabile PLDM în numărul total de știri puse pe post de Moldova 1 a fost de 10,9%. PLDM a fost menționat de 19 ori și în context negativ (2,5%). PL a apărut în context pozitiv de 54 ori sau în 7,2% din știri (în materiale privind *promisiunile lui Mihai Ghimpu către sinistrați, participarea lui Mihai Ghimpu la transmiterea a 5000 dosare ale celor deportați către Arhiva Națională, participarea lui Mihai Ghimpu la decernarea premiilor pentru tineri, participarea Președintelui interimar la lansarea documentarului „Golgota Basarabiei”, lansarea platformei electorale în diferite localități, acțiunea tinerilor PL de sădire a copacilor în localitatea Cotul Morii, campania de informare a populației cu privire la data alegerilor, desfășurată de aripa tânără a PL etc.*) și de 5 ori în context negativ, sau 0,06%. AMN apare în context pozitiv de 32 ori (4,2%) și de 9 ori în context negativ – 1,1%. PD apare și pozitiv (11 ori) și negativ (4 ori). PCRM a apărut de cele mai multe ori în context negativ - de 54 ori sau în 7,2% din numărul total de știri relevante prezentei monitorizării și de 16 ori în context pozitiv (2,2%). Contextul negativ a fost determinat de știrile privind *dezmințirea acuzațiilor PCRM privind provocarea inundațiilor artificiale la Nemțeni, constatarea de către societatea civilă a încălcării drepturilor omului la întâlnirile electorale ale PCRM, dar și de unele acuzații la adresa PCRM lansate de alți concurenți la întâlnirile cu alegătorii privind anii guvernării PCRM, „schema mafiotă” construită în ultimii 8 ani în domeniul prețurilor la medicamente, acuzațiile lansate de Mihai Ghimpu cu privire la proprietățile familiei*

Voronin, care ar fi fost achiziționate ilegal, lista publicată de Inițiativa civică pentru un Parlament curat în care PCRM are cel mai mare număr de candidați compromiși etc.

Diagrama 13. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Moldova 1, frecvența

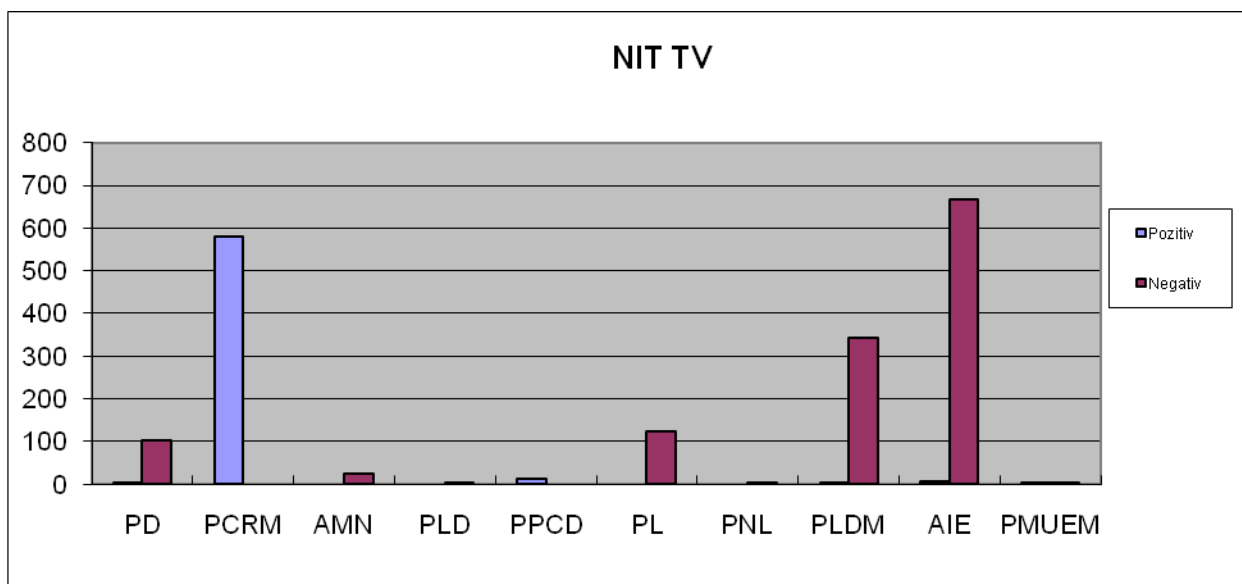

În programele, altele decât știri, de cele mai multe ori în context negativ au fost menționați PCRM și AIE: de câte 54 și 39 ori, respectiv, fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali în timpul dezbaterilor electorale.

NIT

În perioada de raport, NIT a favorizat masiv concurentul electoral PCRM, care a apărut în context pozitiv în 580 de cazuri, ponderea știrilor favorabile acestui concurent electoral în numărul total de știri cu impact electoral fiind de 33,7%. Reprezentanții PCRM apar în lumină pozitivă în știri despre *declarații de susținere a PCRM, întâlnirile membrilor PCRM cu alegătorii, susținerea de către mai multe localități a proiectului PCRM de dezvoltare a orașelor, lansarea programului economic și social, a strategiei de prevenire a calamităților naturale, aprecierea de către experți a tezelor politicii externe propuse de Voronin, sondajul realizat de avam.md potrivit căreia PCRM ar putea deține 53-57 locuri în Parlament, rezoluții întru susținerea PCRM etc.* În contrast, AIE este menționată în context negativ de 668 ori sau în 38,8% din știrile relevante de cele mai dese ori fiind vorba de *acuzații de proastă guvernare și distrugere a țării, de campanie incorectă, de presiuni asupra PCRM, de îngrădire a libertății presei, acuzații lansate de membrii PCRM la întâlnirile cu alegătorii, dar și în astfel de știri ca cele privind creșterea în ultimul an a nivelului criminalității, dezamăgirea cetățenilor cu referire la anul de guvernare a AIE, acuzații privind utilizarea resurselor administrative de membrii AIE acuzații de politică antieuropeană, de destabilizarea politică, incapacitate de conducere, instabilitatea economic, subiectul „detonării digului de la Nemțeni” de către autorități și provocarea artificială a inundațiilor etc.* Totodată, partidele-membre ale AIE au apărut în lumină negativă separat: PD – 101 ori (5,8%), PL – 124 ori (7,1%), AMN – de 23 ori (1,3%) și PLDM – de 344 ori sau 19,9%.

Diagrama 14. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la NIT, frecvența

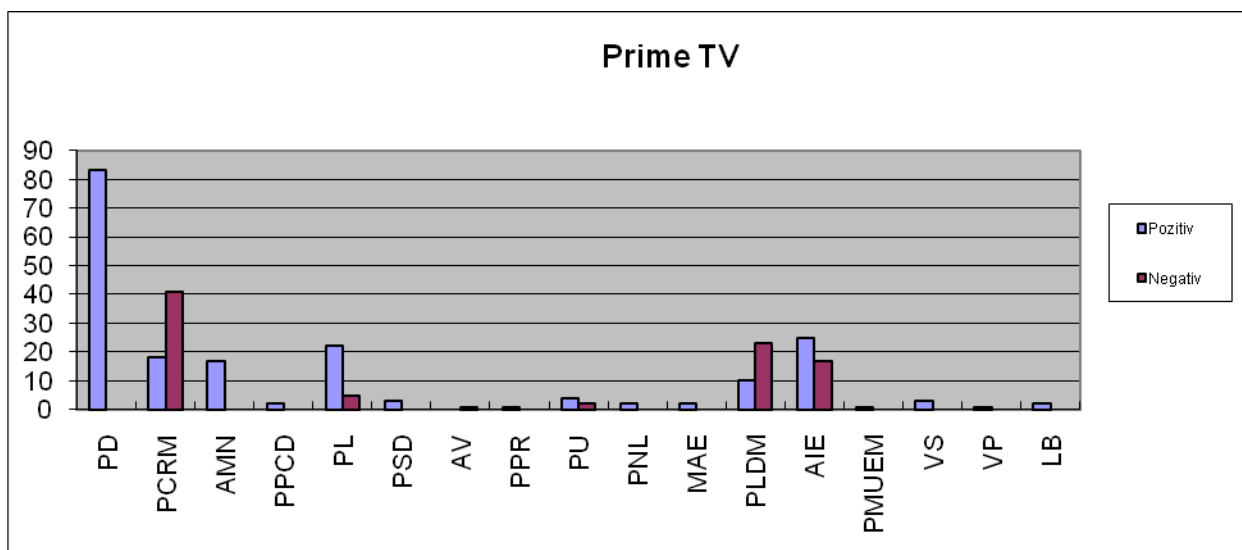

În materialele, altele decât știri, de la NIT în perioada de referință nu s-a observat vreo defavorizare masivă a vreunui concurent electoral. Doar AIE apare în lumină negativă de 61 ori (5,3% din numărul total), iar PCRPM – de 15 ori în context negativ fiind vorba de acuzațiile lansate de alți concurenți în timpul dezbaterilor electorale. PCRPM apare și în lumină pozitivă de 30 de ori.

Prime TV

Concurentul electoral care apare de cele mai dese ori în context pozitiv la Prime TV este PD – 83 apariții sau 14,3% din totalul știrilor cu implicații electorale. Acestea s-au referit în principal la *caravana organizată de tinerii democrați în capitală, cu genericul „Uniți pentru a merge la vot”*; *programul economic al PDM*; *întâlnirea liderului PDM de la Academia de Științe, cu genericul „Lupu împacă societatea”*; *întâlnirea lui Marian Lupu cu alegătorii din diferite localități din țară*, *participarea organizației de tineret as PD la sădit trandafiri în Chișinău și orașul Râșcani*, *întâmpinarea lui Marian Lupu cu ”pâine și sare” în sudul țării*, *la întâlnirea cu alegătorii*, *inclusiunea lui Vlad Plahotniuc pe listele PDM*, *știrea privind mulțumirile aduse de Mitropolitul Vladimir lui Vlad Plahotniuc în contextul sfințirii bisericii din s. Grozești*, *actele de caritate din partea Fundației Edelweiss etc.* Ponderea știrilor favorabile și defavorabile pentru PCRPM a fost de 3,1% și 7,1% (18 și, respectiv, 41 apariții în context pozitiv și negativ). PLDM apare și în context pozitiv, și negativ: 10 și 23 ori (1,7 și 3,9%), PL – 22 ori pozitiv și 5 ori negativ (3,8% și 0,08%) iar AMN apare doar în lumină pozitivă de 17 ori – 2,9% (Diagrama 15). În emisiuni la Prime TV de cele mai dese ori în context pozitiv a apărut PD – de 19 ori.

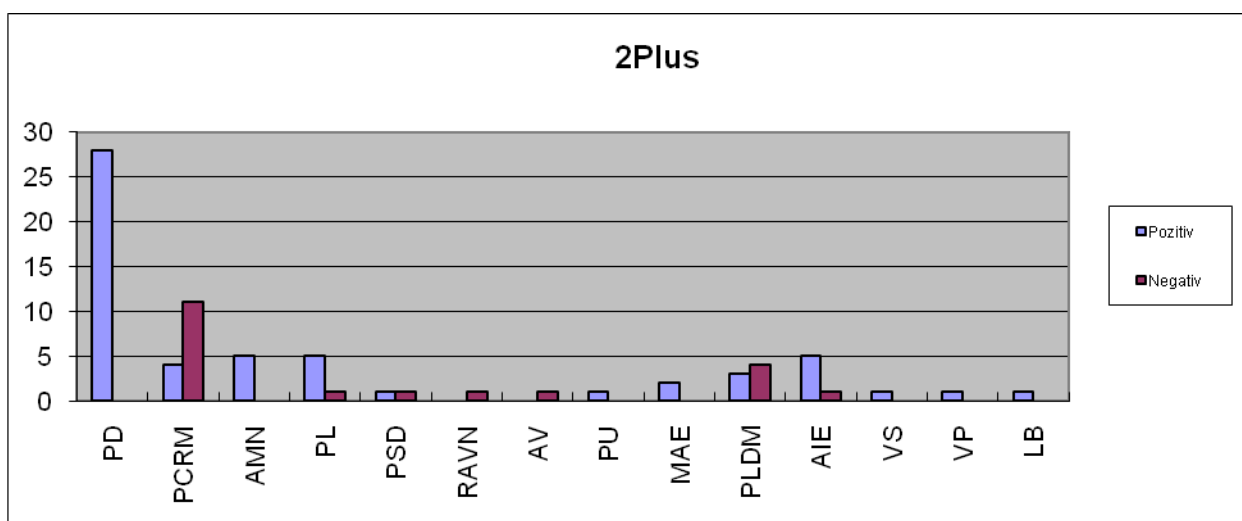
Diagrama 15. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime TV, frecvența

2 Plus

La 2 Plus de cele mai dese ori în lumină pozitivă a fost prezentat PDM-ul, știrile repetând deseori subiectele difuzate de Prime TV. Astfel, acest concurent electoral a fost favorizat de 28 ori (14,4%). PCRM îi revine cele mai multe apariții în lumină negativă – 11 sau 5,6%. Pe parcursul campaniei, 2 Plus a difuzat preponderent buletine de știri și publicitate electorală. În ultima săptămână de campanie, postul a difuzat dezbateri electorale. Dintre concurenții electorali care au apărut în programele electorale speciale, doar PCRM a apărut în lumină negativă – o dată.

Diagrama 16. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la 2 Plus, frecvența

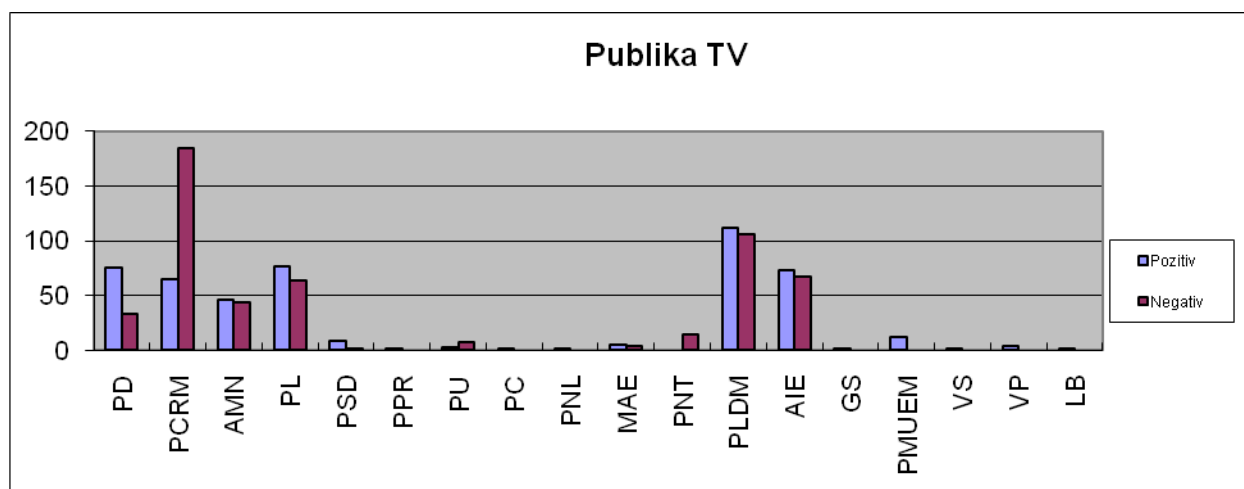

Publika TV

La Publika TV, contextul în care au apărut concurenții electorali în majoritatea cazurilor a fost neutru. În unele cazuri, reprezentanții partidelor concurente și candidații independenți au apărut fie în context

negativ, fie pozitiv. De cele mai multe ori, în context favorabil au apărut PLDM, PL și PD - de 112, 77 și 75 ori sau în 5,4%, 4% și 3,9% din știrile relevante (știri privind *declarația consilierului lui Filat că Moldova ar putea depune cererea pentru aderarea la UE în 2011 cu condiția că AIE se va menține la putere, necesitatea reducerii prețurilor la medicamente și demiterea directorului Agenției Medicamentului la inițiativa lui Vlad Filat, vizita premierului juriștii în Italia, reportajul de la Colonița, privind comemorarea lui Gheorghe Ghimpu, în care Mihai Ghimpu are un discurs de 486 sec, scrisoarea lui Mihai Ghimpu adresată NATO în care solicită ajutor în retragerea trupelor rusești, disponibilitatea PDM de a-l primi în rândul lor pe Vlad Plahotniuc, ședința pe care o va avea PDM pentru a definitiva lista electorală, în care urmează a fi inclus și Plahotniuc, depunerea listelor de către reprezentanții PDM la CEC, dar și într-un șir de știri privind rezultatele sondajelor de opinie care relevă că cele trei partide vor intra în Parlament. Aceiași concurenți apar în lumină negativă de 11 106, 64 și 33 ori (5,5%, 3,3% și 1,7%, respectiv). PCRM are cele mai multe apariții în context negativ - 184 (9,6%), fiind vorba de declarațiile lui Mihai Ghimpu că Vladimir Voronin ar trebui să rămână fără imunitate, fiind suspectat de abuz de putere în timpul evenimentelor din 7 aprilie, opinia lui Vlad Filat că PCRM ar fi menținut puterea prin minciună, acuzațiile lansate la conferințele PL și PLDM că PCRM ar încerca din răspuțeri să ajungă la guvernare pentru a mai fura din R, ancheta demarată de CCCEC în cazul tinerilor din Anenii Noi care au donat bani PCRM, filmul produs de PLDM „8 ani de minciună”, embargoul de la Publika pentru că Voronin a recurs în direct la limbaj indecent etc., dar apare și în lumină pozitivă de 65 ori (3,4%).*

Diagrama 17. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Publika TV, frecvența

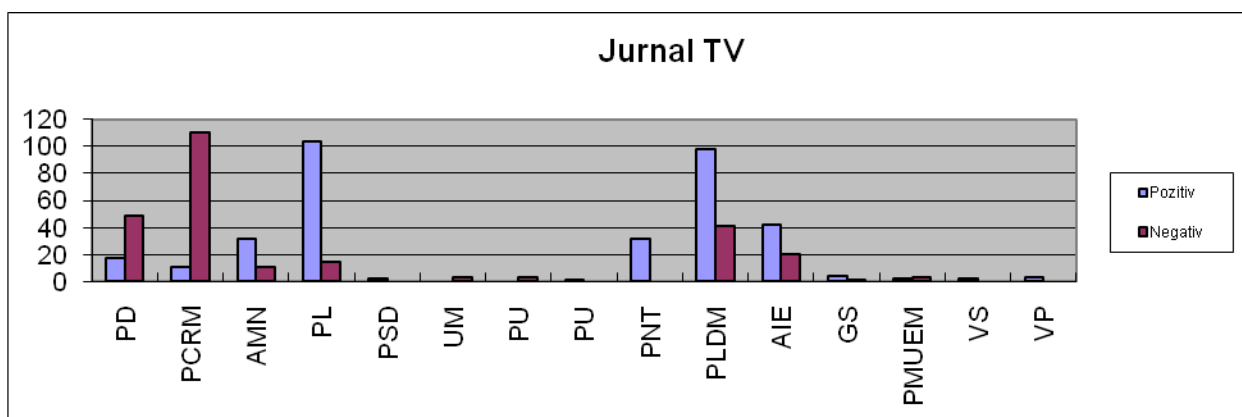
În materialele de opinie, Vox Populi, materiale de educație electorală de la Publika TV, de cele mai multe ori în lumină negativă apar PCRM și AIE – de câte 95 și, respectiv, 60 ori. Ceilalți actori electorali apar și pozitiv, și negativ, în funcție de participarea acestora la dezbateri electorale.

Jurnal TV

La Jurnal TV, de cele mai multe ori în context pozitiv apar concurenții electorali PL și PLDM - de câte 104 și 98 ori, ceea ce constituie 10,3% și 9,8% corespunzător. Aceiași concurenți apar și în lumină negativă de câte 14 și 41 ori, respectiv (1,3% și 4%). Apariția PL și PLDM în lumină pozitivă a fost determinată nu doar de evenimentele și declarațiile electorale ale acestora, ci și de aparițiile liderilor partidelor în calitate de Președinte Interimar și Prim-ministru în știri cu conotație electorală indirectă (de exemplu materialul privind *înmânarea actelor de proprietate a caselor pentru sinistrați, cu participarea*

lui Filat, vizita lui Vlad Filat în Italia și întâlnirile de acolo, intervenția lui Filat pentru a reduce prețurile la medicamente, ziua de naștere a președintelui Ghimpu, felicitările din partea premierului cu prilejul celebrării Zilei profesionale a agricultorului, desecretizarea dosarelor SIS și predarea acestora arhivei naționale cu participarea lui Mihai Ghimpu, comemorarea lui Gheorghe Ghimpu la Colonița, adresarea lui Ghimpu către NATO). PNȚ a apărut doar în lumină favorabilă de 32 ori (3,2%) în știri în care Sergiu Mocanu și alți membri ai PNȚ apar în ipostaza de luptători cu mafia, acuzând CCCEC, anumiți judecători, dar și pe Vlad Plahotniuc (candidat pe listele PDM) de corupție. PCRM și PD au cele mai multe apariții în context negativ – 110 și 49 ori (10,9% și 4,8%) (știrile s-au referit în special la atacurile fizice ale simpatizanților PCRM asupra altor concurenți electorali; la acuzații de vandalizare a sediilor unor concurenți; finanțarea PCRM de către donatori fictivi, neregulile financiare în rapoarte depistate de CEC, acuzațiile aduse de alți concurenți la întâlnirile cu alegătorii, acuzațiile că la întâlnirile cu PCRM participă și bolnavii cu deficiențe mentale, că PCRM va pierde alegerile din 28 noiembrie, știrea despre listele Inițiative civice pentru un Parlament curat, despre prejudicierea statului în timpul construcției segmentului de cale ferată Cahul-Giurgiulești, în timpul guvernării comuniste, acuzațiile lui Mihai Ghimpu în contextul „bogățiilor lui Voronin” etc.) (Diagrama 18). În materialele de opinie și programele electorale speciale de la Jurnal TV, de cele mai dese ori în context negativ au apărut PCRM și PDM – 67 și 21 ori. PNȚ a apărut de cele mai dese ori în lumină doar pozitivă – 15 ori).

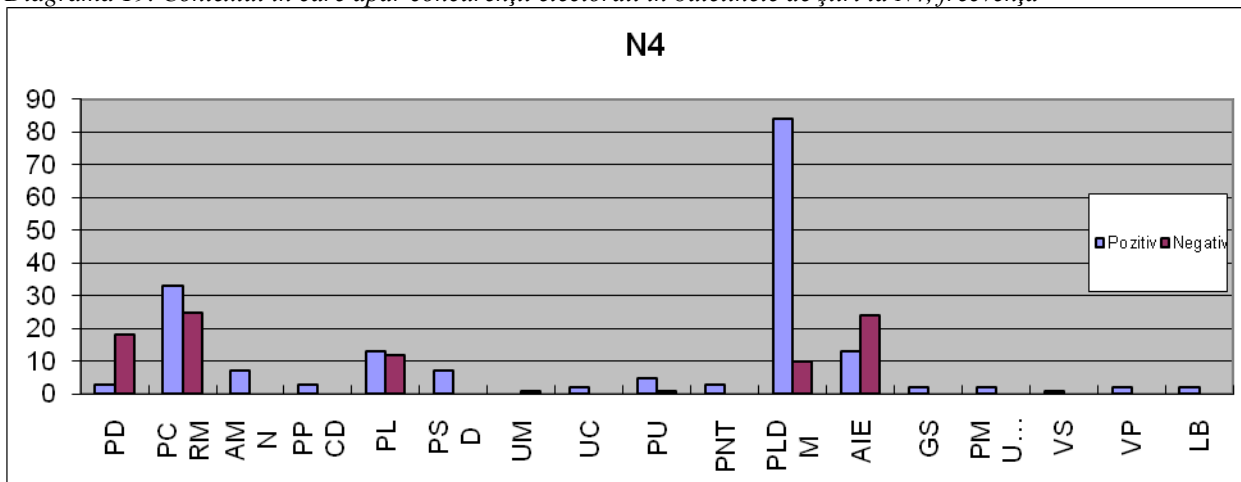
Diagrama 18. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Jurnal TV, frecvența

N4

La postul cu acoperire regională N4, în lumină pozitivă apare preponderent PLDM – 84 ori sau 16% din numărul total de 524 știri monitorizate. Este vorba în principal de știri privind plata indemnizațiilor sociale pentru agentul termic; darea în exploatare a caselor pentru sinistrați; eventuala reducere a ratei creditelor bancare pentru agricultori, Vlad Filat solicitând să fie rezolvată problema; asigurarea, la dispoziția Guvernului, a căminelor studențești cu computere și internet, intervenția lui Filat pentru a reduce prețurile la medicamente, serviciile gratuite oferite de medicii și juriștii PLDM în localitățile rurale, declarația lui Filat că Moldova va putea depune cererea de aderare la UE în 2011, vizita lui Filat în Italia, materialele privind darea în exploatare a caselor la Nemțeni și Cotul Morii etc. În context negativ, de cele mai multe ori apar PCRM și AIE – de câte 25 și 24 ori fiecare (4,7%). Acești subiecți apar și în context pozitiv de 33 și, respectiv, 13 ori (6,2% și 2,5%).

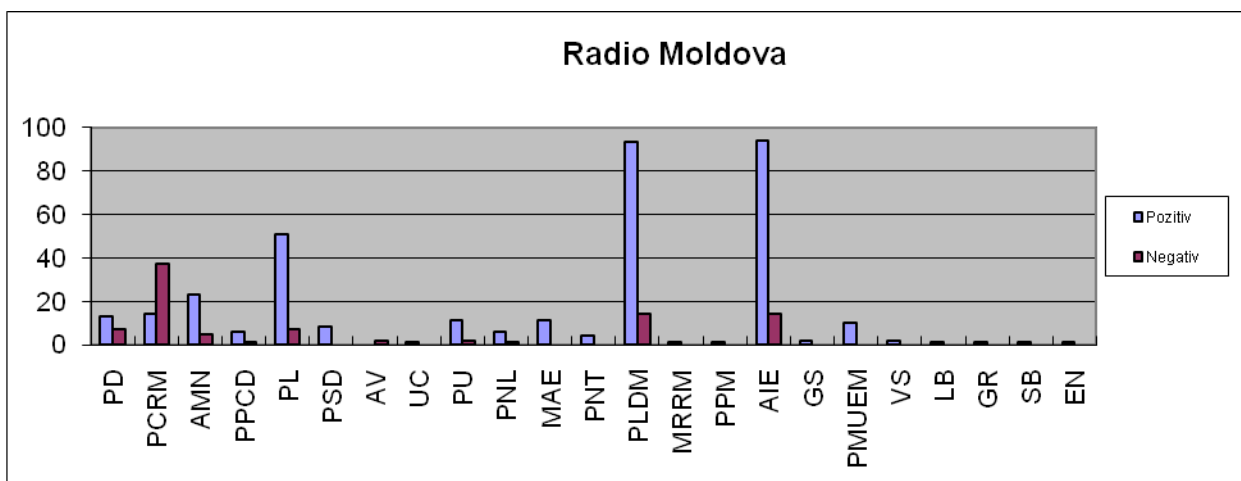
Diagrama 19. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la N4, frecvența

Radio Moldova

În perioada de raport, la Radio Moldova, majoritatea din cele 1070 știri au prezentat subiectele în context neutru. De cele mai multe ori în lumină favorabilă au fost prezența reprezentanții PLDM – de 94 ori sau în 8,8 % din numărul total de știri relevante. Este vorba de *plata indemnizațiilor pentru căldură, Vlad Filat având o intervenție de 270 sec, știrea fiind difuzată de mai multe ori; darea în exploatare a caselor pentru sinistrați, cu intervenția Prim-ministrului pe parcursul a 132 sec; discuții privind crearea locurilor de muncă și atragerea investițiilor străine în cadrul unei întâlniri a lui Filat cu un profesor polonez, vizitele de lucru a lui Vlad Filat pe șantierele de la Obileni, Nemțeni, Cotul Morii, vizita premierului Filat în Italia și întâlnirile pe care le-a avut acolo, festivitatea cu prilejul Zilei profesionale a agriculturii, la care a participat și Vlad Filat etc.* PL a făcut subiectul a 51 de știri pozitive sau 4,7% din numărul total de știri relevante. PCRМ-ul a apărut în context și pozitiv, și negativ – 14 și 37 ori (1,3% și 3,4%) (Diagrama 20). În materialele, altele decât știrile, de cele mai multe ori în context defavorabil au apărut PCRМ și AIE, de câte 41 și 27 ori fiecare, de obicei fiind vorba de diverse acuzații din partea altor concurenți electorali.

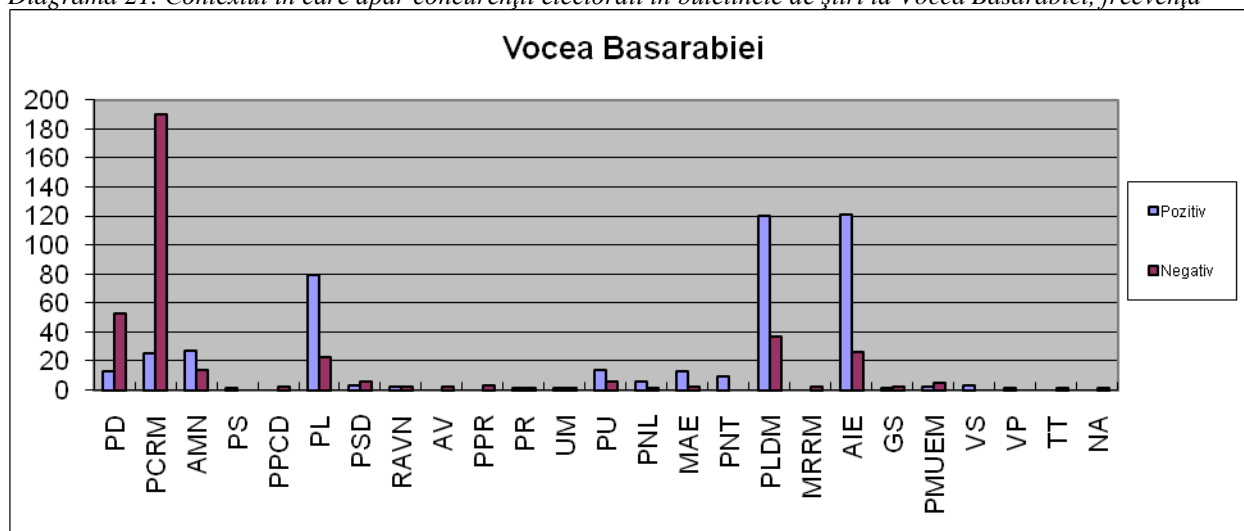
Diagrama 20. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Radio Moldova, frecvența

Vocea Basarabiei

În buletinele de știri de la Vocea Basarabiei, de cele mai multe ori în context pozitiv au apărut AIE, PLDM și PL – câte 121, 120 și 79 ori, respectiv, sau 8,9%, 8,9% și 5,8% corespunzător. Astfel, PLDM este favorizat prin știrile *privind plata compensațiilor pentru căldură, darea în exploatare a caselor pentru sinistrați, asigurarea căminelor studențești cu calculatoare și internet, reglementarea prețurilor la medicamente, combaterea acuzațiilor PCRМ privind provocarea artificială a inundațiilor, acțiunile electorale ale tineretului PLDM, declarația lui Filat despre semnarea tratatului moldo-român, lansarea campaniei „Medicii și juriștii contra sărăciei”; lansarea filmului „Adevărul despre sărăcie”, lansarea „angajamentului pentru tineri” etc.* Acest concurent electoral apare și în lumină negativă de 37 ori (2,7%). Aparițiile pozitive ale PL sunt determinate de știri privind *distribuirea autospecialelor, cu participarea lui Mihai Ghimpu și a ministrului liberal Șalaru, întâlniri cu alegătorii, cu studenții, participarea lui Mihai Ghimpu la transmiterea dosarelor desecretizate către Arhiva Națională, scrisoarea lui Ghimpu către NATO, participarea lui Mihai Ghimpu la decernarea premiilor în cadrul concursului național pentru tineri, dezvăluirile făcute cu referire la presupusele delapidări ale lui Voronin, campania inițiată de tinerii liberali pentru a informa cetățenii cu privire la ziua alegerilor, omagierea lui Mihai Ghimpu cu prilejul zilei sale de naștere etc.* PL apare în context negativ de câte 23 ori – 1,7%. PCRМ apare preponderent în context negativ - 190 ori (14%), în materialele despre *acuzațiile că ar fi falsificat rapoartele financiare, acuzațiile de scheme frauduloase prin care reprezentanții PCRМ de la Briceni ar fi distribuit ajutoare sociale, acuzații că în declarația de avere a lui Vladimir Voronin ar exista nereguli, acuzațiile de agresare a unui membru al PLDM de către un simpatizant PCRМ, acuzații din partea PDM că PCRМ ar recurge la procedee mincinoase, în contextul interzicerii de către Curtea de Apel a unui spot publicitar al PCRМ, Raportul Promo LEX, privind participarea la întâlnirile electorale ale PCRМ a persoanelor bolnave mental, embargoul instituit de postul Publika TV pentru Voronin, opiniile că PCRМ va încerca să destabilizeze situația după alegeri etc.* (Diagrama 21). În materialele de opinie de la Vocea Basarabiei, PCRМ apare de 123 ori în context negativ.

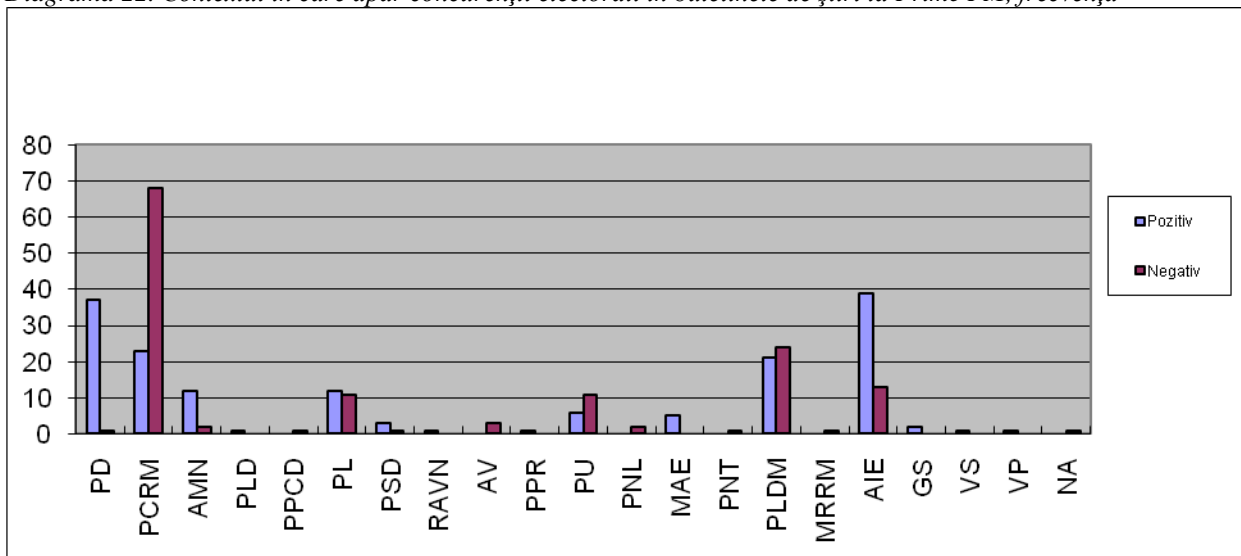
Diagrama 21. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Vocea Basarabiei, frecvența

Prime FM

La Prime FM, în context pozitiv apare de cele mai multe ori PDM – 37 ori sau 4,3% din cele 852 știri relevante. Este vorba în principal de *întâlnirea lui Marian Lupu la Academia de Științe – „Lupu împacă societatea”*, *întâlniri electorale în diferite localități*, *știrea despre aceea că după 28 noiembrie PDM va lăsa ușa deschisă pentru dialog cu toate forțele politice*, *rezultatele sondajelor de opinie potrivit cărora PDM va accede în Parlament*, *știri privind concertele organizate de PDM* etc. PL și PLDM apar și în lumină pozitivă, și negativă într-un număr aproximativ egal de știri. PCRМ este singurul concurent care este menționat de cele mai multe ori în context negativ – 68 ori (8%) în știri privind *acuzațiile lui Vlad Filat că guvernul nu a reușit într-un an să „demonteze schemele frauduloase” create în ultimii opt ani*, *verdictul Curții de Apel Chișinău că PCRМ ar fi încălcat regulamentul privind reflectarea campaniei electorale atunci când a difuzat un spot cu prezența lui Marian Lupu*, *afirmațiile făcute la congresul MAE că ar „trebui să scăpăm de ciurma comunistă”* etc. (Diagrama 22).

Diagrama 22. Contextul în care apar concurenții electorali în buletinele de știri la Prime FM, frecvența

5. Presa scrisă, presa online

5.1 Implicarea în campania electorală

5.1.1 Ziare

Cele 12 ziare monitorizate au publicat 2637 materiale jurnalistice despre alegerile parlamentare anticipate care au ocupat în total o suprafață de 1,205.779 centimetri pătrați.

Genurile jurnalistice, cărora le-au dat preferință editorii ziarelor în reflectarea campaniei, au fost articolele de opinie, știrile și publicitatea electorală. Astfel, cea mai mare din suprafața de ziar (40,4% din totalul spațiului în cele 12 ziare) a fost ocupată de articole de opinie, urmată de știri (36%) și publicitate (19,9%).

Pe întreaga durată a celor două luni de monitorizare, în ziare au fost publicate doar 81 de materiale de educație electorală, adică texte prin care cititorilor le-au fost explicate modalitățile practice de realizare

a dreptului constituțional la vot, suprafața afectată pentru acest gen de materiale fiind de numai 1,6% din totalul spațiului de ziar rezervat campaniei electorale. În cele 12 ziare au fost publicate numai opt sondaje de opinie cu cetățenii de tip „Vox populi”.

Diagrama 23. Frecvența materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, numărul

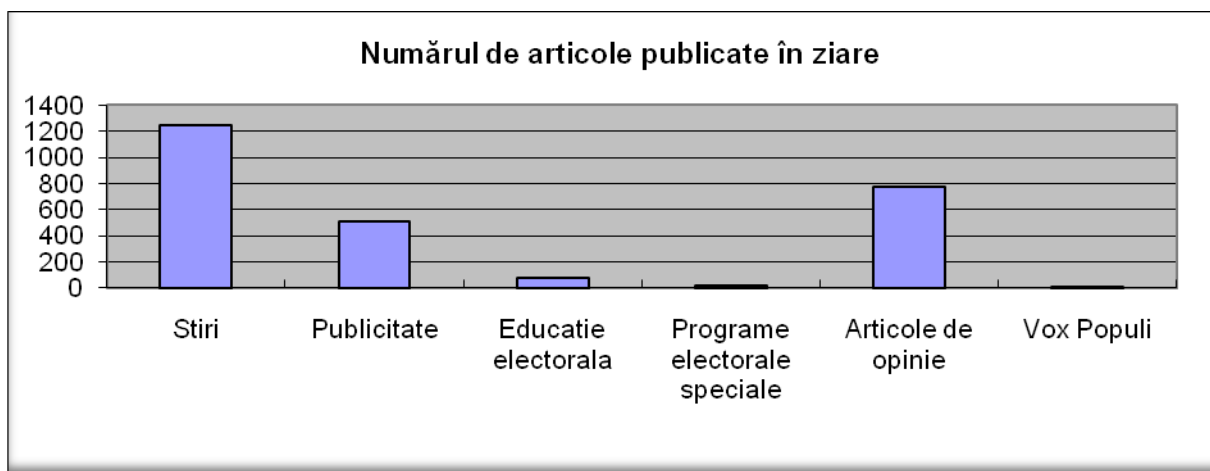
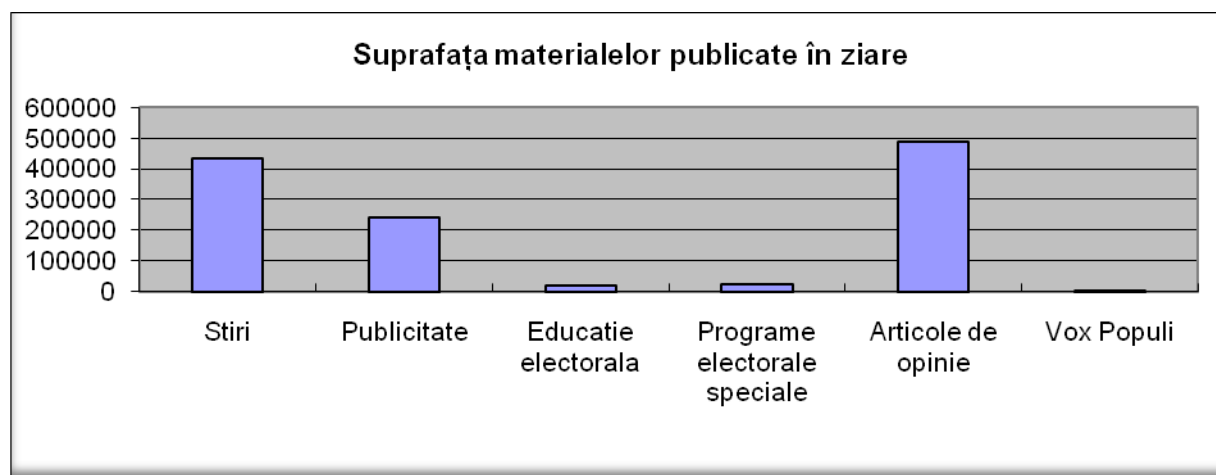

Diagrama 24. Suprafața materialelor ce vizează campania electorală, publicate în 12 ziare în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, cm.p.

Ziarul cel mai activ în reflectarea campaniei electorale a fost cotidianul *Timpul de dimineață* care a publicat cele mai multe materiale (570) pe cea mai mare suprafață (238.949 cm.p.), urmat – după numărul de articole tematice, de *Nezavisimaia Moldova* (406 texte), *Moldova Suverană* (399), *Jurnal de Chișinău* (276) și *Panorama* (248), iar după suprafața ocupată de articole – de *Nezavisimaia Moldova* (210.622 cm.p.), *Moldova Suverană* (163.481 cm.p.), *Flux* (130.990 cm.p.) și *Jurnal de Chișinău* (130.748 cm.p.). Publicațiile publice *Golos Bălți* (Bălți) și *Vesti Gagauzii* (Comrat) au fost cele mai puțin interesate de mediatizarea campaniei electorale, publicând cele mai puține articole pe cea mai mică suprafață. **Notă:** la analiza acestui indicator trebuie luate în considerare formatul, volumul și periodicitatea apariției fiecărui ziar în parte.

În patru dintre ziarele monitorizate (*Nezavisimaia Moldova*, *Moldova Suverană*, *Flux* și *Evenimentul Zilei*) raportul dintre știri și articole de opinie a fost defavorabil știrilor, ceea ce indică asupra faptului că

aceste publicații preferă să le transmită cititorilor în special opinii despre concurenții electorali decât fapte ale acestora.

Volumul total de publicitate electorală marcată corespunzător, publicată în cele 12 ziare timp de două luni, a atins circa 240 mii centimetri pătrați, ceea ce reprezintă aproape 20% din totalul spațiului rezervat de redacții tematicii electorale. În jur de 44% din toată reclama a revenit ziarelor *Timpul de dimineață* și *Komsomolskaia pravda v Moldove*. Contrar prevederilor Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mass-media, adoptat de Comisia Electorală Centrală, în unele din cele 12 ziare monitorizate, au fost înregistrate cazuri când publicitatea electorală nu a fost însoțită de remarca că a fost achitată din fondul electoral al respectivului concurent electoral.

Diagrama 25. Frecvența materialelor relevante, publicate în ziare în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, numărul

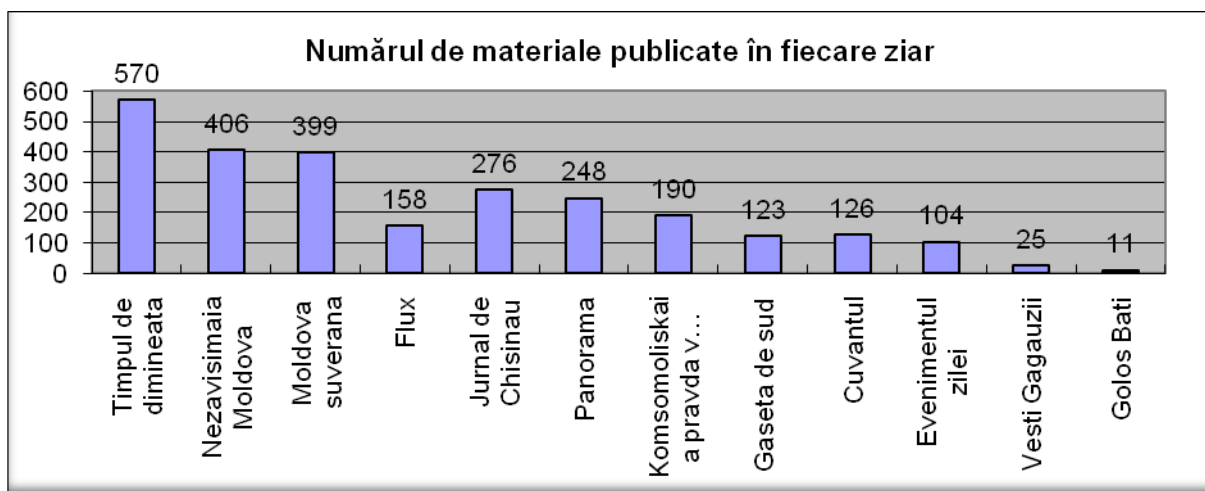
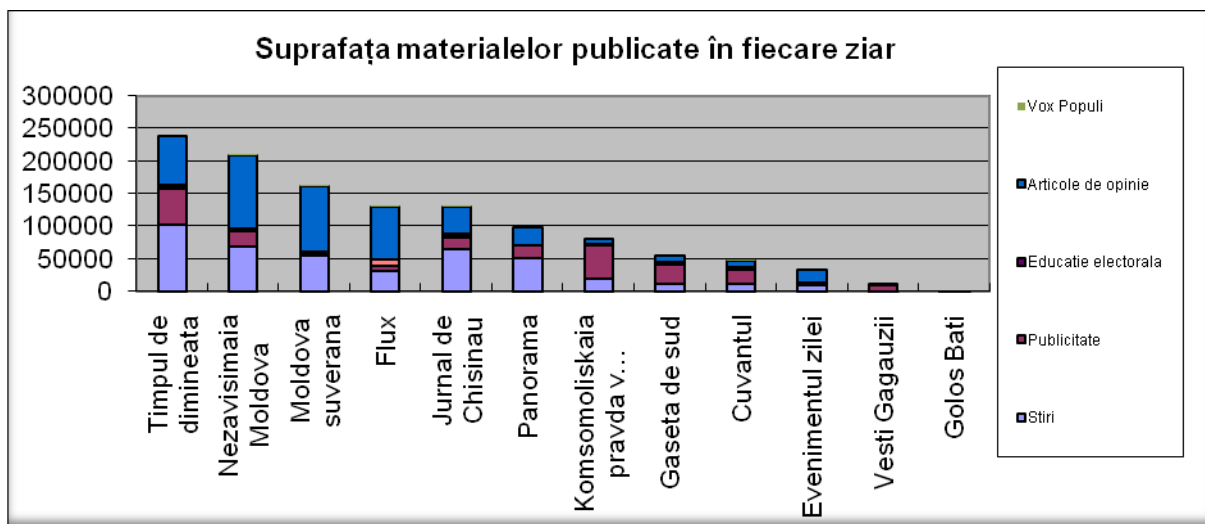

Diagrama 26. Suprafața materialelor din ziare ce vizează campania electorală în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, cm. p.

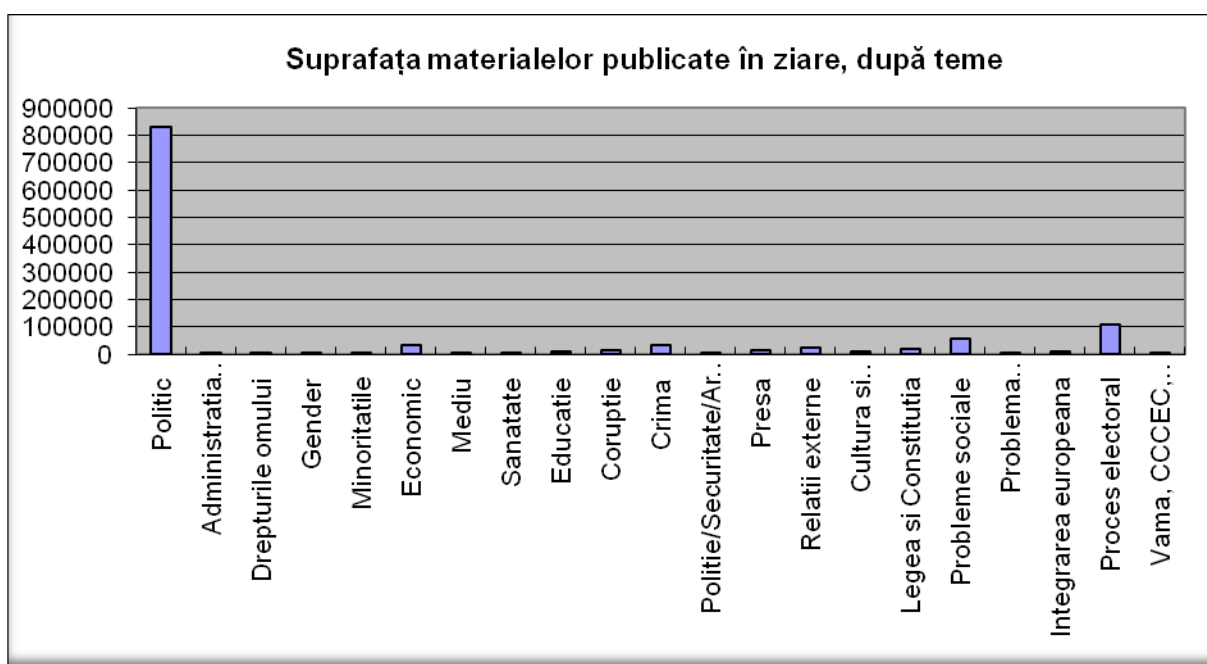

Din punct de vedere tematic, ziarele monitorizate au preferat abordarea generală a procesului politic (65,5% din numărul și 69% din suprafața totală), în detrimentul analizei pozițiilor și a posibilelor soluții ale concurenților electorali în probleme specifice cum ar fi educația, dezvoltarea economică, lupta cu corupția etc. Astfel, 13,4% din numărul total al materialelor publicate s-au referit la tema desfășurării

procesului electoral, inclusiv la hotărârile CEC legate de examinarea contestațiilor depuse de concurenții electorali, însă suprafața ocupată de aceste articole a fost de doar 9% din totalul spațiului afectat materialelor despre alegeri. A treia temă ca și pondere editorială în contextul alegerilor anticipate au fost problemele sociale de care se ciocnește Republica Moldova (o pondere de 4% din numărul și suprafața totală). Dintre alte teme care au fost abordate în campanie, deși mai puțin frecvent decât ar fi trebuit, sunt relațiile externe ale Moldovei, situația economică, criminalitatea și corupția, reformele în educație, integrarea europeană etc. Subiectul cel mai puțin exploatat de concurenții electorali în timpul campaniei electorale a fost egalitatea de gen și de șanse ale femeilor și bărbaților în politicile publice.

Niciunul din ziarele monitorizate nu a publicat dezbateri electorale, organizate și desfășurate prin modalitățile și cu mijloacele specifice presei scrise.

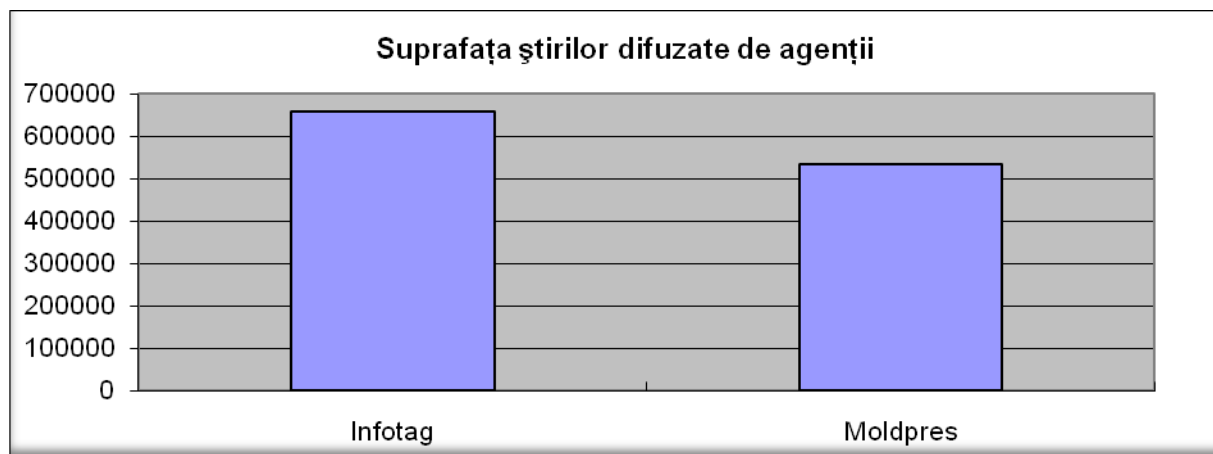
Diagrama 27. Temele abordate de ziare în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, suprafața, cm. p.

5.1.2 Agenții de presă și portaluri de știri

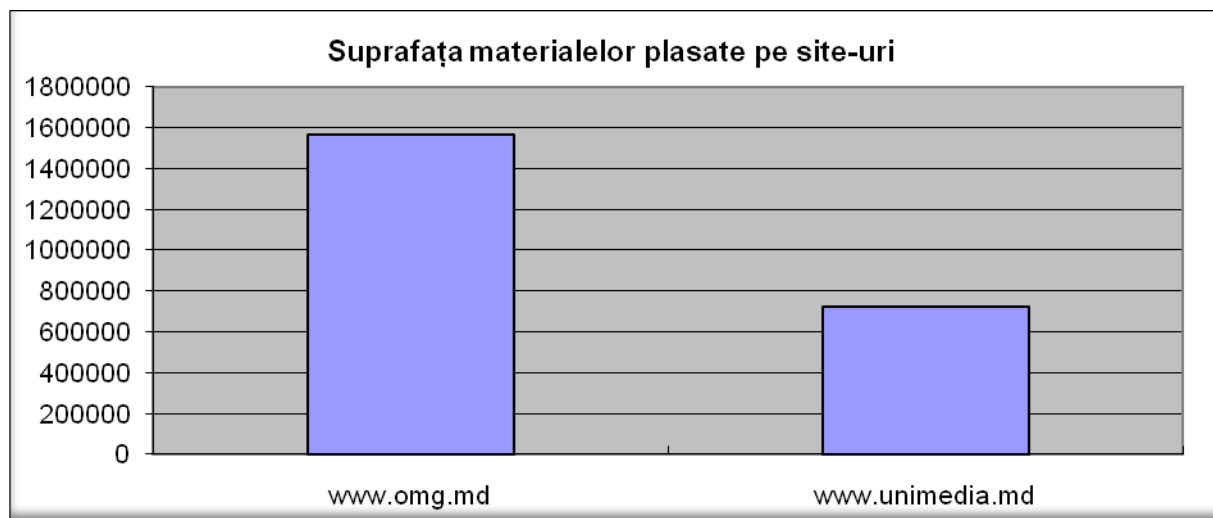
Cele două agenții de știri monitorizate, *Moldpres* și *Infotag*, au mediatizat intens campania electorală, difuzând 635 de știri timp de două luni, majoritatea acestor știri fiind ulterior preluate și publicate de alte instituții mass-media din țară și de peste hotare. Știrile difuzate au avut un număr total de 1,192.356 semne (fără spațiu). Agenția de presă *Infotag* a fost mai activă în reflectarea campaniei electorale, acesteia revenindu-i 62,8% din numărul știrilor difuzate și 55% din suprafața ocupată de acestea.

Diagrama 28. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de agențiile de presă în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010.

În perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, pe cele două site-uri monitorizate – www.unimedia.md și www.omg.md, au fost plasate 1490 informații relevante pe o suprafață de 2,293.848 mii semne, 60% din numărul total al informațiilor și 68% din suprafața totală a acestora revenindu-i site-ului www.omg.md. Portalul informațional www.unimedia.md a publicat în perioada de monitorizare și machete publicitare ale concurenților electorali (bannere aplicate), precum și materiale de educație electorală a cetățenilor cu drept de vot.

Diagrama 29. Spațiul (semne fără spațiu) alocat materialelor tematice de site-uri în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010

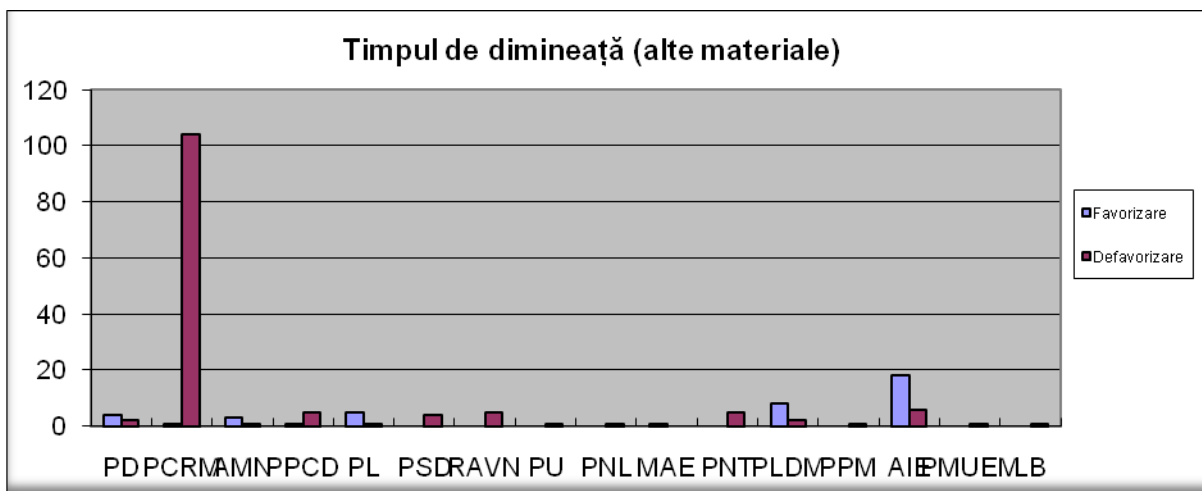
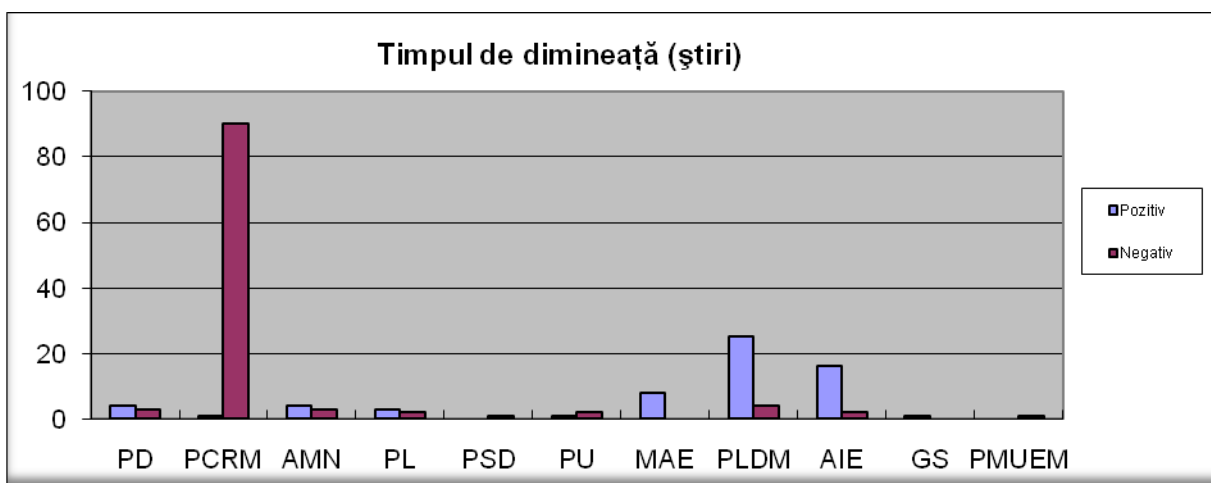

5.2 Candidații, partidele favorizate sau defavorizate, direct sau indirect, în știri și emisiunile de opinie - frecvența

5.2.1 Ziare

Pe întreaga durată a campaniei electorale, ziarul *Timpul de dimineață* a defavorizat concurentul electoral PCRM în majoritatea știrilor (36,7% din totalul știrilor publicate timp de două luni) și a materialelor de opinie (57,8%) care l-au vizat. Concurenții electorali de orientare liberală, dimpotrivă, au fost favorizați editorial direct sau indirect, în special fiind vorba de PLDM. Numărul de materiale care i-au vizat pe alți concurenți electorali nu a fost foarte mare, ceea ce nu permite constatarea unei tendințe de favorizare sau defavorizare în raport cu acești concurenți.

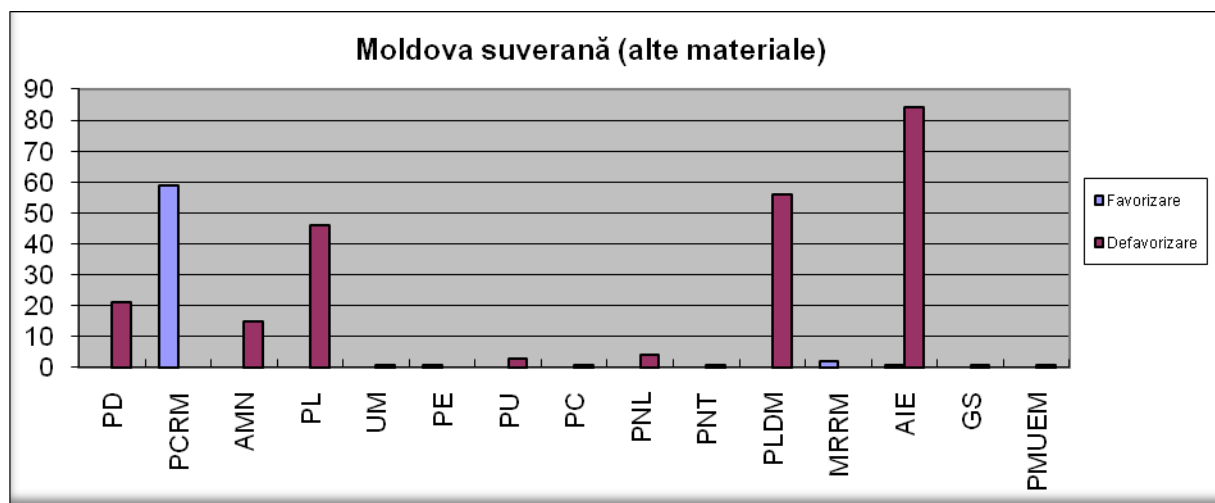
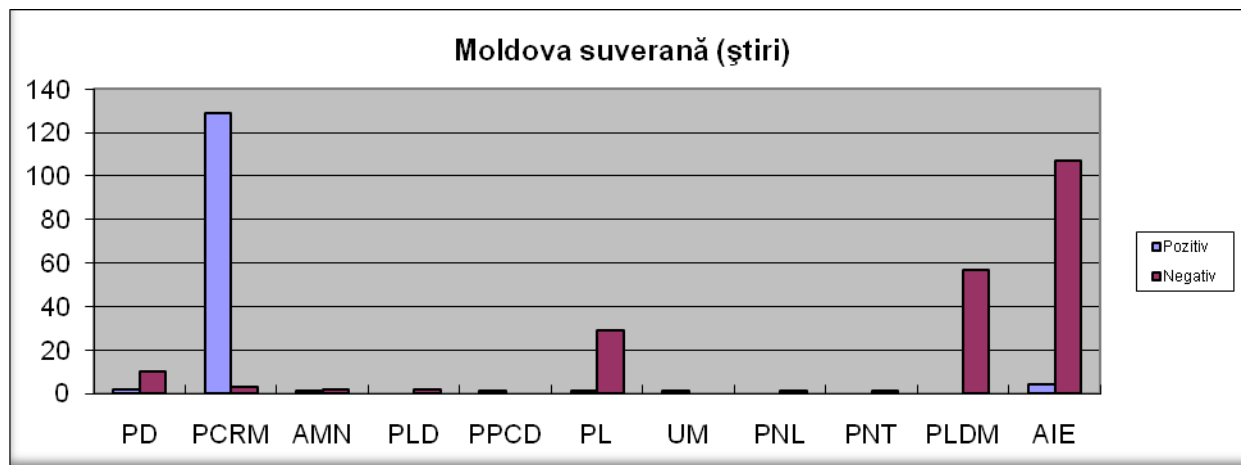
Diagramele 30 și 31. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Timpul de dimineață* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010, frecvența

Ziarul *Moldova Suverană* a avut în campania electorală un comportament editorial partizan în raport cu PCRM care a fost lăudat în 129 de știri (52,2% din total) și 59 articole de opinie (39,9% din total). În contrast, oponenții politici ai comuniștilor, în principal PLDM și PL, dar și Alianța pentru Integrarea Europeană ca și alianță de guvernare, au fost criticate extrem de dur în toate textele publicate în acest ziar. Spre exemplu, AIE a apărut în context defavorizant în 43,3% din știrile publicate în această perioadă și în 56,8% din articolele de opinie. Materialele de opinie care au vizat direct sau indirect AIE,

PLDM și PL s-au remarcat printr-un limbaj defectuos, în unele cazuri semi-licențios. Au apărut în context preponderent negativ și alți concurenți electorali în campania pentru alegerile parlamentare anticipate.

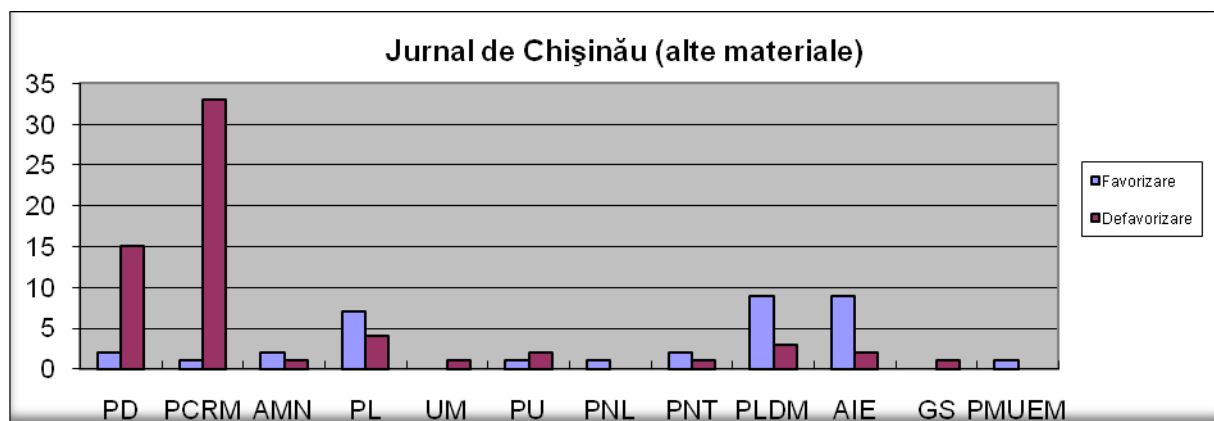
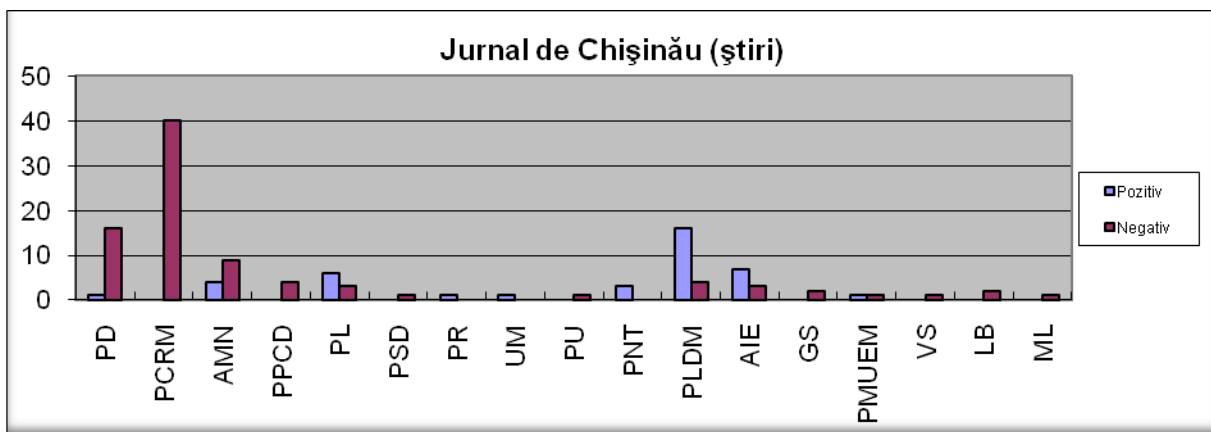
Diagramele 32 și 33. Concurenții favorizați sau defavorizați în Moldova Suverană în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 – frecvența

În campania electorală, ziarul *Jurnal de Chișinău* i-a defavorizat editorial pe concurenții electorali PCRM și PDM, despre care au fost publicate cele mai multe știri și materiale de opinie care îi prezintă în context negativ. Concurenții electorali care au apărut mai des în lumină pozitivă au fost PLDM și PL, însă în raport cu aceștia au fost publicate și materiale cu tentă negativă.

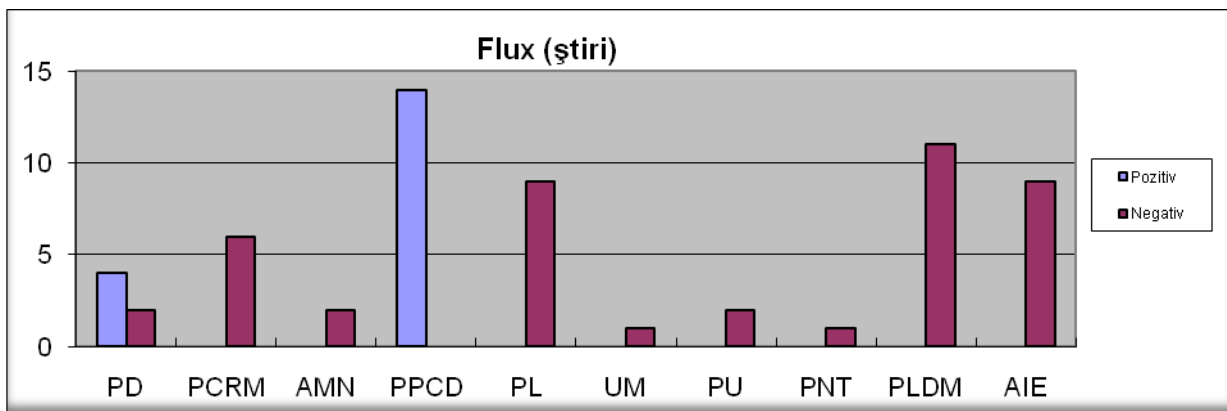
În perioada monitorizării, *Jurnal de Chișinău* a inserat șapte ediții ale suplimentului de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Suplimentul a inclus știri neutre despre campanie și materiale de educație electorală.

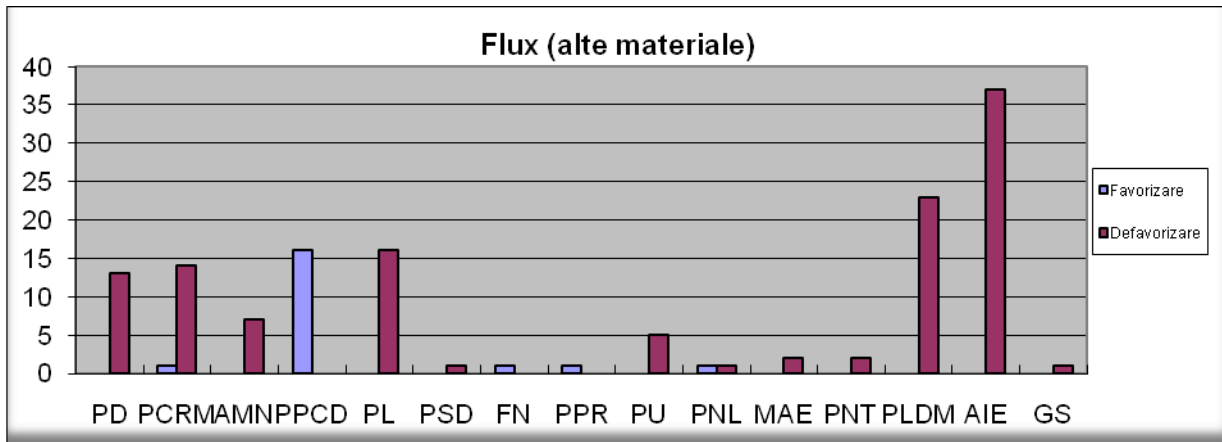
Diagramele 34 și 35. Concurenții favorizați sau defavorizați în Jurnal de Chișinău în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

Ziarul *Flux* a favorizat concurentul electoral PPCD în toate știrile (25% din total) și materialele de opinie (17,8%) care l-au vizat direct sau indirect. Toți ceilalți concurenții electorali, în special PLDM și PL, au fost defavorizați de acest ziar pe întreaga durată a campaniei electorale. Astfel, AIE a apărut în context negativ în 41,6% din articolele de opinie, publicate în perioada monitorizării.

Diagramele 36 și 37. Concurenții favorizați sau defavorizați în Flux în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

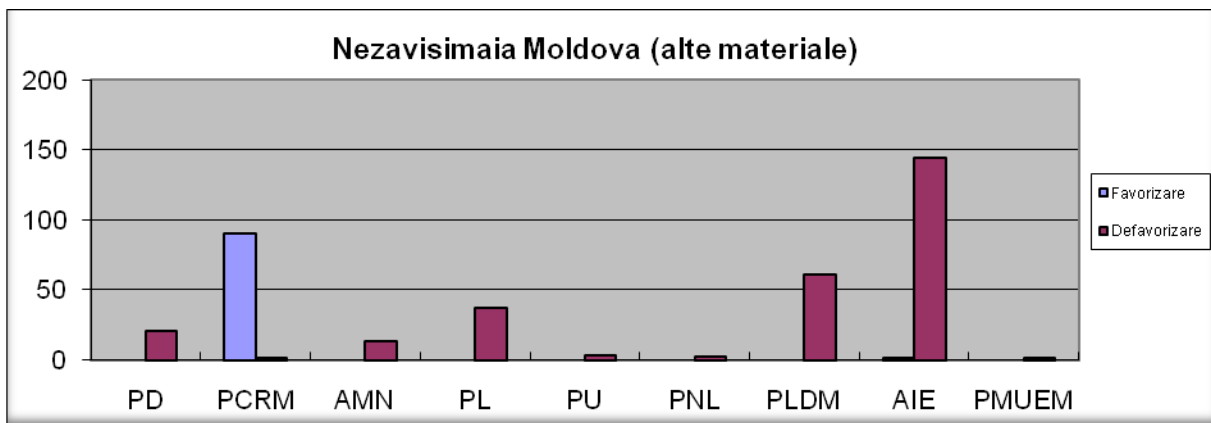
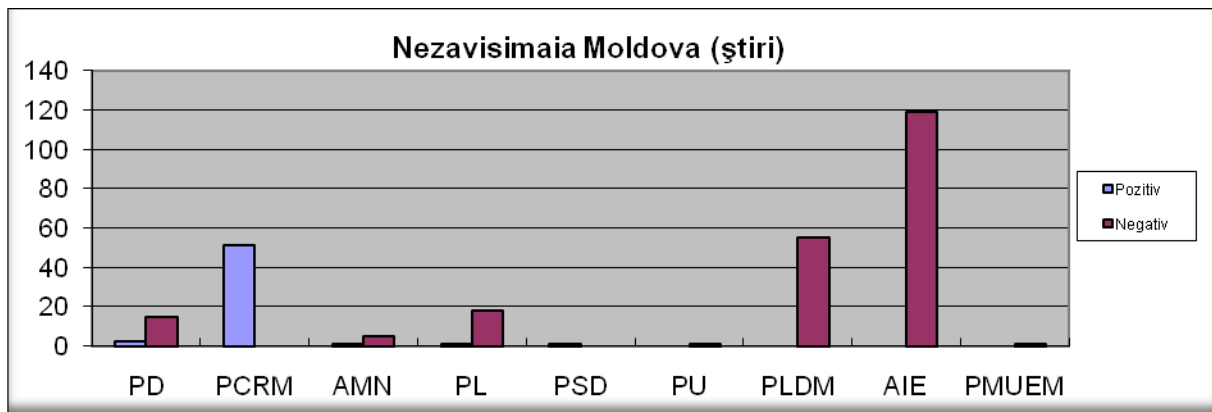

Textele publicate în ziarul *Nezavisimaia Moldova* pe durata campaniei electorale au fost orientate spre discreditarea actualei guvernări (AIE în general) și a PLDM și PL în special. Astfel, AIE a apărut în context negativ în toate cele 119 știri (62,6% din total) și în 144 articole de opinie (75% din total) care au vizat-o, iar concurentul electoral PLDM a fost defavorizat în 55 de știri (28,9% din total) și în 61 materiale de opinie (31,8% din total).

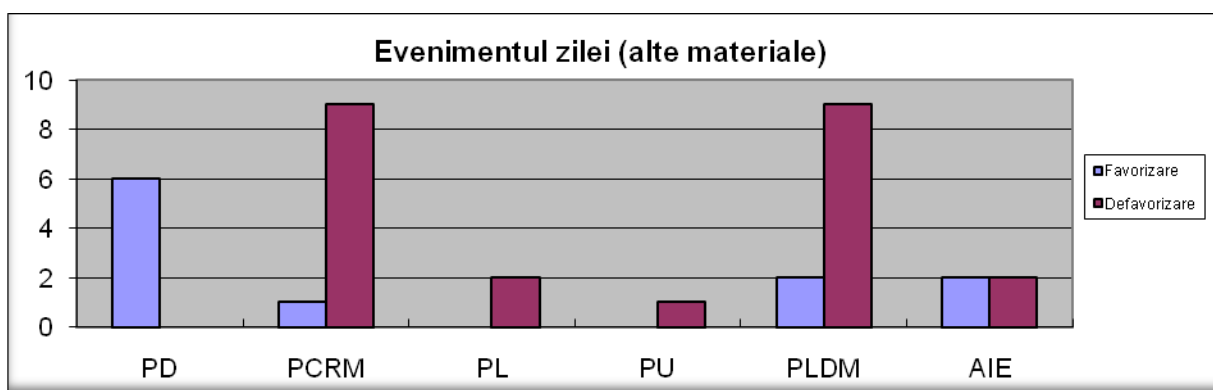
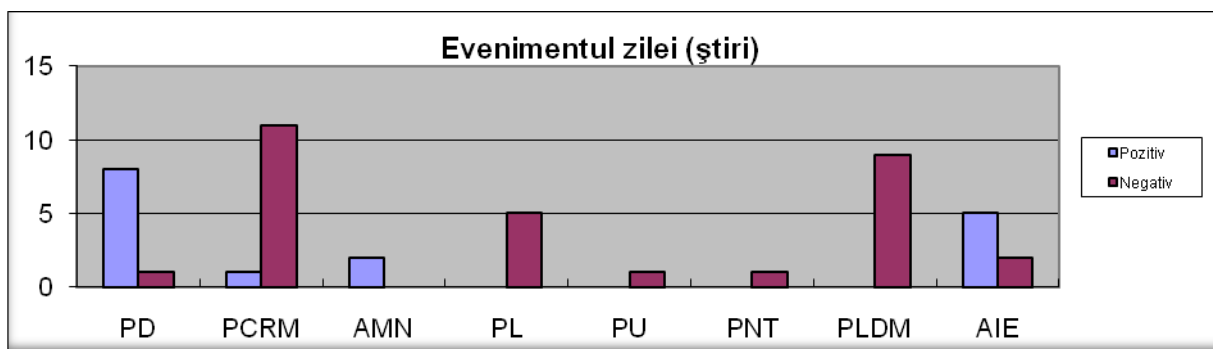
Concurentul electoral PCRM a fost, din contra, promovat și lăudat în toate textele care l-au vizat. (51 de știri/26,8% din total și 90 materiale de opinie/46,9% din total).

Diagramele 38 și 39. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Nezavisimaia Moldova* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

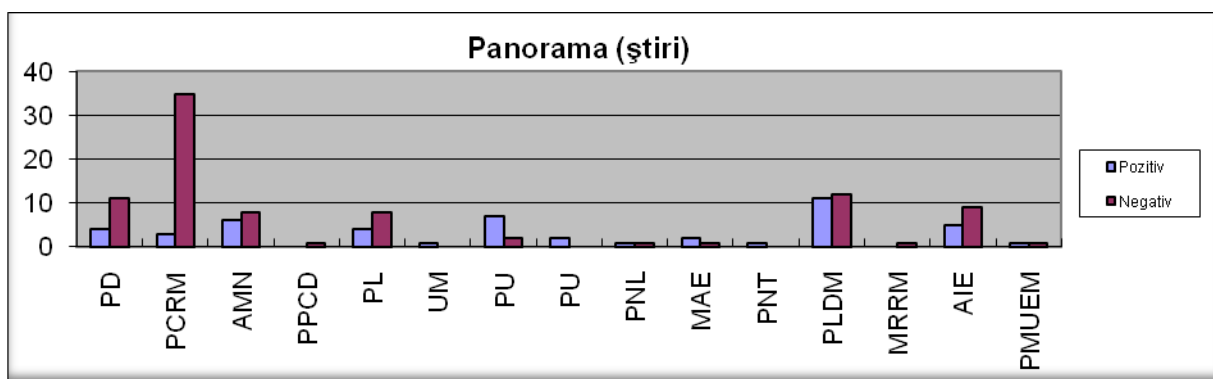
Evenimentul Zilei a avut un comportament editorial care, în general, a favorizat concurentul electoral PDM (11,9% din știri și 18,2% articole de opinie). Alți trei concurenți electorali – PCRM, PLDM și PL, au fost defavorizați de cele mai multe ori.

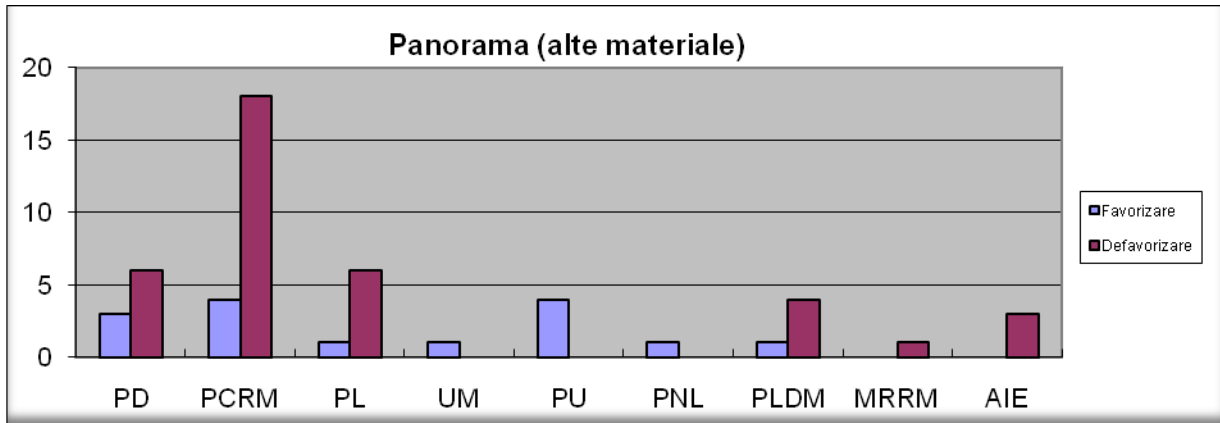
Diagramele 40 și 41. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Evenimentul Zilei* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 – frecvența

În cele două luni de monitorizare, ziarul *Panorama* a defavorizat editorial PCRM, prezentându-l în context negativ în știri (19,9% din total) și criticându-l în materialele de opinie (40% din total). De asemenea, au fost prezentați în context devaforizant alți concurenți electorali, mai puțin Partidul Umanist care a fost favorizat de mai multe ori prin publicarea unor materiale despre programul și viziunile acestui concurent electoral.

Diagramele 42 și 43. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Panorama* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 – frecvența

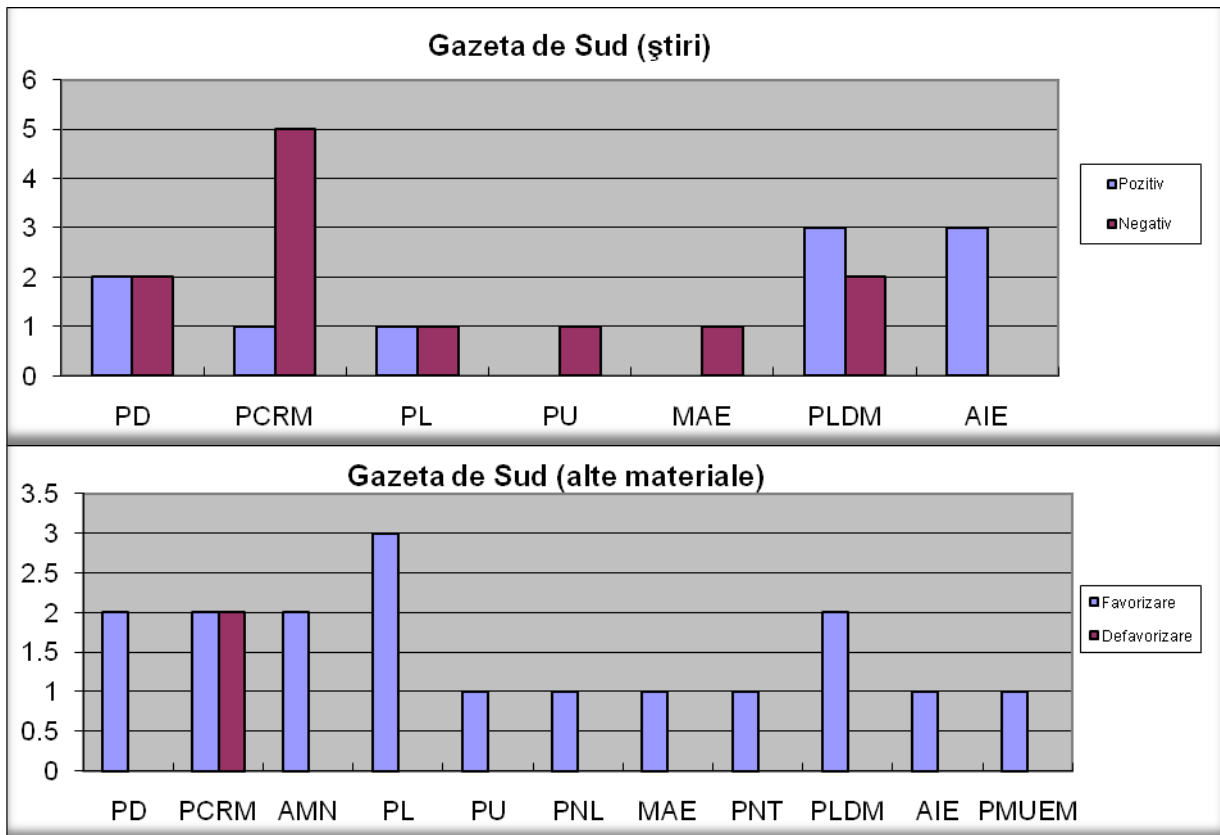

Săptămânalul de la Cimișlia *Gazeta de Sud* a publicat atât articole neutre, cât și materiale care au prezentat concurenții electorali în lumină negativă sau pozitivă. Din analiza acestora, putem conchide că PCRM a fost mai curând defavorizat, iar partidele componente ale AIE au fost avantajate editorial.

În perioada monitorizării, *Gazeta de Sud* a inserat șapte ediții ale suplimentului de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Suplimentul a inclus știri neutre despre campanie și materiale de educație electorală.

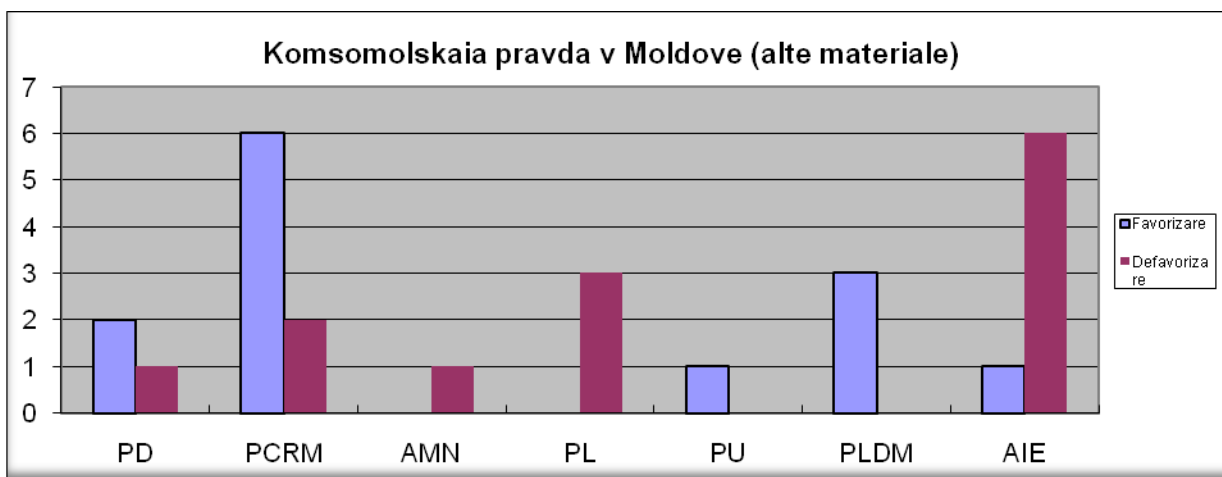
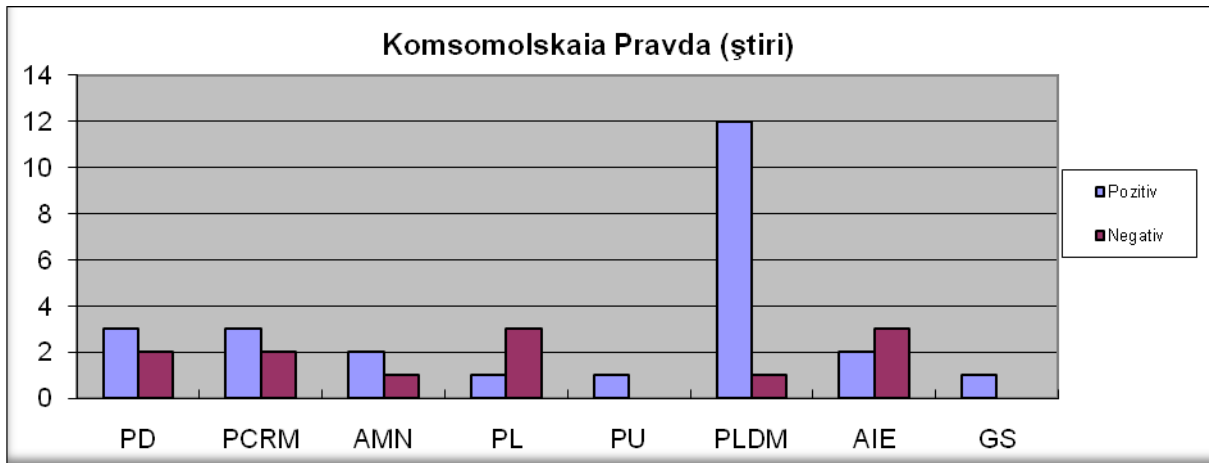
Diagrama 44 și 45. Concurenții favorizați sau defavorizați în *Gazeta de Sud* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

Ziarul *Komsomolskaia pravda v Moldova* nu a publicat foarte multe materiale jurnalistice în campania electorală, dând preferință articolelor și machetelor publicitare ale concurenților electorali. Totuși,

analiza altor texte decât cele comerciale indică asupra unei tendințe de favorizare a concurenților electorali PLDM și PCRM.

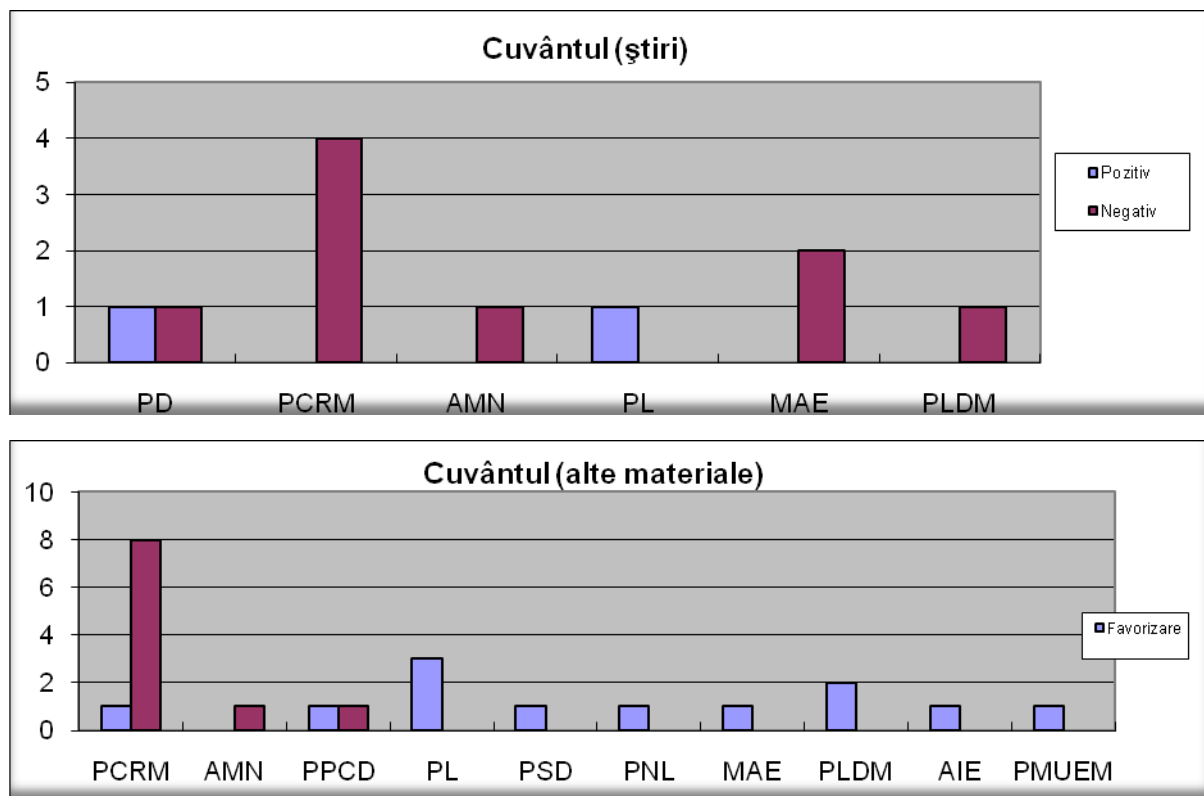
Diagrama 46 și 47. Concurenții favorizați sau defavorizați în Komsomolskaia pravda v Moldove în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

Știrile despre alegerile parlamentare anticipate, publicate de ziarul *Cuvântul* din Rezina în perioada de raport au fost atât neutre, cât și favorizante sau defavorizante în raport cu unii concurenți electorali. PCRM este concurentul care a fost de cele mai multe ori prezentat în context negativ în știri și criticat în articolele de opinie. O ușoară tendință de favorizare a fost înregistrată în raport cu concurentul electoral PL.

În perioada monitorizării, *Cuvântul* a inserat șapte ediții ale suplimentului de educație civică și electorală „Obiectiv”, realizat de Asociația Presei Independente (API) în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte. Suplimentul a inclus știri neutre despre campanie și materiale de educație electorală.

Diagrama 48 și 49. Concurenții favorizați sau defavorizați în Cuvântul în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

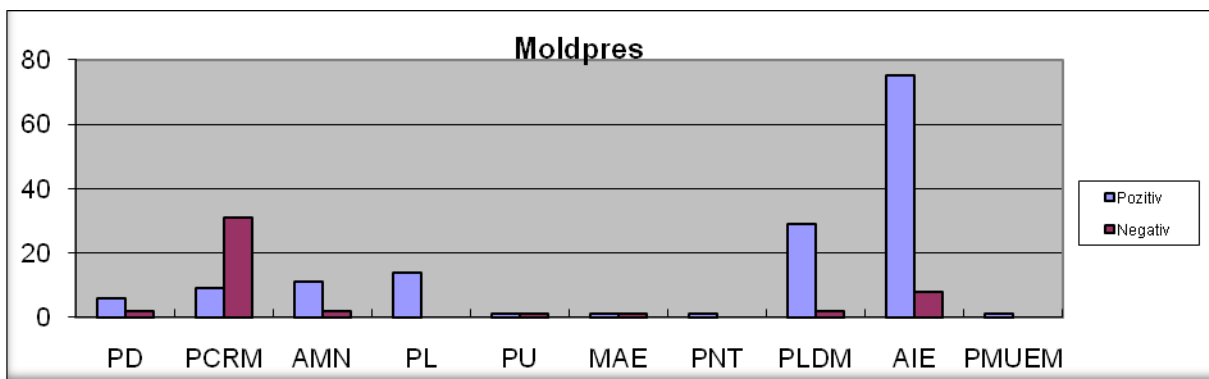

Ziarele publice *Vesti Gagauzii* (Comrat) și *Golos Bălți* (Bălți) nu au publicat în cele două luni de monitorizare decât câteva știri neutre despre constituirea secțiilor de votare în regiunile respective și câteva machete publicitare ale concurenților electorali.

5.2.2 Agenții de presă și portaluri de știri

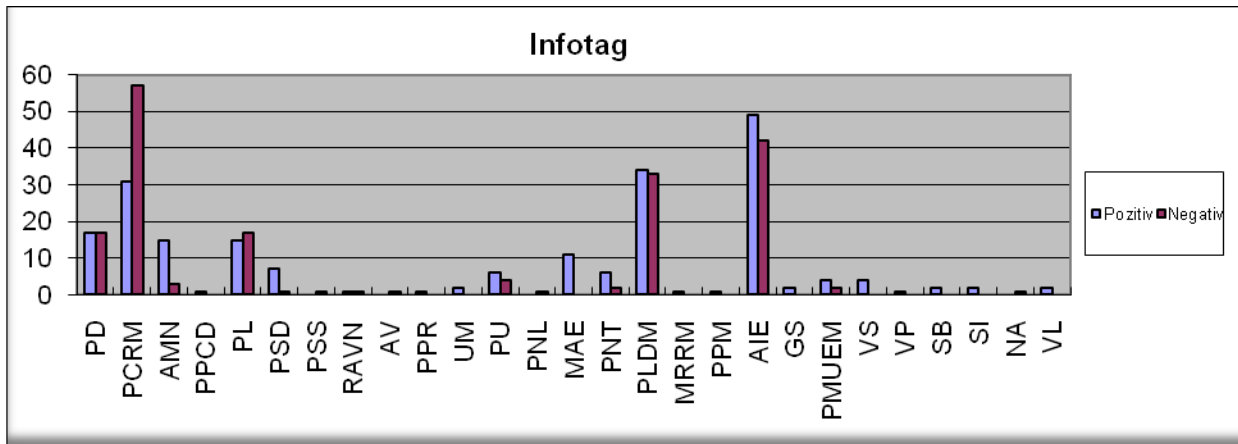
Agencia informațională de stat *Moldpres* a difuzat știri care au vizat direct campania electorală, dar și știri care i-au vizat indirect pe unii concurenți electorali, în special pe cei din componența alianței de guvernământ. Luate în ansamblu, știrile *Moldpres* au favorizat AIE și i-au prezentat în context pozitiv pe liderii PLDM și PL care sunt și conducătorii statului.

Diagrama 50. Concurenții favorizați sau defavorizați de *Moldpres* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

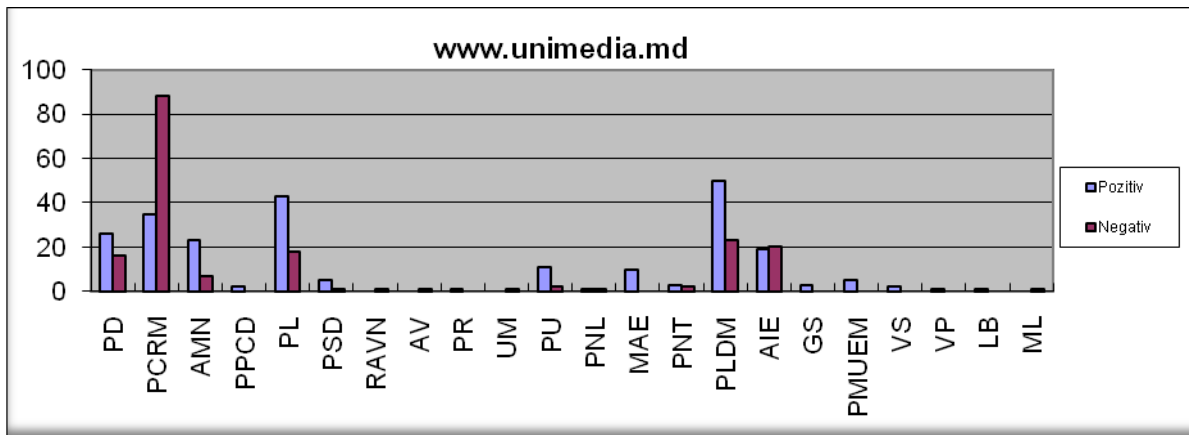
Agencia de știri *Infotag* a menținut un echilibru relativ al politicii sale editoriale pe toată durata campaniei electorale, relatând despre evenimentele și declarațiile actorilor politici și ale concurenților în campania electorală și prezentându-i pe aceștia când în context pozitiv, când negativ.

Diagrama 51. Concurenții favorizați sau defavorizați de *Infotag* în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 – frecvența

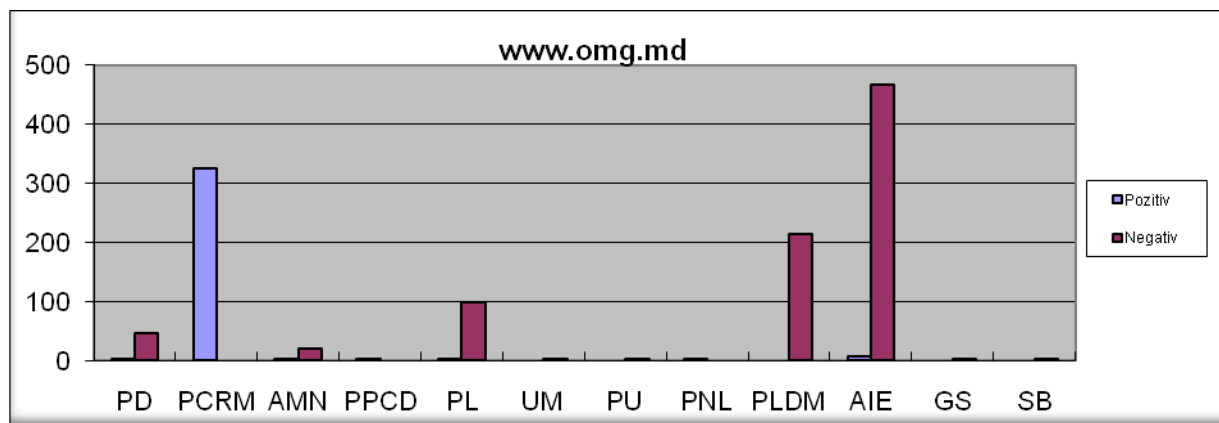
Portalul www.unimedia.md de asemenea a publicat informații diferite despre concurenții electorali, unele prezentându-i în context negative, altele - pozitiv. Raportul dintre numărul de știri pozitive și cele negative care au vizat concurenții electorali relevă defavorizarea PCR (8,3% știri favorizante față de 20,9% știri defavorizante) și avantajarea PLDM (11,9% știri pozitive față de 5,5% știri negative) și a PL (10,2% pozitiv față de 4,3 negativ).

Diagrama 52. Concurenții favorizați sau defavorizați de www.unimedia.md în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 - frecvența

În toată perioada campaniei electorale, site-ul www.omg.md a defavorizat AIE ca alianță de guvernământ (în 466 de informații sau 52,6% din totalul știrilor), dar și pe concurenții electorali PLDM (214 texte sau 24,2% din total) și PL (99 știri sau 11,2% din total), prezentându-i exclusiv în culori negre. În contrast, PCR a apărut doar în context pozitiv care a fost favorizat masiv în toate știrile care l-a vizat, 324 la număr (36,8% din totalul informațiilor publicate în perioada monitorizării).

Diagrama 53. Concurenții favorizați sau defavorizați de www.omg.md în perioada 28 septembrie – 28 noiembrie 2010 – frecvența

ANEXA 1

Studiu de caz nr.1

Context 28.09.2010 Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a parlamentului și a stabilit data alegerilor parlamentare anticipate pentru 28 noiembrie.		
Media	Prezentare media	Constatări
Publika TV, 19.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a actualului Legislativ. Acesta a anunțat că alegerile parlamentare anticipate se vor desfășura la 28 noiembrie, anul curent. Astfel, timp de două luni, partidele politice vor fi antrenate în campanie electorală.	Publika TV are două subiecte despre semnarea decretului. Primul este un sincron din declarația președintelui. Cel de-al doilea subiect este o relatare în direct de la Palatul Parlamentului. Atât primul, cât și celălalt sunt echidistante și imparțiale. Publika TV nu vine cu mai multe explicații pe marginea subiectului.
N4, 19.30	Parlamentul a fost dizolvat. Președintele a semnat decretul în fața presei. „Așa dar MG a rămas fără nici un as în mână precum obișnuia să spună pentru a preîntâmpina alegerile parlamentare anticipate”. „Însăși Ghimpu recunoaște că este nemulțumit de activitatea sa de șef de stat și Parlament”. „În pofida mai multor păreri expuse de juriști și politicieni, Ghimpu spune că el va rămâne șef de stat	Pe tot parcursul reportajului apar mai multe accente negative pe care le pune reporterul și care îl prezintă pe șeful interimar al statului într-o lumină nu tocmai pozitivă. Chiar de la început reporterul vine cu o constatare care îi aparține, ca mai apoi să continue cu alte afirmații lipsite de echidistanță și imparțialitate. Pentru a mai diminua tonul critic la adresa președintelui,

	până se va alege noul Parlament.”	autorul materialului face trimitere la „părerii expuse de juriști și politicieni” fără să dea nici un nume, fapt care lipsește de credibilitate aceste afirmații.
Jurnal TV, 20.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul de dizolvare a Legislativului. Totodată Mihai Ghimpu a precizat că până la investirea noului Parlament, deputații se vor întruni în ședințe și vor adopta doar legi organice. Șeful statului a concretizat și data alegerilor parlamentare anticipate, care vor avea loc pe 28 noiembrie curent.	Subiectul este unul simplu, compus dintr-un intro și sincron cu Președintele interimar. Știrea este imparțială și obiectivă, dar nu oferă explicații de la experți pentru a-l ajuta pe telespectator să înțeleagă mai bine cele întâmplate.
Moldova 1, 21.00	Postul transmite declarația lui Mihai Ghimpu în legătură cu semnarea decretului de dizolvare a Parlamentului. Jurnalistul spune că acesta a constatat „cu regret” că trebuie să semneze acest document și menționează, citând președintele, ce urmează să mai facă Parlamentul după anunțarea dizolvării. Într-o altă știre separată Eugen Știrbu, președintele CEC, anunță că mâine va fi dat startul campaniei electorale.	Știrea este prezentată obiectiv și imparțial. Jurnalistul nu a încercat să afle și să ofere mai multe explicații de la alți actori politici pe marginea subiectului. Știrea alăturată acestui material în baza unei declarații a președintelui CEC vine cu o dezvoltare a informației, dar nu îl ajută pe telespectator să înțeleagă de ce a fost dizolvat Parlamentul.
NIT, 22.00	„Moment istoric pentru RM. Mihai Ghimpu a semnat ultimul decret, cel de dizolvare a Parlamentului.” „Șeful statului și-a exprimat regretul că actuala guvernare a sfârșit...” „S-a văzut cu ochiul liber cum mâna liderului alianței tremura în clipa când își semna apusul guvernării.” Iurie Munteanu, secretar PCRM: „Azi Ghimpu încă o dată a confirmat că nici el, nici făptașii lui..., nu au avut intenția de a dizolva Parlamentul... Azi Ghimpu înnegrindu-se și semnând decretul, tremurând încă o dată a recunoscut...” Reporter: „La sfârșitul mandatului,	„Momentul istoric” prezentat de NIT abundă în aprecieri și exprimări caustice la adresa Președintelui interimar și a alianței de guvernare fie rostite de reporter, fie de sursele acestuia (actuala guvernare a sfârșit, Ghimpu înnegrindu-se și tremurând). Reportajul este dominat de comentariile și interpretările reporterului la felul cum a fost semnat decretul. El spune că președintelui i-a tremurat mâna când a semnat decretul, dar acest lucru nu se vede în gross planul prezentat în reportaj. Sursa solicitată de reporter mai

	Ghimpu a recunoscut că nu este satisfăcut de rezultatele guvernării și se simte foarte obosit”.	degrabă vine cu o notă de cabotinism în loc să aprecieze sau să comenteze evenimentul. Reportajul nu poate fi considerat imparțial și echidistant, iar pluralitatea de opinii sfârșește printr-o afirmație care favorizează PCRM.
Prime TV, 21.00	Președintele interimar a semnat decretul de dizolvare a Parlamentului. Potrivit documentului, la 28 noiembrie, moldovenii vor fi chemați la urne pentru a alege un nou Parlament. Până la alegeri, deputații se mai pot întruni în ședință, însă pot adopta doar legi și hotărâri simple. Dizolvarea Parlamentului are loc exact cu 60 de zile înaintea alegerilor parlamentare anticipate. Parlamentul Republicii Moldova a fost dizolvat, după cele două încercări de a alege șeful statului au eșuat, la fel ca și încercarea de a modifica, prin referendum, articolul 78 din Constituție, astfel încât președintele să fie ales de popor.	Subiectul este tratat imparțial și echidistant. Spre deosebire de alte posturi de televiziune, Prime TV oferă și un background mai informativ în care explică contextul dizolvării și consecințele. Știrea nu oferă spațiu pentru alte surse, ci doar imagini de la conferința de presă la care președintele a semnat decretul.
2 Plus, 20.00	Președintele Mihai Ghimpu a semnat astăzi decretul de dizolvare a legislativului în fața jurnaliștilor.	Știrea este obiectivă și imparțială, dar lipsește diversificarea de surse pentru a oferi mai multe explicații pe marginea subiectului.
Vocea Basarabiei, 18.00	Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat decretul privind dizolvarea Parlamentului. Moment care semnaleză și începutul campaniei electorale pentru alegerile anticipate. „Iată că a venit și ziua care confirmă că eu mă voi conforma prevederilor Constituției și degrabă vă veți convinge că toți acei care au afirmat că Ghimpu nu va dizolva Parlamentul, că Ghimpu-i așa, au făcut politică proastă și au mințit cetățenii”.	Insertul selectat face trimitere la „toți acei care au făcut politică proastă”, dar nu oferă loc niciunui expert sau politician de a explica prin ce a fost politica lor proastă, sau cât de corectă este această decizie a lui Mihai Ghimpu.
Radio	Președintele interimar a semnat decretul	Faptul că informația despre dizolvarea

Moldova, 19.00	privind dizolvarea Parlamentului de legislatura a XVIII-a. El și-a exprimat regretul că trebuie să semneze acest document, cu toate acestea Mihai Ghimpu a vorbit și de partea bună a lucrurilor, exprimându-și convingerea că cetățenii care au votat pentru schimbare vor lupta pentru aceasta până la capăt. Subiectul este dezvoltat în emisiunea <i>Panorama Zilei</i> ca o continuare a reportajului de la un breafing al AIE.	Parlamentului face parte dintr-un reportaj de la un breafing al AIE, îngreunează perceperea informației și creează o legătură nefirească între cele două subiecte. Cu atât mai mult că între ele nu există nicio tangență. În primul subiect, Mihai Ghimpu apărea ca unul din liderii AIE, iar în cel de-al doilea ca Președinte interimar al țării. Subiectul este confuz.
<p>Concluzii În majoritatea știrilor realizate la acest subiect lipsește contextul în care a fost semnat documentul și interpretările din partea unor comentatori independenți care să îi ajute pe cetățeni să înțeleagă ce înseamnă semnarea acestui decret. Singurii care vin cu detalii sunt cei de la NIT, dar exagerează prin comentariile caustice pe care le face sursa și observațiile nefondate ale reporterului, ceea ce lipsește subiectul de imparțialitate și obiectivitate.</p>		

Studiu de caz nr. 2

<p>Context 28.09.2010 Ultima ședință a Parlamentului a fost anulată prin decizia a trei lideri de AIE care au declarat că ședința nu mai e necesară din moment ce Guvernul și-ar fi asumat propria răspundere pentru proiectul de lege privind acordarea unor compensații.</p>		
Media	Prezentare media	Constatări
Moldova 1, 21.00	PD, PL și AMN s-au supărat pe decizia premierului de a-și asuma responsabilitatea în fața Parlamentului. Ei l-au acuzat de populism, pentru că o astfel de lege urma să fie votată în Parlament. În replică, premierul a amintit că Guvernul este de coaliție și prin urmare este al AIE.	Subiectul este prezentat imparțial, echidistant și echilibrat.
Publika TV, 19.00	Alianța pentru Integrare Europeană este pe muchie de cuțit. Astăzi, nemulțumirile au răbufnit din nou. Ședința parlamentului a fost amânată, iar Mihai Ghimpu, Marian Lupu și Serafim Urechean l-au atacat în cor pe Vlad Filat. Fiecare dintre ei s-a declarat nemulțumit de modul în care	Subiectul este compus din două părți. Informațiile despre situația din alianță este redată într-o transmisiune în direct. Acestea sunt urmate de declarațiile făcute de cei patru lideri. Materialul este imparțial și echidistant.

	<p>premierul a ales să anunțe rectificările la Legea Bugetului.</p>	
NIT, 22.00	<p>„Deputații AIE s-au ascuns într-o ședință cu ușile închise”. „Ședința a fost ignorată de premier în mod demonstrativ, pe scări liderii AIE nu-și ascundeau emoțiile, cei trei se întreceau în declarații”.</p> <p>Reporter: „Dacă mai existau persoane care credeau că AIE mai există, evenimentul de ieri a demonstrat decesul. Partenerii mai încearcă să arate că nu se îneacă la mal.”</p> <p>„Vladimir Filat a dat de înțeles colegilor că drumurile lor s-au separat și că bonusurile electorale ale inițiativelor sociale nu vor fi împărțite. De facto, AIE nu mai există. De remarcat că la Cancelaria Parlamentului a fost înregistrată doar o singură inițiativă de indexare a pensiilor depusă de PCRM.”</p>	<p>Subiectul atrage atenția prin durata relativ mare pentru un reportaj dintr-un jurnal - 5.15 minute. Neînțelegerile dintre liderii AIE îl inspiră pe reporterul NIT, astfel că acesta folosește mai multe comentarii pe marginea evenimentului. În acest context, reportajul pare mai degrabă comentariu decât o știre sau relatare. Chiar dacă reporterul face trimitere la reacția premierului Filat, în material lipsește poziția lui, ceea ce pune mai multe semne de întrebare dacă într-adevăr premierul a spus asta sau a lăsat să se înțeleagă cele afirmate de reporter.</p> <p>Autorii subiectului folosesc imagini din arhivă fără a menționa acest fapt, ceea ce creează o mare contradicție între subiecții știrii. (Exemplu: în timp ce Mihai Ghimpu vorbește despre Vladimir Filat, ultimul apare stând într-un fotoliu și zâmbind).</p>
N4, 19.30	<p>Scandal fără precedent în AIE. Filat este învinuit de populism și de faptul că aplică lovituri alianței, că manipulează miniștrii care vin din alte partide.</p> <p>Într-un alt subiect, Vlad Filat cheamă liderii AIE să se calmeze.</p>	<p>Postul de televiziune a oferit spațiu amplu acestui subiect. În primul material apar cei trei lideri care au dat mai multe aprecieri gestului primului ministru, iar în al doilea apare Vlad Filat care răspunde acestor aprecieri. Luată la un loc aceste știri creează un echilibru, atâta doar că primul subiect este mai amplu și are mai multe atacuri la adresa primului ministru.</p>
Jurnal TV, 20.00	<p>În ajun de alegeri cearta din interiorul Alianței pentru Integrare Europeană ia amploare. În cadrul ședinței alianței, liderii PL, AMN și PD au cerut socoteală Guvernului pentru rectificările bugetului</p>	<p>Subiectul este echilibrat prin prezentarea tuturor părților implicate. Toate acestea au timp egal pentru prezentarea poziției lor. Limbajul este unul pertinent, iar mesajul știrii este echidistant și</p>

	<p>de stat făcute ieri de executiv. Membrii fracțiunii PLDM au părăsit ședința Alianței, în semn de protest. Membrii Alianței au criticat decizia premierului Vlad Filat și l-au acuzat de egoism politic și interese electorale. Premierul Vlad Filat se apără. Din cauza neînțelegerilor din cadrul AIE, a fost anulată ultima ședință a actualului Parlament.</p>	<p>imparțial.</p>
2 Plus	<p>AIE nicidecum nu poate ajunge la linia de finis fără scandaluri. Liderii AIE au decis să îl penalizeze pe Vlad Filat pentru asumarea responsabilității pentru modificare bugetului și au anulat ședința Parlamentului.</p>	<p>Știrea pune accent pe nemulțumirea celor trei membri ai AIE (M.Lupu, S.Urechean și M.Ghimpu) față de decizia premierului de a-și asuma răspunderea în fața Parlamentului în legătură cu modificarea Legii bugetului de stat. În știre nu apare replica premierului la acuzațiile celor trei, acesta fiind dată de un reprezentant al PLDM.</p> <p>Vlad Filat apare în altă știre în care face trimitere la observațiile liderilor de Alianță.</p> <p>Imparțialitatea și echidistanța este oferită de un tot întreg, și nu de subiectul în care erau reflectate neînțelegerile din Alianță.</p>
Prime TV, 20.00	<p>Scandal de proporții pe ultima sută de metri în Alianța de guvernământ. Betonul, dar și răbdarea liderilor AIE pare să fi crăpat după ce colegul acestora, premierul Vlad Filat a decis ieri să modifice bugetul pentru anul 2010 fără a consulta majoritatea parlamentară. Gestul premierului însă a fost înțeles altfel de către liderii alianței de guvernământ. Filat a declarat că a "sesizat un pericol că proiectul nu ar fi fost votat în Parlament și nu a vrut să supună riscului cetățenii, care</p>	<p>Știrea este prezentată echilibrat, cu prezența tuturor surselor. Reporterul a dat dovadă e imparțialitate și echidistanță. Cu toate acestea există unele exprimări care lasă loc unor interpretări, dar acestea sunt minore și nu afectează subiectul în ceea ce privește echidistanța și imparțialitatea acestuia.</p>

	urmează să beneficieze de aceste ajutoare".	
Vocea Basarabiei, 18.00	Ultima ședință a Parlamentului a fost anulată, prin decizia a trei lideri de AIE care au declarat că ședința nu mai e necesară din moment ce Guvernul și-ar fi asumat propria răspundere pentru proiectul de lege privind acordarea unor compensații. Trei lideri ai AIE au declarat că se arată deranjați de gestul premierului Vlad Filat.	Cei trei lideri fac mai multe declarații pe marginea situației care a intervenit în AIE și critică Guvernul pentru răspunderea asumată în afara Parlamentului. Poziția premierului Vlad Filat este prezentată într-o știre separată. Cele două subiecte luate la un loc oferă echilibru. Știrile sunt imparțiale și echidistante.
Radio Moldova, 19.00	Trei lideri din AIE l-au criticat dur pe Vlad Filat pentru decizia de ieri a Executivului. Acesta, potrivit lor, a ignorat înțelegerile din Alianță, dar și proiectul Parlamentului privind modificarea bugetului. Ghimpu s-a arătat deranjat de decizia primului ministru. Lupu l-a acuzat pe Filat de egoism politic și că acțiunile acestuia au fost ghidate de acțiuni electorale. Urechean spune că așteptările lui au fost mai mari. Mihai Godea a fost mai calm în afirmațiile sale.	Jurnalistul își permite unele aprecieri în ceea ce privește atitudinea față de pozițiile liderilor politici.
Concluzii Mai multe mass media nu au dat explicații, ci doar s-au referit la cele întâmplate. Unele televiziuni au venit cu observații proprii pe marginea subiectului, ceea ce a făcut greu de înțeles mesajul liderilor politici, iar alte posturi de televiziune au prezentat subiectul în două materiale diferite, ceea ce a produs și mai multă confuzie pe marginea neînțelegerilor din Alianță.		

Studiu de caz nr. 3

Context 05-06.10.2010 Premierul Vlad Filat, lider al PLDM, a cerut membrilor Executivului, care se regăsesc în listele electorale pentru alegerile din 28 noiembrie, să-și retragă candidatura și să-și continue munca la Guvern.		
Media	Prezentare media	Constatări
Prime TV,	Premierul susține că partidele din Alianță	Se pornește de la o declarație a

20.00	<p>ar trebui să delege, pentru perioada campaniei electorale, alți miniștri, care urmează a fi numiți prin decret prezidențial. Liderul Alianței Moldova Noastră a calificat această propunere drept un truc electoral. Președintele Partidului Democrat, Marian Lupu, spune că activitatea Executivului nu poate fi afectată de faptul că o bună parte din miniștri vor degreva, întrucât aceștia pot fi înlocuiți de către viceministri. Și membrii Biroului Politic al Partidului Liberal s-au arătat nedumeriți de faptul că Vlad Filat nu a consultat colegii din Alianță privind activitatea miniștrilor.</p>	<p>premierului Filat care este doar citat pe imaginea clădirii Guvernului. Ceilalți lideri apar la cadru, cu excepția Partidului Liberal. Poziția acestui partid este prezentată dintr-un comunicat plasat pe site-ul PL. Reieșind din acestea, dar și din spațiul oferit fiecărei surse, știrea nu este echidistantă și imparțială și nu respectă echilibrul surselor.</p>
NIT, 22.00	<p>Se aprind tot mai mult spiritele în AIE. Filat acuză colegii de coaliție că s-au apucat de campanie, Guvernul a ajuns să fie nefuncțional. Ceilalți trei l-au acuzat pe Filat de nerespectarea Constituției și depășirea atribuțiilor de prim ministru.</p> <p>Astăzi guvernul era aliniat în formulă deplină, <u>cel mai probabil</u> pentru ultima dată. Discuții cu miniștri de la PL, AMN, PD susține că Filat face din țânțar harmăsar.</p>	<p>Deși sunt prezente majoritate surselor, materialul este confuz. In el sunt prezente mai multe acuzații care fac parte din diferite subiecte. Cei trei lideri ai guvernării, deși sunt citați de mai multe ori așa și nu ajung să spună ceva fără intermediul reporterului.</p> <p>Parțialitatea jurnalistului este evidentă din utilizarea mai multor vorbe înaripate ale unor personalități din politica moldovenească și concluzii care îi aparțin.</p>
Jurnal TV, 20.00	<p>Se bat pentru... miniștri. În timp ce Partidul Liberal a decis să-și retragă capii ministerelor de pe listele electorale, reprezentanții Partidului Democrat spun că nici nu se gândesc să-i restituie lui... Filat miniștrii. Pe de altă parte, Alianța Moldova Noastră spune că nu a luat, deocamdată, nici o decizie în acest sens. Reacția PL-ului, AMN-ului și PD-ului vine după ce premierul Vlad Filat, lider al PLD, a cerut membrilor Executivului, care se regăsesc în listele electorale pentru</p>	<p>Deși începe cu o comparație – cei patru se ceartă ca la poarta târgului – autoarea revine la forma clasică de prezentarea a unei relatări în care se regăsesc mai multe surse și puncte de vedere. Cu excepția premierului Vlad Filat care este doar citat de mai multe ori. Materialul este imparțial și echidistant și mai puțin echilibrat.</p>

	alegerile din 28 noiembrie, să-și retragă candidatura și să-și continue munca la Guvern.	
Publika TV	Vlad Filat vrea ministrii înapoi în Executiv. Premierul s-a adresat colegilor din Alianță, prin intermediul presei, și le-a cerut ca o parte din membrii Guvernului să fie delegați înapoi la Guvern, sau să fie înlocuiți pe listele electorale. Reacțiile de la partenerii alianței nu au întârziat.	Subiectul este împărțit în două. În prima parte este prezent un sincron de la conferința lui Filat, în partea a doua sunt reacțiile liderilor de alianță. Materialele sunt compuse doar din reacții fără comentarii și interpretări.
N4, 19.30	Guvernul a rămas fără miniștri. 11 șefi de ministere au fost incluși în listele electorale, iar acum guvernul nu are cvorum pentru a organiza ședințele cabinetului de miniștri. În replică M. Lupu îi spune premierului să rezolve problemele cu ajutorul viceministrilor.	Știre dominată de premierul Vlad Filat prin intervențiile sale la o conferință de presă. Celelalte formațiuni nu sunt prezente, sau doar citate. Știrea nu este imparțială și echidistantă și nu respectă în totalitate pluralismul de idei.
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	
Moldova 1, 21.00	Liderul PLDM, premierul Vlad Filat cheamă ministrii înscriși în campania electorală să revină în Guvern pentru a asigura funcționarea executivului. Unii colegi de alianță declară că și viceministrii pot asigura interimatul.	Subiect echilibrat cu declarații ale tuturor părților implicate.
Radio Moldova, 19.00	Guvernul RM nu mai poate lua decizii după ce 11 miniștri au fost incluși pe listele partidelor politice pentru alegerile din 28 noiembrie, a declarat premierul Vlad Filat în cadrul unei conferințe de presă. PLDM face apel către colegii din AIE să își delege colegii în Guvern.	Reporterul trece de la subiectul listelor electorale la alte declarații politice pe marginea alegerilor anticipate. Postul de radio dă părerea unor experți pe marginea miniștrilor de pe listele electorale, dar nu prezintă opinia celor vizați, adică a altor partide din alianța de guvernare. În aceste condiții materialul nu întrunește condițiile unui subiect echilibrat și imparțial.
Vocea Basarabiei,	Mai mulți miniștri ai cabinetului Filat vor fi nevoiți să demisioneze din posturile pe care le dețin după ce aceștia au fost incluși	Știre generală, prin citate din lege și enumerarea celor care trebuie să degreveze din funcții în caz că sunt

18.00	pe listele electorale.	prezenți pe listele electorale. Imparțială și echidistantă.
Vocea Basarabiei, 18.00	Premierul Vlad Filat cere miniștrilor să revină în Guvern sau să delege alte persoane pentru a asigura funcționalitatea executivului.	Știrea este imparțială, echidistantă și echilibrată. Prezintă toate punctele de vedere.
<p>Concluzii Solicitarea premierului Filat a fost amplu mediatizată de mass media monitorizată. Unele chiar au revenit și a doua zi după consumarea evenimentului cu prezentarea unor reacții întârziate care nu au putut fi amplasate în ziua când premierul a făcut anunțul. Majoritatea subiectelor au fost echidistante și imparțiale, cu excepția NIT care folosește un limbaj prea nuanțat pentru prezentarea liderilor alianței de guvernare.</p>		

Studiu de caz nr. 4

<p>Context 06.10.2010 Președintele interimar Mihai Ghimpu a semnat proiectul de lege aprobat de Guvern prin care își asuma răspunderea pentru modificarea bugetului pentru anul 2010.</p>		
Media	Prezentare media	Constatări
Prime TV, 21.00	Astăzi, actul legislativ a fost semnat de către președintele interimar Mihai Ghimpu, nu însă fără învinuiri reciproce enunțate de ambele părți. Mihai Ghimpu spune că premierul a încălcat Constituția atunci când a emis ordonanța de guvern privind modificarea legii bugetului. La rândul său, premierul neagă acuzațiile și-i sugerează lui Mihai Ghimpu să se adreseze la Curtea Constituțională.	Subiectul este tratat echidistant și imparțial la prima vedere, dar dacă e să fim mai atenți atunci acesta îi oferă premierului în comparație cu ceilalți actori politici o parte infimă pentru reacții. Trebuie menționat că premierul Vlad Filat este doar citat și nu apare pe viu cum este prezentat Mihai Ghimpu.
NIT	Ghimpu îl acuză pe Filat de încălcarea Constituției.	NIT prezintă evenimentul printr-o simplă știre preluată de la agenția Basa Press.
Jurnal TV	Mihai Ghimpu a semnat Legea privind modificarea bugetului de stat pentru anul 2010 și a promis că o va promulga până la sfârșitul zilei. Asta după ce a declarat în fața jurnaliștilor că Vlad Filat a încălcat Constituția atunci când a aprobat	Știrea este imparțială și echidistantă.

	Hotărârea fără a consulta Legislativul. Premierul îl contrazice pe șeful statului și susține că a acționat legal. Premierul însă susține că a acționat în conformitate cu legislația în vigoare.	
Publika TV, 19.00	Încă un episod din războiul Mihai Ghimpu și Vlad Filat s-a consumat astăzi. Președintele interimar l-a acuzat pe premier că a încălcat prevederile Constituției atunci când a anunțat că Guvernul își asumă răspunderea pentru modificările la legea bugetului. Dar tot el a declarat că zarurile au fost aruncate și aceeași Constituție îl obligă să promulge actul normativ. Replica lui Filat a venit imediat. Premierul a spus că dacă și-a pus semnătura pe lege, președintele nu a făcut altceva decât să cadă în același păcat.	Subiectul este tratat imparțial și echidistant fiind construit doar din sincronele celor doi. Pe final un reporter povestește despre cum a fost semnat decretul.
N4, 19.30 (05.10.2010)	Și totuși neînțelegerile dintre liderii Alianței continuă. Proiectul de lege aprobat acum două săptămâni care stârnise un adevărat scandal în AIE nu a fost publicat azi în Monitorul Oficial. Declarații ale premierului și președintelui interimar pe marginea nesemnării documentului.	Subiectul nu este echilibrat. Premierul are mai mult spațiu pentru explicații în defavoarea președintelui interimar. Nu putem vorbi și de imparțialitate, odată ce materialul începe cu o concluzie.
N4, 19.30 (06.10.2010)	Și când toată lumea credea că liderii Alianței s-au împăcat, astăzi neînțelegerile au luat amploare. Președintele interimar Mihai Ghimpu îl acuză pe premierul țării de încălcarea Constituției. Ghimpu a declarat la conferința de presă organizată de doar trei din cei patru membri ai coaliției... că premierul a încălcat legea supremă a țării. În replică Filat îl îndeamnă pe Ghimpu să meargă la Curtea Constituțională dacă crede așa ceva.	Subiectul nu este echilibrat prin spațiul oferit celor două părți implicate. Premierul are mai mult spațiu și reușește întotdeauna să se facă mai înțeles prin ceea ce declară în comparație cu celelalte surse solicitate în material.
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	

Moldova 1	Filat a încălcat Constituția, dar voi semna modificările la legea Bugetului pentru binele țării, a declarat președintele Parlamentului, președintele interimar Mihai Ghimpu. La rândul său, premierul Vladimir Filat spune că președintele nu trebuia să semneze documentele dacă le consideră ilegale.	Materialul este simplu prin abordare. Reporterul preia doar duelul de replici între cei doi demnitari de stat. Imparțialitate și echidistanță este, dar nu există pluralitate de opinii care să îl ajute pe telespectator să înțeleagă până la urmă cine are dreptate.
Radio Moldova 19.00	Primul ministru a încălcat Constituția când a modificat legea bugetului pentru anul 2010 și a evitat să o treacă prin Parlament, a declarat președintele interimar Mihai Ghimpu. Premierul susține că nu a încălcat Constituția, iar cei care fac astfel de declarații ar fi bine să sesizeze Curtea Constituțională.	Subiectul este reflectat în mod imparțial și echidistant.
<p>Concluzii În situația unui conflict între premier și președintele interimar nu este clar până la urmă cine a încălcat Constituția - cel care a înaintat documentul, sau cel care l-a semnat. Niciun post de televiziune nu a introdus în știrile sale explicații ale experților constituționaliști, ci doar au preluat replicile celor doi implicați în acuzații.</p>		

Studiu de caz nr. 5

Context 05.10.2010 Președintele Partidului Comuniștilor participă la sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei la Strasbourg unde face declarații dure la adresa CoE.		
Media	Prezentare media	Constatări
Prime TV, (04.10.2010)	Vladimir Voronin critică Consiliul Europei. În cadrul discursului ținut la Sesiunea de toamnă a APCE, fostul șef al statului a învinuit comisarii europeni că și-au știrbit reputația de dragul simpatiilor politice. La noua sesiune APCE, Vladimir Voronin, membru al delegației moldovenești, a declarat că "Reputația Consiliului Europei de arbitru echidistant a fost sacrificată în favoarea simpatiilor politice...", iar modificările Codului	Subiectul este structurat pe citate și informații despre întâlnirile fostului președinte cu oficialități de la Strasbourg. Au fost folosite imagini de arhivă. Materialul nu oferă echilibru prin diversitate de surse, ceea ce îl face parțial și neechidistant.

	<p>Electoral pe care le-au operat liderii Alianței de guvernământ pentru referendumul din septembrie, au fost posibile “... din simplul motiv că (liderii AIE) au primit un semnal clar de susținere din partea conducerii Consiliului Europei“. Liderul comuniștilor a cerut o monitorizare mai vigilentă a scrutinului electoral din 28 noiembrie.</p>	
<p>NIT, 22.00 (05.10.2010)</p>	<p>Liderul opoziției din RM, Vladimir Voronin s-a întâlnit cu mai multe oficialități de la Strasbourg. Atmosfera întrevederilor a fost una caldă, oficialitatea l-a întâlnit la ușa biroului său, a remarcat consecutivitatea și exactitatea îndeplinirii obligațiilor la realizarea recomandărilor instituțiilor juridice europene de către liderul PCRM. A apreciat pozitiv intenția PCRM de a modifica Constituția. Apreciind înalt propunerea PCRM... Partidul pe care îl reprezintă este în stare să fie cea mai constructivă forță politică.</p>	<p>Autorul reportajului de la Strasbourg citează oficialitățile europene, dar fără să ofere cuvânt acestora. Acest fapt trezește mai multe semne de nedumerire în legătură cu corectitudinea și adevărul celor menționate în reportaj. Materialul abundă în aprecieri pozitive date PCRM și liderului acestuia. Toate acestea fac din reportaj un material care lustruiește imaginea Partidului Comuniștilor și a președintelui acestei formațiuni. Jurnalistul nu a respectat normele echidistanței și imparțialității, iar lipsa altei voci, decât cea a liderului comuniștilor, face ca subiectul să ducă lipsă totală de echilibru.</p> <p>În material sunt folosite doar imagini de la filmări de protocol.</p>
<p>NIT, 22.00 (04.10.2010)</p>	<p>Voronin a învinuit Consiliul Europei de favorizarea AIE. Guvernarea a recurs la mai multe falsuri pe fundalul unei susțineri din partea CE.</p>	<p>Patru minute de acuzații la adresa AIE pentru modificările făcute în mai multe legi. Citate directe și indirecte din discursurile liderului comuniștilor. Nici una din acuzații fie la adresa unui reprezentant al CE, fie a guvernării de la Chișinău nu sunt însoțite de dreptul la replică. Materialul este unul părtinitor, nu respectă echidistanța și echilibrul surselor.</p>
<p>Jurnal TV,</p>	<p>Vladimir Voronin în vizită la Strasbourg.</p>	<p>Știrea este scurtă și ține mai mult de</p>

(05.10.2010)	Președintele Partidului Comuniștilor participă la sesiunea de toamnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Este însoțit de deputații Grigore Petrenco și Mark Tkaciuk. Voronin va avea o scurta cuvântare în dezbaterile ce țin de raportul legat de referendumul constituțional care a avut loc în Republica Moldova. În știre este trecut în revistă programul lui Voronin de la Strasbourg.	declarațiile anterioare ale liderului comuniștilor și mai puțin de cele declarate la Strasbourg. Materialul este imparțial și echidistant.
Publika TV	Nu a reflectat subiectul în principalul buletin de știri	
N4	Nu a reflectat subiectul	
2 Plus	Nu a reflectat subiectul	
Moldova 1, 21.00	Șefa delegației moldovenești la APCE, Ana Guțu speră, că viitorul președinte va fi ales de Parlament. Ea a făcut aceste declarații la APCE. Ea a mai spus că referendumul nu a fost un eșec, ci un exercițiu în premieră pentru Moldova.	Este doar o știre citită pe fundalul unor imagini de arhivă. Nu se regăsește nicio sursă. Materialul este echidistant, dar nu și imparțial pentru că dă doar citate din președintele delegației moldovene, nu și a opoziției sau a vreunui alt reprezentant APCE. Din acest considerent nu putem vorbi nici de echilibru surselor
Radio Moldova 19.00	Nu a reflectat subiectul în principalul buletin de știri	
<p>Concluzii Cu excepția postului de televiziune NIT, celelalte mijloace mass media monitorizate au atras puțină atenție vizitei lui Voronin la Strasbourg, iar trei posturi nu au reflectat evenimentul. Majoritatea subiectelor se bazează pe trecere în revistă a programului de lucru sau pe declarații anterioare făcute de Vladimir Voronin, sau nu menționau nimic de președintele PCRM, cum ar fi cazul TV Moldova 1. Singurul post care transmite amănunte de la Strasbourg este NIT. Acesta dezvăluie amănunte de la diferite întrevederi prezentând imagini protocolare și secvențe din alocuțiunea lui Voronin.</p>		

ANEXA 2

Analiza se referă la felul cum au reflectat posturile de radio și televiziune lansarea campaniilor electorale ale partidelor parlamentare și capacitatea mass media de a reacționa prompt la evenimentele din campanie.

Studiu de caz nr. 1

Context 09.10.2010 Lansarea campaniei electorale PCRМ			
N	Media	Prezentare media	Constatări
1	Moldova 1	Partidul Comuniștilor și-a lansat astăzi platforma electorală. Reprezentanții PCRМ s-au întrunit la un cinematograful din capitală. Cei prezenți au vizionat două filme. Unul despre insuccesele actualei guvernări, iar altul despre promisiunile electorale ale PCRМ. Tot astăzi Vladimir Voronin i-a prezentat pe candidații pentru funcția de deputat. Comuniștii merg cu genericul “Moldova alege Victoria”.	Postul prezintă o știre scurtă (31 sec.) imparțială despre lansarea campaniei electorale a PCRМ. Sunt utilizate imagini de la eveniment fără comentarii și interviuri. <i>Știrea prea scurtă și utilizarea doar a unor imagini generale de la lansarea campaniei electorale a PCRМ fără intervenția liderilor acestui partid, denotă faptul că postul nu a atras mare atenție evenimentului.</i>
2	N4	Nu a reflectat subiectul	Nu a avut buletine de știri.
3	Jurnal TV	18.00 Învățământ gratuit până în anul 2015, pensii majorate de două ori pe an și salarii de trei ori mai mari decât minimumul de existență. Cu aceste promisiuni se lansează în campania electorală PCRМ. Știrea se repetă la ora 20.00, aceasta însă include mai multe detalii. Relatare despre felul cum a decurs întrunirea de lansare a campaniei electorale a PCRМ. Citate din liderii partidului în care aceștia vorbesc despre specificul campaniei electorale pentru alegerile anticipate. Totodată, postul folosește imagini din filmele lansate	18.00 Subiectul se bazează mai mult pe două sincrone din alocuțiunile a doi lideri ai PCRМ. Știrea este imparțială, echidistantă. 20.00. Materialul este imparțial și echidistant, dar nu și echilibrat. <i>În cele 11 buletine și jurnale de știri cuprinse de perioada de monitorizare, Jurnal TV difuzează doar în două informații despre lansarea campaniei electorale a PCRМ. Pentru comparație, postul oferă spațiu în cinci jurnale de știri Congresului Anti Mafie. Aceste date arată că Jurnal TV nu a atras</i>

		de PCRМ despre guvernarea AIE, dar și alternativele pe care le oferă comuniștii	<i>mare atenție evenimentului organizat de PCRМ. Cu toate acestea cele două materiale sunt imparțiale și echidistante, dar nu și echilibrate.</i>
4	2 Plus	Nu a reflectat subiectul	Nu a avut buletine de știri.
5	Prime TV	Nu a reflectat subiectul	Nu a avut buletine de știri.
6	NIT	Nu a reflectat subiectul	Nu a avut buletine de știri. NIT a revenit la subiect pe 11 octombrie și 12 octombrie, cu ample știri, în care pe lângă reprezentanții PCRМ apar și experți care vin să explice de ce programul electoral este puternic și realist.
7	Publika TV	<p>10.00. 12.00. Activul PCRМ se întrunește peste o oră pentru a prezenta lista și platforma electorală. Evenimentul este prezentat într-un anunț. După relatarea în direct, Publika TV pune pe post o intervenție a lui Vladimir Voronin din emisiunea „Fabrika” în care acestea spune că va lua în alegeri 61 de mandate și se referă la viitoarele coaliții. El lasă să se înțeleagă că PD și AMN nu acced în Parlament.</p> <p>14.00 Moldova alege victoria, este sloganul PCRМ pentru campania electorală. Relatare în direct de la locul unde a fost lansată campania electorală a PCRМ.</p> <p>15.00 Moldova alege victoria, este sloganul PCRМ pentru campania electorală... În afară de prezentarea candidaților și a platformei electorale, PCRМ a criticat actuala guvernare. Comuniștii numesc anul de guvernare AIE drept o perioadă</p>	<p>10.00. Pe fundalul afirmațiilor neechilibrate ale lui Vladimir Voronin, știrea pare parțială și neechilibrată. Ea tinde să favorizeze PCRМ.</p> <p>14.00 Știrea este imparțială și echidistantă.</p> <p>15.00 Știrea este imparțială, dar nu reușește să fie echilibrată din cauză că predomină doar poziția PCRМ.</p>

		<p>neagră din istoria Moldovei.</p> <p>16.00, 17.00, 19.00, 21.00 Moldova alege victoria, este sloganul PCRМ pentru campania electorală. Acesta a fost anunțat astăzi de liderul PCRМ la o întâlnire cu membrii partidului. Comuniștii nu au ezitat să critice actuala guvernare.</p>	<p>16.00, 17.00 Relatarea oferă detalii despre ședința PCRМ, dar se referă mai mult la criticile aduse de liderul PCRМ alianței de guvernământ. Subiectul este imparțial, dar nu reușește să fie echilibrat din cauză că predomină doar poziția PCRМ.</p> <p>19.00 Postul oferă un grupaj de știri pe marginea lansării campaniei electorale a PCRМ. Prima relatare oferă detalii despre ședința PCRМ. Subiectul este imparțial și echilibrat. În reportajul de la lansare, reporterul folosește mai multe citate din liderii PCRМ în care aceștia atacă AIE. Sincronele din reportaj se referă strict la ceea ce prezintă PCRМ în campania pentru alegeri anticipate. Prezența unui analist încearcă să echilibreze subiectul. Grupajul de știri despre lansarea campaniei electorale a PCRМ mai conține și un material din emisiunea „Fabrika” în care V. Voronin vorbește despre majoritatea voturilor pe care speră că le va lua PCRМ în alegerile din 28 noiembrie.</p> <p>21.00 În reportajul de la lansare, reporterul folosește mai multe citate din liderii PCRМ în care aceștia atacă AIE. Sincronele din reportaj se referă strict la ceea ce prezintă PCRМ în campania pentru alegeri anticipate. Prezența unui analist încearcă să echilibreze subiectul.</p> <p><i>Lansarea campaniei electorale a PCRМ este oglindită de Publika TV imparțial și echidistant, chiar dacă postul nu întotdeauna reușește să prezinte echilibrat subiectul.</i></p>
8	Vocea Basarabiei	Nu a reflectat subiectul	

9	Prime FM	Nu a reflectat subiectul	
10	Radio Moldova	Nu a reflectat subiectul	
<p>Concluzii Majoritatea posturilor de televiziune și radio monitorizate nu au reflectat evenimentul produs de PCRM, cu excepția Moldova 1, Publika TV și Jurnal TV. Spre deosebire de Publika TV care a realizat mai multe știri și relatări de la eveniment, postul public de televiziune și Jurnal TV oferă puțin spațiu în cel rezervat buletinelor de știri. Cu toate acestea, materialele difuzate de cele trei posturi TV sunt imparțiale, echidistante, dar nu întotdeauna și echilibrate. Ele nu asigură accesul publicului la o analiză a celor expuse, ceea ce face ca unele atacuri din partea PCRM la adresa alianței de guvernare să devină proeminente și să afecteze percepția publicului despre realitățile din societate.</p>			

Studiu de caz nr. 2

Context 13.10.2010 Lansarea campaniei electorale AMN			
N	Media	Prezentare media	Constatări
1	Moldova 1	<p>19.00 AMN a început campania electorală cu lozinca „Da, vom reuși”. Sloganul e inspirat de campania președintelui american, recunoaște liderul AMN. AMN a început campania cu o slujbă religioasă.</p> <p>21.00 Știrea se repetă, fiind inclus detaliul că AMN a început campania cu binecuvântarea preotului, iar candidații au fost stropiți cu agheasmă.</p>	<p>19.00 Știre bazată pe oferta electorală și descrierea candidaților din partea AMN. Materialul este imparțial și echidistant.</p> <p>21.00 Știre bazată pe oferta electorală și descrierea candidaților din partea AMN. Materialul este imparțial și echidistant.</p> <p><i>Știrile de la Moldova 1 despre lansarea campaniei electorale a AMN sunt imparțiale și echidistante.</i></p>
2	N4	19.30 AMN și-a prezentat astăzi programul cu care merge în campania electorală, lista candidaților și sloganul electoral. <i>Și pentru ca drumul alianței spre</i>	Materialul are tendințe de prezentare a realității prin prisma jurnalistului. În relatare apar unele precizări care pot fi înțelese drept aprecieri ale jurnalistului (a se vedea Prezentarea media). Imaginea cu care începe

		<p><i>parlament să fie mai ușor</i>, membrii Alianței au fost binecuvântați de către doi preoți, dar au și fost stropiți cu agheasmă. După un an de aflare la putere AMN <i>va lupta oricum</i> împotriva comuniștilor. Nu doar comuniștii, dar și partenerii de Alianță au fost <i>nițel</i> înțepați de liderul AMN.</p>	<p>subiectul – o mașină cu numere parlamentare parcată în fața sediului AMN – vrea să sugereze că partidul folosește resurse administrative chiar la începutul campaniei.</p> <p><i>Aprecierile jurnalistului prejudiciază imparțialitatea și echidistanța subiectului. Aceste atribute fac relatarea confuză, iar imaginile de la început rămân neacoperite până la capăt și neînțelese de majoritatea telespectatorilor.</i></p>
3	Jurnal TV	<p>13.00 Alianța Moldova Noastră a dat startul campaniei electorale. Formațiunea politică și-a prezentat platforma electorală și sloganul pentru alegerile parlamentare anticipate. AMN-iștii au adus și un sobor de preoți de la Mitropolia Moldovei ca să-i binecuvânteze în cursa electorală.</p> <p>20.00 Alianța Moldova Noastră se roagă la Dumnezeu să ajungă în Parlament. Și cum fără forța celui de sus, nu se putea membrii partidului au apelat și la cele sfinte. Pentru a fi mai credibili în fața cetățenilor, ei au adus și un sobor de preoți care sa-i binecuvânteze. Nu de alta dar au nevoie pentru acest început de campanie electorală... Inspirat de sloganul președintelui american Barac Obama „Da, putem!”, liderul AMN a dat start campaniei cu mesajul electoral „Da, vom reuși!”. Sloganul AMN în campanie va fi „Noi ne facem datoria. Mergem înainte”. Primii cinci candidații în lista electorală prezentată de Alianța Moldova Noastră, sunt Serafim Urechean, Victor Osipov, Valeriu</p>	<p>13.00 Reportaj de la lansare imparțial și echidistant.</p> <p>20.00 Prezentarea reportajului este ușor ironică la adresa AMN, ceea ce face ca materialul să piardă din imparțialitate și echidistanță, chiar dacă reportajul în sine este unul corect. În el sunt prezentare sloganul AMN, lista candidaților și specificul campaniei lansate de formațiune.</p> <p><i>Jurnal TV a exagerat cu prezentarea reportajului de la lansarea campaniei electorale a AMN. Acest lucru afectează</i></p>

		Cosarciuc, Leonid Bujor și Alexandru Oleinic.	<i>înțelegerea subiectului și deformează mesajul, mai ales că prezentatorii își expun propriile păreri despre lansare. Subiectele de la lansare sunt însă corecte, imparțiale și echidistante.</i>
4	2 Plus	19.30 AMN a intrat oficial în campania electorală. Lozinca oficială este „Noi ne facem datoria. Mergem înainte”. Primii cinci candidați sunt... o treime din candidați sunt femei. În listele electorale partidul va figura cu numărul zece.	Știre imparțială și echidistantă.
5	Prime TV	18.00 AMN a intrat oficial în campania electorală pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie. Lozinca electorală este „Noi ne facem datoria. Mergem înainte”. Primii cinci pe lista electorală. O treime din candidați sunt femei. 21.00 Cu slogan nou, inspirat din cel pentru prezidențialele lui Barack Obama și binecuvântați de preoți. Așa a pornit AMN în parlamentarele din 28 noiembrie. Au făcut noi promisiuni, dar nu au uitat nici de cele vechi.	18.00 Știre imparțială și echidistantă. 21.00 Știre imparțială și echidistantă, mai puțin însă echilibrată. <i>Prime Tv prezintă evenimentul imparțial și echidistant. Al doilea subiect nu reușește să fie și echilibrat deoarece nu ajută telespectatorul să înțeleagă mai bine mesajul AMN pentru alegeri.</i>
6	NIT	Nu a reflectat evenimentul	
7	Publika TV	Postul de televiziune a prezentat anunțuri despre lansarea campaniei electorale AMN în buletinele de știri de la ora 07.00, 08.00, 08.30, 09.00, 09.30, 10.00. „AMN se va lansa astăzi oficial în campania electorală. Liderii Alianței își vor prezenta	

		<p>candidații și platforma electorală. Mai târziu vor merge să depună flori la monumentului lui Ștefan cel Mare. Au fost anunțate mai multe slogane electorale. În campania precedentă, AMN a promis salarii de 500 Euro și pensii de 300 Euro”.</p> <p><i>19.00</i> După ce au fost stropiți cu agheasmă, președintele AMN a prezentat programul electoral și lista celor o sută trei candidați la funcția de deputat. Primii cinci sunt... AMN va pune accentul pe educație și agricultură.</p> <p><i>20.00</i> După ce au fost stropiți cu agheasmă, președintele AMN a prezentat programul electoral și lista celor o sută trei candidați la funcția de deputat. Primii cinci sunt...</p>	<p><i>19.00</i> Reportajul începe cu imagini de la slujba de lansare a campaniei electorale. AMN a prezentat și spoturile electorale, iar în unul din ele apare și nepoțica lui Urechean în vârstă de cinci ani. Materialul este unul imparțial și echidistant. Cu toate acestea relatarea tinde să meargă mai mult pe imagini care reflectă spectacolul lansării cu preoți și participarea nepoatei liderului AMN, și nu pe prezentarea propriu-zisă a mesajului electoral și candidaților partidului.</p> <p><i>20.00</i> A se vedea constatările pentru relatarea de la ora 19.00</p>
8	Vocea Basarabiei	<p><i>10.00</i> Anunț despre lansarea campaniei electorale a Alianței Moldova Noastră.</p> <p><i>18.00</i> AMN se arată încrezută că va obține un scor bun cu sloganul „Da, vom reuși”... Liderii și-au exprimat convingerea că vor accede în Parlament, pledând pentru coaliții cu alte partide.</p>	<p><i>18.00</i> Știrea despre lansarea campaniei electorale AMN este combinată cu știrea despre lansarea unui alt concurent electoral, Partidul Moldova Unită. Materialul prezintă oferta partidelor și avantajele acestora în comparație cu alte formațiuni. Melanjul de programe electorale din relatare, vocea unui singur reporter, dar și denumirile apropiate ale partidelor – Alianța Moldova Noastră și Partidul Moldova Unită – face greu deslușită oferta fiecărei formațiuni în parte. Materialul</p>

			<p>este echidistant și imparțial.</p> <p><i>Postul de radio prezintă oferta AMN, echidistant și imparțial. Cu toate acestea, îmbinarea în una și aceeași relatare a două evenimente distincte, dezechilibrează prezentarea și denotă faptul că postul a făcut economie pe marginea acestui subiect.</i></p>
9	Prime FM	Nu a reflectat evenimentul	
10	Radio Moldova	<p>18.00 AMN a intrat oficial în campania electorală pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie. Candidații au primit legitimații de la conducerea partidului la o ceremonie care a început cu o slujbă religioasă. Sunt date mai multe citate indirecte din Serafim Urecheanu și prezența primii cinci candidați din lista electorală.</p> <p>19.00 AMN s-a lansat astăzi în campania electorală cu sloganul „Da, vom reuși”, inspirat din sloganul electoral al președintelui american. Serafim Urechean a declarat că partidul nu a trădat niciodată și nu o va face și a menținut calmul și funcționalitatea AIE. Relatare cu multe citate din S.Urechean.</p>	<p>18.00 Știrea, preluată de la Moldpres, este una imparțială și echidistantă.</p> <p>19.00 Relatarea este imparțială și echidistantă. Informația prezintă pasaje din programul electoral și lista electorală a formațiunii.</p> <p><i>Cele două materialele prezentate de postul național sunt imparțiale și echidistante. Relatarea nu necesită opina unor persoane vizate sau interpretări din partea unor terțe persoane.</i></p>
<p>Concluzii Știrile despre lansarea campaniei electorale a Alianței Moldova Noastră au fost prezentate diferit de către posturile monitorizate, iar unele dintre acestea nu au reflectat în genere evenimentul – Prime FM, NIT. Radio Moldova și Radio Vocea Basarabiei au îmbinat prezentarea lansării campaniei electorale cu cea a altui concurent electoral (Partidul Moldova Unită), fapt care a făcut confuz mesajul Alianței. Moldova 1, 2 PLUS și Prime TV au oferit spațiu minim evenimentului, iar Jurnal TV, Publika TV și N4, deși au acordat mai mult spațiu, nu au reușit să descifreze până la capăt oferta electorală a partidului și lista candidaților pentru funcția de deputat din cauza unor elemente care au distorsionat</p>			

mesajul AMN – lansarea campaniei cu preoți. N4 – din cauza aprecierilor jurnalistului, iar Publika Tv și Jurnal Tv din cauza prezentării exagerate a spectacolului religios de la lansarea AMN în campanie.

Studiu de caz nr. 3

Context 16.10.2010 Lansarea campaniei electorale PLDM			
N	Media	Prezentare media	Constatări
1	Moldova 1	<p>19.00 PLDM a dat astăzi startul campaniei electorale. Partidul și-a pus drept scop să nu lupte cu vreun partid, dar cu sărăcia. Moldova fără sărăcie, este un obiectiv ambițios, dar realizabil.</p> <p>21.00 PLDM a dat astăzi startul campaniei electorale. Partidul și-a pus drept scop să nu lupte cu vreun partid, dar cu sărăcia. PLDM promite mai multe locuri de muncă, că va majora pensiile și salariile oamenilor. Moldova fără sărăcie, este un obiectiv ambițios, dar realizabil, a spus liderul PLDM, Vlad Filat.</p>	<p>19.00 Subiectul este unul echidistant și imparțial.</p> <p>21.00 Nu este clar cine a plasat fundalul muzical pe durata reportajului, fie acesta făcea parte din evenimentul lansării, fie a fost suprapus în studio. Acest lucru a atras atenția, cu atât mai mult că piesa face parte din campania PLDM. Fără această observație, subiectul este unul echidistant și imparțial.</p> <p><i>Moldova 1 a prezentat evenimentul corect. Jurnaliștii au fost imparțiali și echidistanți. Cu toate acestea a fost necesar mai mult echilibru, adică o sursă terță care să explice sloganul pe fundalul unui an de guvernare cu participare PLDM.</i></p>
2	N4	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
3	Jurnal TV	13.00 PLDM a dat startul campaniei electorale. Formațiunea își asumă responsabilitatea să scoată Moldova din sărăcie. Liberal-democrații au promis că pensie minimă va fi de 1500 lei, iar până în anul 2012 moldovenii vor putea circula fără vize în UE. Relatare de la locul unde s-a lansat campania electorală.	<p>13.00 Reporterul relatează de la fața locului pe fundalul lucrărilor de curățare a scuarului unde a avut loc lansarea. Sunt trecute mai multe capitole din programul electoral al partidului.</p> <p>Știre imparțială și echidistantă.</p>

		<p>14.00, 17.00, 18.00, 20.00, 21.00 PLDM a dat startul campaniei electorale. Formațiunea își asumă responsabilitatea să scoată Moldova din sărăcie... Reportaj.</p> <p>20.00, 21.00 PLDM a dat startul campaniei electorale. Formațiunea își asumă responsabilitatea să scoată Moldova din sărăcie... Reportaj. Liderul PLDM este convins că va obține un număr mare de mandate în viitorul legislativ... Motivul pentru care au venit în scuar a rămas necunoscut pentru mulți cei veniți, spune reporterul înainte de un sondaj în rândurile celor prezenți.</p>	<p>14.00, 17.00, 18.00 Reportajul cuprinde doar un citat din liderul PLDM, Vlad Filat în care acesta anunță că vor scoate imunitatea deputaților și mări sancțiunile pentru dare și luare de mită. Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>20.00, 21.00 Reportajul începe cu un citat din liderul PLDM, Vlad Filat în care acesta anunță că vor scoate imunitatea deputaților și mărirea sancțiunilor pentru dare și luare de mită. Reportajul este echidistant, dar nu și imparțial din cauza sondajului realizat printre participanții la eveniment. Niciunul nu spune de ce a venit, iar jurnalista anunță că pentru mulți motivul a rămas necunoscut. Nu putem vorbi și de echilibrul surselor.</p> <p><i>Jurnal TV a avut mai multe relatări despre lansarea campaniei electorale a PLDM. Acestea au fost echidistante și imparțiale. Cu toate acestea, știrile din prime time au inclus un sondaj printre participanții la eveniment, care face reportajul neechilibrat prin răspunsurile univoce selectate de reporter.</i></p>
4	2 Plus	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
5	Prime TV	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
6	NIT	<p>20.00 Astăzi în scuarul Teatrului de operă și balet câteva zeci de camere de filmat profesionale luau imagini de la lansarea campaniei electorale a partidului lui Vlad Filat. Autorul mai spune că special pentru asta în scuar au fost aduși circa 2500 de simpatizanți ai partidului. Filmările scumpe au fost făcute sub deviza „Moldova fără sărăcie”. Pentru confort și spectacol, PLDM a creat un amfiteatru. Promo-ul era filmat de</p>	<p>20.00 Autorul materialului fuge de la temă chiar din lead-ul materialului, când anunță nu evenimentul, ci numărul camerelor de filmat de acolo și costurile la care se ridică toată manifestația. Pe tot parcursul subiectului nu se vorbește despre programul electoral, iar când se face se număra banii partidului și ai liderilor acestuia. Autorul insistă să creeze impresia că PLDM nu și-a lansat campania, ci a filmat un promo foarte costisitor.</p> <p>Imaginile de la eveniment sunt făcute din</p>

	<p>zeci de camere de filmat profesionale. Potrivit specialiștilor, costul unui promo poate ajunge la 20 mii Euro pentru fiecare. Printre realizările guvernului Filat este trecută și libertatea de exprimare. Iar pe ecran apar imagini de la incidentul din primăvara anului trecut când un membru PLDM are un comportament agresiv cu un cameraman. Jurnalistul conchide că după ce a rezolvat problemele presei, Filat se apucă de soluționat și sărăcia.</p> <p>Jurnalistul mai spune că prin ceea ce a făcut până acum PLDM a reușit să rezolve sărăcia în rândurile liderilor săi. Potrivit declarației de avere, Filat este cel mai bogat candidat la funcția de deputat. Venitul lui se ridică la peste șapte milioane de lei.</p> <p>21.30 Știrea repetă informația difuzată la 20.00, cu mici schimbări de stil și comentarii. PLDM s-a lansat oficial în campania electorală. Deși lozinca partidului este „Moldova fără sărăcie”, martorii spun că la lansare au fost aduși peste 2500 de reprezentanți ai partidului pentru filmări într-un spot publicitar. În acțiunea de lux, Vlad Filat s-a angajat să scoată țara din sărăcie.</p> <p>Jurnalistul mai spune că prin ceea ce a făcut până acum PLDM a reușit să rezolve sărăcia în rândurile liderilor săi. Potrivit declarației de avere, Filat este cel mai bogat candidat la funcția de deputat. Venitul lui se ridică la peste șapte milioane de lei. Panoul publicitar gigantic, miile de oameni</p>	<p>focusări ale camerei înainte și înapoi, ceea ce face greu de perceput cine este la tribună. Persoanele de acolo apar mereu în mișcare: fie coboară sau urcă, privesc prin părți sau citesc din foi. Sunt utilizate și imagini din arhivă de la un incident din campania electorală precedentă. Chiar dacă se menționează că acestea sunt din arhivă, jurnalistul uită să spună care a fost atitudinea PLDM față de incident.</p> <p>Subiectul este total parțial și nu este echidistant, iar jurnalistul dă dovadă de rea credință în tot ceea ce pune pe post.</p> <p>21.30 Postul reia reportajul de la ora 20.00 și tirajează din nou etichetările, comentariile și concluziile reporterului.</p> <p>Subiectul este total parțial și nu este echidistant, iar jurnalistul dă dovadă de rea credință în tot ceea ce pune pe post.</p>
--	---	--

		<p>aduși în centrul capitalei la filmările comandate pe platou dezvăluie o organizare scumpă și ambiții mari ale partidului.</p>	<p><i>Cele două materiale identice, cu mici schimbări de stil și comentarii la traducere, duc lipsă crasă de imparțialitate și echidistanță, iar reporterul dă dovadă de rea credință în tot ceea ce pune pe post.</i></p>
7	Publika TV	<p>08.00, 09.00 PLDM a primit undă verde de la CEC și se lansează în campanie electorală. Aceasta va începe în scuarul Teatrului de operă și balet. PLDM se lansează în campanie „Moldova fără sărăcie”. Potrivit liderului Vlad Filat acesta nu este doar un slogan, ci un program de dezvoltare a țării.</p> <p>10.00, 11.00, 12.00 PLDM a primit undă verde de la CEC și se lansează în campanie electorală. Aceasta a început astăzi în scuarul Teatrului de operă și balet. Relatare în direct.</p> <p>13.00 PLDM s-a lansat în campanie electorală. Aceasta a început astăzi în scuarul Teatrului de operă și balet. Interviu cu analistul politic Corneliu Ciurea.</p> <p>14.00, 15.00 Lupta contra sărăciei aceasta este prioritatea PLDM care și-a lansat astăzi oficial programul electoral. La eveniment au participat liderii partidului și peste două mii de</p>	<p>08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12.00 Informația este prezentată fie printr-un anunț imparțial și echidistant, fie prin relatări despre ultimele pregătiri de lansare și ce se întâmplă în scuarul Teatrului de operă și balet. Materialele sunt imparțiale și echidistante.</p> <p>13.00 Știrea este imparțială, ceea ce nu putem spune despre comportamentul jurnalistului care pune întrebări părtinitoare și insistă pe anumite subiecte care nu țin de lansarea campaniei electorale (Cum poate fi adunată atâta lume? Este adevărat că se plătește pentru prezență? Cât de populistă este lozinca PLDM?) și vine cu propriile interpretări.</p> <p>14.00, 15.00 Reportaj de ambianță în care Vlad Filat anunță că se lansează să lupte nu cu un partid, ci cu sărăcia. Sincron cu Vlad Filat și Alexandru Tănase. Material echidistant și imparțial.</p>

		<p>simpatizanți. Reportaj.</p> <p><i>17.00, 19.00, 20.00, 21.00</i> Lupta contra sărăciei aceasta este prioritatea PLDM care și-a lansat astăzi oficial programul electoral. La eveniment au participat liderii partidului și peste două mii de simpatizanți. Reportaj.</p>	<p><i>17.00, 19.00,20.00, 21.00</i> Reportaj de ambianță în care Vlad Filat anunță că se lansează să lupte nu cu un partid, ci cu sărăcia. Sincron cu Vlad Filat și Alexandru Tănase. Materialul mai conține și un sondaj în rândurile celor prezenți despre evenimentul la care au participat. Material echidistant și imparțial.</p> <p><i>Publika TV prezintă mai multe materiale despre lansarea campaniei electorale a PLDM. Majoritatea acestora sunt echidistante și imparțiale. Excepție face interviul din jurnalul de la ora 13.00 în care jurnalistul a fost părtinitor. Pentru o mai bună înțelegere a subiectului era nevoie și de mai multe explicații pe marginea programului electoral.</i></p>
8	Vocea Basarabiei	<p><i>08.00</i> Anunț despre lansarea campaniei electorale a PLDM. Radio Vocea Basarabiei menționează că va transmite în direct la ora 11.00 evenimentul din scuarul Teatrului de Operă și Balet.</p> <p><i>14.50</i> Astăzi la ora unsprezece scuarul operei era acoperit cu drapele verzi ale PLDM. Pe lângă acestea erau arborate și drapele ale UE și RM. Din întreaga republică inclusiv și din așa-numita RMN au venit reprezentanți ai partidului ca să susțină campania antisărăcie a partidului. Liderul Vlad Filat a declarat că această campanie nu este împotriva unui partid, ci împotriva sărăciei.</p> <p>La ora 19.15 postul pune pe post în reluare înregistrarea de la lansarea</p>	<p>Postul a transmis în direct la ora 11.00 lansarea campaniei electorale a PLDM.</p> <p><i>14.50</i> Materialul este structurat ca un subiect de campanie electorală realizat de către un partid cu citate din alocuțiunile liderilor. Toți vorbitorii susțin sloganul și se declară gata să continue realizările premierului Filat. Este un reportaj parțial care nu reușește să fie echidistant față de un partid politic. Subiectul nu este echilibrat.</p> <p><i>Subiectul transmis de Radio Vocea Basarabiei nu este imparțial și echidistant în reflectarea evenimentului. Postul dă dovadă</i></p>

		campaniei electorale a PLDM.	<i>de implicare prin prezentarea proeminentă a unor puncte de vedere fără a oferi și comentarii sau interpretări care să echilibreze reportajul transmis la ora 14.50.</i>
9	Prime FM	06.00, 09.00 și 17.00 Prime FM preia un comunicat de presă de la PLDM care anunță că se lansează mâine în campania electorală. Postul de radio citează serviciul de presă al partidului care spune că pe 16 octombrie își prezintă programul electoral „Moldova fără sărăcie”. La eveniment vor fi prezenți și candidații la funcția de deputat.	<i>Postul de radio transmite de trei ori în aceeași zi un anunț scris în baza unui comunicat de presă lansat de PLDM. Cu excepția zilei lansării, subiectul este unul echidistant și imparțial. Cu toate acestea, greșeala schimbă mult caracterul anunțului.</i>
10	Radio Moldova	17.00 PLDM a dat astăzi startul campaniei electorale pentru scrutinul electoral din 28 noiembrie. PLDM s-a lansat cu sloganul „Moldova fără sărăcie”, care va constitui și obiectivul primordial al partidului. 18.00 PLDM s-a lansat astăzi în campania electorală pentru scrutinul electoral din 28 noiembrie. 19.00 PLDM a dat astăzi startul campaniei electorale pentru scrutinul electoral din 28 noiembrie. Reportaj.	17.00 Știrea preluată de la Moldpres citează liderul PLDM, care spune că obiectivul este ambițios, dar realizabil. În știre sunt menționate punctele principalele din program, dar și unii candidați mai cunoscuți. Știrea este echidistantă și imparțială. 18.00 Știrea este preluată de la Info Prim Neo și este echidistantă și imparțială, nu și echilibrată. Era nevoie de o terță persoană care să explice unele citate din Vlad Filat, citat în calitate de premier. 19.00 Reportajul prezintă principalele puncte din programul electoral al partidului. Citate din Vlad Filat. Subiectul este unul echidistant și imparțial, dar nu și echilibrat. Era nevoie de o terță persoană care să explice unele citate din Vlad Filat, care este și premier în exercițiu, nu doar lider de partid. <i>Radio Moldova prezintă evenimentul în două știri preluate de agenții de presă și un reportaj. Toate trei materiale sunt imparțiale și echidistante, dar duc lipsă de un echilibru. Era nevoie de o terță persoană care să analizeze obiectivele propuse de partid pe</i>

			<i>fundalul suprapunerii funcțiilor de premier și cel de lider de partid ale lui Vlad Filat. Acest fapt este deslușit cu greu în materiale și poate afecta percepția publicului.</i>
<p>Concluzii Majoritatea posturilor monitorizate au prezentat evenimentul, cu excepția posturilor de televiziune 2 Plus, Prime TV și N4 care nu au avut buletine de știri în această zi. Publika TV, Jurnal TV și Moldova 1 au avut subiecte imparțiale și echidistante, chiar dacă nu și echilibrate. Astfel publicul telespectator nu a avut parte de analize și explicații pe marginea mesajelor electorale ale PLDM. De mai mult echilibru au avut nevoie și materialele difuzate de Radio Moldova care a prezentat evenimentul în două știri preluate de agenții de presă și un reportaj. Evenimentul este prezentat exagerat de Radio Vocea Basarabiei care a dat dovadă de mai puțină imparțialitate și echidistanță prin prezentarea unui reportaj care îl face pe jurnalist părtinitor prin felul cum a prezentat și a selectat informația. Postul de televiziune NIT a prezentat un material în jurnalele de la 20.00 și 21.00 în care adăugă dovadă de lipsă crasă de imparțialitate și echidistanță, iar reporterul s-a folosit de opiniile și comentariile lui pe toată durata materialului. Totodată menționăm că NIT a selectat și utilizat cu rea credință imagini din timpul evenimentului.</p>			

Studiu de caz nr. 4

Context 17.10.2010 Lansarea campaniei electorale PDM			
N	Media	Prezentare media	Constatări
1	Moldova 1	<p>19.00 PDM s-a lansat astăzi în campania electorală. Marian Lupu a spus: „Țara este dezbinată în două, avem o Moldovă comunistă și una anticomunistă. Vom face multe pentru a dezvolta economia țării”.</p> <p>21.00 PDM i-a lansat astăzi oficial pe cei 103 candidați ai săi pentru campania electorală cu sloganul „Pentru Moldova, pentru tine”. Din străinătate au venit reprezentanți din partea socialiștilor europeni. Președintele PD a declarat că sarcina de bază este construirea unei Moldove unite.</p>	<p>19.00 Reportajul este foarte scurt și cuprinde un citat din discursul liderului PDM. Materialul este imparțial și echidistant. Cu toate acestea, telespectatorul nu a aflat ce fel de campanie vor face democrații și cine sunt candidații acestora.</p> <p>21.00 Subiectul este imparțial și echidistant.</p> <p><i>Moldova 1 reflectă lansarea în campania electorală a PDM echidistant și imparțial. Pentru o mai bună înțelegere a mesajului PD erau necesare și anumite explicații pe marginea celor propuse de partid.</i></p>

2	N4	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
3	Jurnal TV	<p>13.00 La această oră în incinta Palatului Național are loc reuniunea activului PDM în cadrul căreia este prezentată echipa și platforma electorală a partidului. Relatare în direct.</p> <p>19.00, 20.00 Start electoral pentru PDM. Formațiunea condusă de Marian Lupu s-a lansat în campania electorală pentru alegerile anticipate. Ceremonia s-a desfășurat la Palatul Național în prezența a peste două mii de membri veniți de pe întreg teritoriul țării. Reportaj.</p>	<p>13.00 A fost prezentat sloganul și platforma electorală. Atmosferă din timpul ceremoniei de lansare. Cei doi lideri ai formațiunii speră la o campanie electorală corectă. Interviu cu Marian Lupu Dumitru Diacov. Material imparțial și echidistant.</p> <p>19.00, 20.00 Reporterul spune că a fost o ceremonie de fast și pompozitate. Un adevărat show de lumini și muzică. Într-o puternică lumină albastră, Marian Lupu i-a prezentat pe cei 103 candidați la funcția de deputat. Interviu cu Marian Lupu și Dumitru Diacov despre campanie. Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>Subiectele prezentate de Jurnal TV sunt imparțiale și echidistante, axate strict pe eveniment și campania lansată de PDM. Pentru o mai bună informare a telespectatorului se face necesară o analiză a celor propuse de partid pentru următorii patru ani.</p>
4	2 Plus	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
5	Prime TV	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
6	NIT	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
7	Publika TV	<p>08.00, 09.00, 11.00 PDM va da astăzi startul electoral pentru scrutinul din 28 noiembrie. Evenimentul de lansare va începe la ora 11. vor fi prezentate programul electoral și echipa democraților. Startul va fi dat de președintele PDM, Marian Lupu. Vor fi prezenți membri și simpatizanți ai formațiunii, precum și oaspeți de peste hotare.</p>	<p>08.00, 09.00, 11.00 Informație prezentată ca un anunț imparțial și echidistant.</p>

	<p><i>10.00, 12.00, 13.00</i> PDM a dat astăzi startul electoral pentru scrutinul din 28 noiembrie. Evenimentul are loc la Palatul Național unde sunt prezentate programul electoral și echipa democraților. Relatare în direct de la Palatul Național.</p> <p><i>14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 20.00</i> PDM s-a lansat astăzi în campania electorală. La eveniment au fost prezenți peste două mii de delegați din toată țara. Relatare în direct de la Palatul Național.</p> <p><i>15.00, 17.00</i> PDM s-a lansat oficial în campania electorală. La eveniment au fost prezenți peste două mii de delegați din toată țara. Grupaj de materiale: știre, relatare și reportaj. Evenimentul a durat trei ore și s-a finalizat cu un spectacol cu participarea mai multor artiști. Potrivit lui Marcel Răducanu, PD a cheltuit doar 30 mii lei pentru închirierea sălii.</p> <p><i>19.00, 21.00</i> PDM s-a lansat oficial în campania electorală. La eveniment au fost prezenți peste două mii de delegați din toată țara. Grupaj de materiale: știre, relatare și</p>	<p><i>10.00, 12.00, 13.00</i> Subiectul este imparțial și echidistant.</p> <p><i>14.00, 16.00, 18.00, 20.00</i> Democrații au venit cu mesaj de unificare. Marian Lupu spune că există două Moldove. El spune că după alegeri va propune semnarea unui memorandum de propășire a țării. Analistii spun că mesajul este ambiguu și asemănător cu cel de anul trecut, Cornel Ciurea și Arcadie Barbăroșie. Atmosferă de la eveniment. Reportaj echilibrat, imparțial și echidistant.</p> <p><i>15.00, 17.00</i> Democrații au venit cu mesaj de unificare. Sloganul este „Pentru Moldova, pentru tine”. Marian Lupu spune că trebuie să avem o Moldovă unită în care să nu mai fie puse în discuție subiecte care divizează societatea. El spune că după alegeri va propune semnarea unui memorandum de propășire a țării. Analistii spun că mesajul este ambiguu și asemănător cu cel de anul trecut, Cornel Ciurea și Arcadie Barbăroșie. Atmosferă de la eveniment. Grupajul este imparțial și echilibrat, dar și echilibrat prin prezența analiștilor care explică mesajul democraților.</p> <p><i>19.00, 21.00</i> Democrații au venit cu mesaj de unificare. Sloganul este „Pentru Moldova, pentru tine”. Marian Lupu spune că trebuie să avem o Moldovă unită în care să nu mai fie puse în discuție subiecte care divizează societatea. Analistii spun că mesajul este ambiguu și asemănător cu cel de anul trecut,</p>
--	--	---

		reportaj.	<p>Cornel Ciurea și Arcadie Barbăroșie. Atmosferă de la eveniment și vox cu cei prezenți despre ce membri marcanți ai partidului cunosc.</p> <p>Grupajul este imparțial și echilibrat, dar și echilibrat prin prezența analiștilor care explică mesajul democraților.</p> <p><i>Publika TV vine cu cea mai bogată diversitate de știri pe marginea evenimentului. Majoritatea acestora sunt imparțiale și echidistante. Postul este singurul care oferă și echilibru în prezentarea evenimentului prin analiza mesajului electoral al PDM făcut de analiști politici.</i></p>
8	Vocea Basarabiei	Nu a reflectat evenimentul.	
9	Prime FM	<p>06.00 „Pentru Moldova, pentru tine”, acesta este sloganul cu care va începe campania electorală PDM. PD se va lansa în campanie duminică, 17 octombrie. Printre prioritățile democraților este refacerea încrederii în politicieni. PD susține că va opri scandalul și contribui la o colaborare productivă între partide. Citat mare din platforma partidului.</p> <p>11.00, 19.00 În campania electorală PD va miza pe sloganul „Pentru Moldova, pentru tine”. Membrii formațiunii își propun să refacă încrederea cetățenilor în clasa politică. Totodată în manifestul partidului sunt punctate <i>patru adevăruri care trebuiesc spuse</i>: criza actuală nu se rezolvă așteptând să vină românii, rușii sau fondurile</p>	<p>06.00 Știre imparțială, dar neechidistantă prin prezentarea masivă a unor citate din platforma electorală.</p> <p>11.00, 19.00 Știre este neechidistantă prin prezentarea masivă a unor citate din platforma electorală. Este greu să înțelegi unde este citat din platforma politică și unde este poziția prezentatorului. Acest fapt oferă știrii mai multă parțialitate.</p>

		<p>europene, economia noastră este la pământ deoarece an de an partidele de la putere și-au abandonat electoralele și nu va fi ușor să ieșim din criză.</p> <p>15.00, 18.00 Astăzi PDM și-a prezentat echipa și platforma electorală. Inserturi cu Dumitru Diacov, Marian Lupu și Veaceslav Nedelea. Relatare de 2 minute și 40 secunde.</p> <p>17.00 PDM dă startul campaniei electorale prin prezentarea echipei și platformei electorale. Ne lansăm într-o campanie electorală la capătul căreia avem datoria să facem o Moldovă democrată și sunt convins că împreună vom reuși. Avem nevoie de soluții consistente pentru a construi o țară puternică...</p>	<p>15.00, 18.00 Este greu să se distingă unde este citatul și unde este vorbirea prezentatorului. Reportaj de la evenimentul lansării. Cu lungi inserturi din liderii acestuia. Durata și construcția știrii este diferită de celelalte știri prezentate în buletinele de la Prime Fm. Știrea este parțială și nu este echidistantă.</p> <p>17.00 Citate mari din declarațiile lui Marian Lupu și Valeriu Lazăr. Știre parțială și echidistantă.</p> <p><i>Este pentru prima dată când Prime FM are știri din electorală atât de mari și cu multe citate. Prezentatorii au probleme la identificarea surselor, de aceea de mai multe ori este greu să faci distincții între citate și prezentarea evenimentului. Majoritatea subiectelor despre lansarea campaniei electorale a PDM sunt parțiale și puțin echidistante. Nu putem vorbi de echilibru. Acesta lipsește cu desăvârșire.</i></p>
10	Radio Moldova	<p>16.00, 17.00 PDM s-a lansat astăzi în campania electorală pentru alegerile anticipate. Partidul va merge cu sloganul „Pentru Moldova, pentru tine”. În cadrul solemnității au fost prezenți cei 103 candidați și oaspeți de onoare din străinătate.</p>	<p>16.00, 17.00 Știre imparțială și echidistantă, preluată din fluxul Moldpres.</p>

	<p>PDM își propune să protejeze drepturile persoanelor defavorizate, dezvoltarea infrastructurii și creșterea nivelului de trai. Citat din Marian Lupu despre ajutoarele din afară. Primele zece poziții sunt ocupate de...</p> <p>18.00 PDM s-a lansat astăzi în campania electorală pentru alegerile anticipate. Reportaj de la lansarea campaniei cu trecerea în revistă a punctelor din programul electoral. Interviu cu Marian Lupu despre soluțiile pe care le vede pentru ieșirea din criză.</p> <p>19.00 PDM s-a lansat astăzi în campania electorală pentru alegerile anticipate. Partidul va merge cu sloganul „Pentru Moldova, pentru tine”. Din discursurile liderilor partidului de la tribună <i>nu au lipsit evident promisiunile electorale</i>, printre care crearea locurilor de muncă, integrarea în UE. Relatare de la lansare.</p>	<p>18.00 Material imparțial și echidistant.</p> <p>19.00 Material cu citate lungi din cuvântarea liderului PD, Marian Lupu și a vicepreședintelui PD, Valeriu Lazăr.</p> <p>Material echidistant și imparțial, cu excepția unei remarci făcute de prezentatorul știrilor.</p> <p><i>Știrile de la evenimentul lansării campaniei electorale a PDM, sunt în general echidistante și imparțiale, chiar dacă jurnaliștii de la Radio Moldova mai scapă câte o opinie proprie în relațiile cu cele afirmate de politicieni. Nu putem vorbi deocamdată și de echilibru în aceste materiale.</i></p>
<p>Concluzii Patru posturi de televiziune – 2 Plus, Prime TV, NIT și N4 nu au reflectat evenimentul deoarece nu au avut buletine de știri, la fel a procedat și postul de radio Vocea Basarabiei. Posturile publice de radio și televiziune au prezentat relatări imparțiale și echidistante de la lansarea în campania electorală a Partidului Democrat, chiar dacă acestea nu au fost și echilibrate că să ofere mai multe explicații pe marginea programului electoral și a listei de candidați pentru funcția de deputat din partea PDM. La fel a procedat și Jurnal TV. Singurul post care, pe lângă echidistanță și imparțialitate mai vine și cu o analiză a celor propus pentru campanie de PDM este Publika TV. Acesta a venit cu explicații din partea unor analiști, fapt care a făcut mai clar mesajul acestui concurent electoral. O surpriză pentru</p>		

această perioadă de monitorizare este comportamentul postului de radio Prime FM care a avut în buletine mai multe relatări de la evenimentul de lansare a PDM în campanie. Știrile au fost lungi în comparație cu alte materiale difuzate de acest post și s-au referit pe larg la obiectivele acestui partid pentru perioada campaniei electorale. Noutatea face ca prezentatorii de știri să se mai identifice cu sursele. Cu toate acestea putem vorbi în linii mari de o prezentare imparțială și echidistantă a evenimentului.

Studiu de caz nr.5

Context 24.10.2010 Lansarea campaniei electorale PL			
N	Media	Prezentare media	Constatări
1	Moldova 1	19.00, 21.00 PL s-a lansat astăzi oficial în campanie electorală pe teritoriul cetății de la Soroca. Mihai Ghimpu a spus că cetatea a fost aleasă pentru că fără trecut nu poate fi un viitor european. Sloganul PL este „Votează schimbarea până la capăt”. Reportaj de la lansare. Parte din alocuțiunea lui Mihai Ghimpu: „Noi membrii PL ne-am asumat această sarcină și o vom duce până la sfârșit ca comunismul să piară. Libertățile omului sunt valorile pe care ni le asumăm”.	19.00, 21.00 Relatare echidistantă și imparțială. Dar nu și echilibrată. Reporterii nu au reușit să ofere detalii despre programul electoral și cine sunt candidații partidului. <i>Moldova 1 are o știre echidistantă și imparțială în două jurnale, dar aceasta nu oferă minimul despre lista candidaților și programul electoral al PL. Știrea nu este echilibrată și nu oferă o analiză a celor propuse de PL.</i>
2	N4	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
3	Jurnal TV	12.00, 13.00, 14.00, 16.00 Relatări despre lansarea campaniei electorale a PL la Soroca. 17.00, 18.00, 19.00, 20.00 PL s-a lansat astăzi oficial în campania electorală. Liderii PL au împărțit promisiuni electorale și au jurat că îi vor împiedica pe comuniști la putere. Manifestarea a avut loc în inima	12.00, 13.00, 14.00, 16.00 Relatările sunt echidistante și imparțiale. 17.00, 18.00, 19.00, 20.00 Reportaj echidistant și imparțial.

		<p>Sorocii, lângă fortăreața întemeiată de Ștefan cel Mare. Reportaj. Cetatea lui Ștefan cel Mare are o importanță deosebită pentru liberali, de aceea au vrut să meargă în campanie binecuvântați de marele voievod. Sloganul liberalilor este „Schimbarea până la capăt”, iar liberalizarea politicilor sociale sunt declarate obiective prioritare. Mihai Ghimpu: „Dați-ne Parlamentul și noi vă dăm Europa”.</p>	<p><i>Relatările sunt echidistante și imparțiale. Cu toate acestea, reporterii nu întotdeauna reușesc să ofere informații despre programul electoral și candidații partidului pentru alegerile din 28 noiembrie.</i></p>
4	2 Plus	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
5	Prime TV	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
6	NIT	Nu a reflectat evenimentul.	Nu a avut buletine de știri.
7	Publika TV	<p>08.00, 09.00, 10.00 Liberalii se lansează astăzi oficial în campania electorală. Ca și celelalte formațiuni care s-au lansat deja, Partidul Liberal a ales un mod inedit de a-și anunța platforma electorală. Liberalii vor face acest lucru în fața cetății Soroca. La eveniment vor fi prezenți toți cei 103 candidați de pe lista formațiunii, simpatizanți ai partidului și membri ai organizației de tineret a Partidului Liberal. Lista candidaților va fi prezentată de președintele PL, Mihai Ghimpu. După lansarea oficială, candidații dau startul acțiunilor electorale. Ei vor avea 19 întâlniri cu alegătorii din cinci raioane din nordul țării.</p> <p>11.00, 12.00, 13.00 Liberalii se lansează astăzi oficial în campania</p>	<p>08.00, 09.00, 10.00 Anunț imparțial și echidistant.</p>

	<p>electorală. Ca și celelalte formațiuni care s-au lansat deja, Partidul Liberal a ales un mod inedit de a-și anunța platforma electorală. Liberalii vor face acest lucru în fața cetății Soroca. Relatare în direct.</p> <p><i>14.00, 15.00, 16.00</i> Liberalii s-au lansat astăzi oficial în campania electorală. Partidul Liberal a ales un mod inedit de a-și anunța platforma electorală - la Cetatea Soroca. Relatare în direct și reportaj de la lansare și opinia analiștilor politici despre lansare.</p> <p><i>17.00, 18.00</i> Cetatea Sorocii a avut astăzi parte de mai mulți vizitatori. PL a ales acest loc pentru a se lansa oficial în campania electorală. Reportaj. Mihai Ghimpu spune de ce a ales cetatea. „Ne-a rămas doar aceasta”. „Dați-ne Parlamentul și noi vă dam Europa”. Reportaj despre oameni care sunt un pic derutați de politica. La eveniment au participat...</p> <p><i>19.00</i> Cetatea Sorocii a avut astăzi parte de mai mulți vizitatori. PL a ales acest loc pentru a se lansa oficial în campania electorală. Grupaj de materiale despre materiale despre lansarea campaniei electorale a PL. Transmisiune în direct de la sediul PL. Reportaj de la Soroca. Explicații de la analiști pe marginea programului electoral și a mesajului PL.</p> <p><i>20.00, 21.00</i> O greșeală de redacție. Se prezintă situația candidatului Cosarciuc, dar se arată imagini din</p>	<p><i>11.00, 12.00, 13.00</i> Relatarea a fost una corectă, echidistanță și imparțială.</p> <p><i>14.00, 15.00, 16.00</i> Materialele sunt corecte, echidistante și imparțiale.</p> <p><i>17.00, 18.00</i> Reportaj imparțial și echidistant.</p> <p><i>19.00</i> Grupaj amplu de materiale – relatare în direct, reportaj, analiză, vox. Toate acestea sunt imparțiale, echidistante și echilibrate.</p>
--	--	---

		lansarea PL la Soroca.	<p>20.00, 21.00 Reportajul este echidistant și imparțial.</p> <p>Reportajele puse pe post de Publika TV despre lansarea campaniei electorale a PL sunt echidistante și imparțiale, plus echilibrate. Acestea oferă informații despre felul cum a decurs ceremonia, principalele elemente ale campaniei și explicații pe marginea acestor acțiuni ale partidului.</p>
8	Vocea Basarabiei	<p>08.00 Anunț despre lansarea campaniei electorale a PL pentru alegerile parlamentare. Lansarea are loc la Soroca. După lansare vor avea loc alte 19 întâlniri a conducerii PL cu locuitorii din nordul țării.</p> <p>12.00 PL se lansează la Soroca în campanie electorală. Reportaj în direct după care urmează transmisiunea în direct a lansării campaniei electorale a PL.</p>	<p>08.00 Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>12.00 Material echidistant și imparțial despre ultimele lucrări de pregătire înainte de lansare.</p> <p>Radio Vocea Basarabiei a avut un comportament corect. A transmis știri echidistante și imparțiale.</p>
9	Prime FM	<p>14.00 PL se lansează în campanie electorală la Soroca. Liberalii au ales cetatea Soroca pentru a-și anunța platforma. La eveniment vor fi prezenți toți cei 103 candidați, precum și simpatizanții formațiunii. Lista va fi prezentată de Mihai Ghimpu. Lansarea va fi continuată de alte 19 întâlniri cu alegătorii în raioanele de nord.</p> <p>15.00, 18.00 La Soroca, PL și-a lansat campania electorală în cetatea medievală în prezența liderului Mihai Ghimpu. Acesta a declarat Europa ne</p>	<p>14.00 Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>15.00, 18.00 Știre imparțială și echidistantă.</p>

		<p>trebuie astăzi ca niciodată, comunismul trebuie să dispară ca să nu mai aducă suferință. Libertatea individului, economică, socială sunt valori pe care le promovează PL. Libertatea nu comunismul lui Voronin va salva RM. Cu dreapta nu cu stânga vom ajunge în Europa. În cadrul unui interviu, vicepreședintele Dorin Chirtoacă a menționat motivele din care au ales cetatea Sorocii și a recapitulat principalele proiecte ale campaniei PL.</p>	<p><i>Postul difuzează trei știri despre lansarea campaniei electorale a PL. Toate sunt imparțiale și echidistante.</i></p>
10	Radio Moldova	<p>19.00 PL s-a lansat astăzi oficial în campania electorală 2010. Sloganul formațiunii este „Alege schimbarea până la capăt”. Evenimentul a avut loc la Soroca, iar participanții au fost simpatizanții, liderii și candidații formațiunii. Reportaj.</p>	<p>19.00 Liderul a menționat principalele priorități ale PL. Au vorbit și membrii PL, candidații.</p> <p><i>Reportaj echidistant și imparțial.</i></p>
<p>Concluzii Patru din cele 10 posturi de radio și televiziune monitorizate – N4, 2 Plus, Prime TV și NIT – nu au reflectat lansarea în campanie a Partidului Liberal, deoarece nu au avut buletine de știri în ziua respectivă. Postul public de televiziune Moldova 1 a avut un reportaj difuzat în cele două jurnale de știri. Subiectul este foarte scurt și nu oferă destule informații despre lansare, program electoral și candidați. La fel se întâmplă și cu Radio Moldova. Cu toate acestea, jurnaliștii au dat dovadă de imparțialitate și echidistanță. La fel au procedat și cei de la Radio Vocea Basarabiei și Prime FM, care au avut mai multe știri de la față locul. Și posturile Publika TV și Jurnal TV au avut un comportament echidistant și imparțial în reflectarea evenimentului de la Soroca. Publika TV este însă singura televiziune care oferă și explicații ale unor analiști politici pe marginea lansării campaniei electorale a Partidului Liberal, ceea ce face ca acest post de televiziune să fie singurul echilibrat, adică să explice mesajul electoral al formațiunii politice.</p>			

Raportul analizează corectitudinea știrilor și echilibrul surselor în subiectele despre modul în care au fost completate rapoartele financiare prezentate la Comisia Electorală Centrală de către partidele politice implicate în campania electorală pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie.

Studiu de caz nr1. Moldova 1			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010	Partidele care nu manifestă transparență în ceea ce privește veniturile și cheltuielile pentru campania electorală vor fi sancționate de CEC.	Știre echilibrată, imparțială și echidistantă.
2	26.10.2010	Aproape 5 mln. lei au cheltuit primele 12 partide înscrise în cursa electorală. Așa arată rapoartele prezentate de concurenți la CEC. Cel mai mult au cheltuit până acum comuniștii, peste 2 mln lei. În raport se menționează că banii s-au adunat din donații. Reportajul menționează marii donatori.	Știre imparțială și echidistantă.
3	27.10.2010		
4	28.10.2010	CEC a solicitat de la CCCEC să analizeze raportul PCRМ privind proveniența și cheltuirea banilor pentru campania electorală.	Știre imparțială și echidistantă.
5	29.10.2010	Cercetările legate de veridicitatea datelor financiare din rapoartele comuniștilor continuă. CCCEC împreună cu Procuratura Generală și Inspectoratul Fiscal de Stat încă nu au decis de competența cărei instituții ține elucidarea cazului. Probleme cu donatori fictivi apar și la PD. Aceștia resping acuzațiile.	Știre echidistantă și imparțială, dar nu și echilibrată. Nu apare poziția PCRМ, spre deosebire de cazul cu PDM unde formațiunea este prezentă cu o replică citită de prezentator.
6	30.10.2010		
<p>Concluzii Postul de televiziune Moldova 1 reușește să mențină echidistanța și imparțialitatea prin prezentarea unor știri sumare și neutre despre veniturile și cheltuielile partidelor în campania electorală. Publicul află despre neregulile admise în completarea listelor cu donatori ai partidelor, dar nu putem spune că știe și amănunte despre ceea ce s-a produs, dat fiind numărul limitat de surse de documentare.</p>			

Pentru mai multă corectitudine, Moldova 1 evită confruntările dintre diferite surse implicate în scandal și se limitează doar la un text sobru și succint, fără a-și asuma riscul unor detalii care să încline balanța într-o parte sau alta.

Studiu de caz nr. N4

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010		
2	26.10.2010	<i>19.30</i> CEC avertizează concurenții electorali să prezinte corect banii pe care îi utilizează în campania electorală, altfel ei riscă să fie excluși din cursa pentru anticipate.	Știre imparțială și echidistantă. Subiectul este prezentat general fără să dea vreun nume de concurent electoral.
3	27.10.2010	<i>06.00</i> Știre reluată din jurnalul 26.10.2010.	
4	28.10.2010	<i>19.30</i> Măine dimineață toate partidele care și-au prezentat dosarele la CEC vor fi verificate de CCCEC și Fisc. Decizia a fost luată ca urmare a unor informații din presă precum că doi din finanțatorii campaniei electorale a PCRM au donat câteva sute de mii de lei, însă în realitate aceștia nu au avut niciun venit timp de doi ani. În replică PCRM declară într-un comunicat de presă că partidul respectă cu strictețe toate prevederile legale fără nicio abatere.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată.
5	29.10.2010	<i>06.00</i> Știre reluată din jurnalul 28.10.2010.	
6	30.10.2010		

Concluzii Postul de televiziune N4 reflectă superficial situația legată de depistarea unor nereguli în finanțarea unor concurenți electorali echidistant și imparțial. Corectitudinea exagerată a jurnaliștilor creează uneori chiar confuzii în ceea ce privește informarea telespectatorilor. Exemplu poate servi știrea din jurnalul din 26 noiembrie în care nu este trecut niciun nume de concurent electoral menționat de CEC.

Studiu de caz nr. Jurnal TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010		
2	26.10.2010		
3	27.10.2010	<p>1. Se jură că au strâns gura ciorapului. Liderul comuniștilor V.Voronin se jură că PCRМ duce cea mai econoamă campanie electorală pentru că oamenii din formațiunea sa sunt foarte cunoscuți și nu au nevoie de promovare. Totuși rapoartele financiare prezentate la CEC denotă o altă realitate. Comuniștii sunt campioni la cheltuieli de campanie.</p> <p>2. Finanțatori fictivi în rapoartele financiare prezentate de PCRМ. În ultimul raport financiar prezentat de PCRМ la CEC la capitolul donații din partea persoanelor fizice figurează cel puțin două persoane inexistente care ar fi sponsorizat partidul cu câte 250 mii lei. Jurnal TV a contactat telefonic persoanele care, <i>culmea!</i>, fac parte din familii social-vulnerabile. Secretarul CEC a declarat că partidul riscă excluderea din lista electorală. Ce spun părinții tinerilor. Comuniștii <i>s-au supărat foc</i> și ne-au amenințat că ne dau în judecată. Ei spun că actul este legal.</p> <p>Subiectele sunt reluate în cele două jurnale de seară și a doua zi.</p>	<p>Relatare, cel puțin în prezentarea acesteia, are mai multe expresii plastice care atrag asupra lor o doză de parțialitate. Aceasta este accentuată și de contrapunerea declarațiilor liderului PCRМ cu rapoartele financiare ale formațiunii. În rest informația este prezentată echidistant și imparțial.</p> <p>Investigația prezintă toate sursele. Singurele mici scăpări sunt interpretările și accentele puse de prezentatori și reporter care trădează lipsa de echidistanță din partea acestora. În general materialul tinde să fie echidistant și imparțial.</p>
4	28.10.2010	Comuniștii riscă să fie anchetați penal pentru fals în acte sau abuz în serviciu. Cel puțin așa susțin reprezentanții CCCEC. Ei au examinat cererea CEC cu privire la donațiile făcute PCRМ de	Relatare imparțială și echidistantă.

		către unele persoane fizice. Vor fi verificate toate partidele care au depus rapoarte financiare. PCRМ neagă acuzațiile. Știrea este reluată a doua zi dimineața.	
5	29.10.2010	Curați ca lacrima. Așa se consideră comuniștii. Aceștia neagă faptul că în rapoartele lor financiare pe care le-au prezentat la CEC ar apărea finanțatori fictivi. Liderul PCRМ jură că nu știe de unde au apărut acești oameni care, spune el, discreditează formațiunea. Astfel a reacționat PCRМ, după ce Jurnal TV a identificat în rapoartele financiare două persoane inexistente. Știrea este reluată a doua zi dimineața.	Relatarea pornește de la o reacție a liderului comunist la investigațiile Jurnal TV. În rest sunt reluate subiectele din 27 și 28 octombrie.
6	30.10.2010	Scandalul donațiilor fictive a deconspirat o nouă schemă prin intermediul cărora partidele erau finanțate de oligarhi care au condus ostilitățile din RM din umbră. Este părerea experților politici care explică rapoartele PCRМ la CEC. Jurnal TV a intrat în posesia declarațiilor făcute de finanțatori. Investigație reluată de mai multe ori.	Materialul întrunește condițiile unei investigații reportericești. Subiectul este echidistant, imparțial și echilibrat.

Concluzii Jurnal TV este singurul post de televiziune care face o investigație pe marginea cazului privind donatorii fictivi ai PCRМ. Cu toate acestea, postul evită să vorbească despre problemele altor partide privind completarea listelor cu donatori. Prezentările materialelor conțin expresii plastice și interpretări, iar accentul plasat pe diferența dintre rapoartele și declarațiile PCRМ atrag asupra lor o doză de parțialitate. Ceea ce nu se poate spune despre investigațiile propriu-zise care tind spre echidistanță și imparțialitate.

Studiu de caz nr.4. 2 Plus

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010	Societatea civilă stă cu ochii pe partide. Cheltuielile fiecărei formațiuni politice vor fi monitorizate cu atenție pentru a	Știre neutră.

		evita implicarea acestora în acțiuni de propagandă sau favoruri către alegători.	
2	26.10.2010	CEC a prezentat raportul financiar pentru primele două săptămâni de campanie electorală. Potrivit raportului, campion la cheltuieli este PCRM cu peste 2 mln lei, pe locul doi se situează PDM...	Știre neutră bazată doar pe datele CEC.
3	27.10.2010		
4	28.10.2010	<p>CCCEC s-a autosesizat în urma unor articole apărute în presă potrivit cărora unii donatori înscriși în lista PCRM sunt fictivi. Pe de altă parte PCRM califică articolele din presă drept manipulări din partea jurnaliștilor. În acest context CEC a cerut CCCEC și Fiscului să verifice rapoartele financiare ale celor 12 formațiuni incluse în lista electorală.</p> <p>PCRM a ajuns în centrul unui scandal după ce a inclus în listă doi tineri care au făcut donații, dar nu au declarat venituri. CCCEC spune că sunt posibile două componente de infracțiune: fals în acte publice și abuz în serviciu. Dar nu poate începe investigațiile pentru că de acestea trebuie să se ocupe alte instituții de stat. PCRM susține că are toate actele și declară că acestea sunt manipulări electorale.</p>	Știre imparțială și echidistantă.
5	29.10.2010	Au început controalele la partidele politice. Grupuri de ofițeri ai CCCEC și ai Fiscului au descins astăzi la 9 din cele 12 partide care au reprezentat rapoarte la comisia electorală. Reprezentanții organelor de	Știre imparțială și echidistantă.

		control nu au oferit informații despre rezultatele verificării. Verificările se fac după ce presa a scris că PCRМ ar fi primit donații de sute de mii de lei de la persoane care nu au declarat venituri la fisc. Comuniștii neagă acuzațiile și spun că actuala guvernare încearcă să îi scoată din cursa electorală.	
6	30.10.2010		
Concluzii 2 Plus își păstrează echidistanța și imparțialitatea față de toți actorii politici implicați în scandalul completării listelor cu donatori prezentate la Comisia Electorală Centrală.			
Studiu de caz nr 5. Prime TV			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010	Societatea civilă stă cu ochii pe partide. Inițiativa civică pentru transparența financiară în alegerile anticipate va monitoriza resursele financiare folosite de partide în campania electorală pentru favoruri sau publicitate.	Știre imparțială și echidistantă, dar nu și echilibrată. Doar o singură sursă din partea unui ONG.
2	26.10.2010	PCRМ a cheltuit deja în această campanie cei mai mulți bani. În două săptămâni staful acestei formațiuni a operat cu 2 mln lei. Potrivit CEC majoritatea concurenților electorali au cheltuit până la 500 mii lei, însă există concurenți care se descurcă fără bani.	Material imparțial și echidistant.
3	27.10.2010		
4	28.10.2010	CCCEC s-a autosesizat în urma informațiilor apărute în presă potrivit cărora unii donatori înscriși în lista PCRМ sunt fictivi. Măine inspectorii vor începe controlul la 12 partide din cele 18 înscrise în campania electorală. PCRМ califică articolele despre donatorii fictivi	Știre echidistantă și imparțială.

		drept manipulări cinice din partea ziariștilor.	
5	29.10.2010	Cu ochii pe partidele politice. Grupuri de ofițeri de la CCCEC și ai Inspectoratului Fiscal au descins astăzi la nouă din cel 12 partide care au prezentat rapoarte financiare la CEC. Reprezentanții organelor de control nu au oferit informații suplimentare. Verificările au început după ce presa a scris că PCRМ ar fi primit donații de sute de mii de lei de la persoane care nu au declarat venituri la Fisc. Comuniștii susțin că au toate actele în regulă și că astfel guvernarea încearcă să îi scoată din campania electorală.	Știre echidistantă și imparțială.
6	30.10.2010		

Concluzii Prime TV prezintă subiectul despre donatorii fictivi din listele PCRМ echidistant și imparțial. Textul rigid și bine echilibrat nu lasă loc pentru interpretări și comentarii. Acest fapt face ca telespectatorul să nu fie lămurit până la capăt ce stă în spatele scandalului cu donatorii fictivi ai unor partide.

Studiu de caz nr 6. NIT

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010		
2	26.10.2010		
3	27.10.2010		
4	28.10.2010	Presa și analiști politici apropiați actualei guvernări cer CEC să excludă PCRМ din cursa electorală. Ei invocă faptul că în rapoartele financiare există nereguli. CEC declară că excluderea se face după ce se demonstrează abateri în procesul de colectare a fondurilor pentru campania electorală. Comuniștii cred că este vorba despre un nou	Subiectul este conceput mai degrabă ca o reacție la ceea ce se discută în societate și este departe de informarea echilibrată și echidistantă a telespectatorilor despre neregulile din listele cu donatori prezentate de partide la CEC. Știrea este total dezechilibrată prin spațiul exagerat acordat PCRМ fie ca citat dintr-o declarație, fie ca interviu cu unul din fruntașii formațiunii. Cu excepția secretarului CEC nu mai apare nici o sursă. Celelalte sunt citate doar pentru a li se da

		atac mediatic împotriva lor. Știre reluată a doua zi dimineța.	un răspuns.
5	29.10.2010	Angajații Fiscului și ai CCCEC au efectuat un control financiar la sediul PCRМ. Verificarea a avut loc imediat după ce presa apropiată guvernării a tirajat declarația secretarului CEC privind așa-numita excludere din cursa electorală a PCRМ din cauza unor inexactități în raportul financiar prezentat. În material reprezentantul PCRМ solicită ca aceste controale să fie făcute mai des pentru a răspunde insinuărilor din presă pe care le consideră manipulări și provocări pentru discreditarea celui mai puternic partid din RM. Staff-ul PCRМ s-a arătat nedumerit de întrebările inspectorilor care nu aveau nici o legătură cu verificările în cauză. Potrivit PCRМ toată această agitație este din cauza că partidele de la guvernare sunt conștiente de pierderea popularității lor și de faptul că nivelul de încredere față de PCRМ este în creștere.	Subiectul este parțial prin oferirea unui spațiu extins pentru prezentarea poziției PCRМ față de această problemă. Jurnalistul nu este echidistant prin comentariile și citatele pe care le utilizează în defavoarea unei alte surse. Materialul nu este nici echilibrat, deoarece nu oferă loc și pentru cei care sunt atacați de către reprezentantul PCRМ, adică cei care fac acuzațiile despre felul cum este finanțat partidul.
6	30.10.2010	Principalul subiect de săptămâna aceasta a fost finanțarea partidelor politice din campania electorală. Un interes deosebit a stârnit un singur partid - PCRМ. În special declarația secretarului CEC privind posibila excludere a acestuia din cursă, a celui mai important de fapt partid de opoziție. Presa afiliată, inclusiv patronii cărora au primit funcții în Guvern. Materialul este o totalizare a celor întâmplate pe parcursul	Acuzații la adresa unor mijloace mass media, patronii cărora ar fi primit funcții în Guvern. Materialul nu este imparțial și echidistant. Autorii vin cu comentarii și interpretări pe marginea subiectului. Nu este echilibrat deoarece nu oferă spațiu și celor care au fost atacați. Pe fundalul unor acuzații privind finanțarea frauduloasă a altor partide apar imagini cu Ghimpu, Lupu.

		săptămâni.	
<p>Concluzii Majoritatea materialelor puse pe post sunt concepute ca reacții din partea PCRM la ceea ce se întâmplă și se discută și nu ca subiecte despre ceea ce se produce sau dezbate în societate. Această abordare face ca relatările puse pe post să ducă lipsă de echilibru și echidistanță din partea reporterului. Jurnalistul comentează și interpretează informațiile în detrimentul unor alte surse pe care nici nu încearcă să le solicite pentru a confirma sau infirma cele spuse. Ceea ce nu putem spune despre prezența reprezentanților Partidului Comuniștilor, care domină relatările din jurnalele de la NIT. De multe ori jurnaliștii se ascund după imagini grăitoare. Ei utilizează comentarii și interpretări privind finanțarea frauduloasă a altor partide, iar pe fundal apar imagini cu Ghimpu, Lupu.</p>			
<p>Studiu de caz nr 7. Publika TV</p>			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010	Partidul Comuniștilor a cheltuit până acum cei mai mulți bani pentru campania electorală, iar Partidul Liberal - cei mai puțini. 11 din cei 12 concurenți electorali, înregistrați acum două săptămâni de Comisia Electorală Centrală, și-au prezentat astăzi rapoartele financiare. Partidul "Patrioții Moldovei" este formațiunea care încă nu a prezentat documentul la CEC.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată. Sunt utilizate interpretări ale cifrelor date de analiști politici.
2	26.10.2010	4,8 milioane de lei. Atât au cheltuit în primele două săptămâni de campanie electorală 11 concurenți, înregistrați până acum pentru anticipatele din 28 noiembrie. CEC a aprobat astăzi rapoartele lor financiare. Numai PCRM a cheltuit peste 2 mln lei. Experții pun la îndoială proveniența banilor donați pentru susținerea partidelor în campania electorală. Potrivit lor, o persoană cu un venit de sute de lei nu poate dona mii de lei.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată. Sunt utilizate interpretări ale cifrelor date de analiști politici.
3	27.10.2010	În două săptămâni de campanie, PD și PLDM și-au amplasat cele mai multe panouri de publicitate stradală. În top urmează AMN, în timp ce PL nu apare pe niciun	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată.

		panou electoral din țară. De asemenea, la început de campanie, printre finanțatorii oficiali ai partidelor nu este niciun om de afaceri înstărit. Deocamdată, partidele sunt finanțate de șomeri, profesori și membri de rând.	
4	28.10.2010	Rapoartele financiare ale concurenților electorali au ajuns la CCCEC. Instituția admite existența componentelor de infrafracțiune în rapoartele prezentate de PCRM. În cazul în care va fi depistată ilegalitatea finanțării comuniștilor în campania pentru anticipate, CEC poate solicita CSJ excluderea lor din cursa electorală. Pe de altă parte, PCRM susține că este vorba despre o intimidare a donatorilor săi și o încercare de a elimina partidul din cursa electorală.	Relatare imparțială, echidistantă și echilibrată cu elemente de anchetă reportericească.
5	29.10.2010	1. Comuniștii critică democrația și-i învinuiesc de scrierea unor scenarii pentru excluderea lor din cursa electorală. În același timp, la comanda PCRM, o agenție de presă face știri, dar și filme pe bandă rulantă pentru a discredita actuala guvernare. 2. Rapoartele financiare ale concurenților electorali au ajuns la CCCEC. Instituția admite existența componentelor de infrafracțiune în rapoartele prezentate de PCRM. Pe de altă parte, Partidul Comuniștilor susține că este vorba despre o intimidare a donatorilor săi și o încercare de a elimina formațiunea din cursa electorală.	Prezentare a evenimentelor de pe parcursul săptămânii legate de corectitudinea unor liste electorale cu finanțatori depuse la CEC de către partidele participante la scrutinul din 28 noiembrie.

6	30.10.2010		
<p>Concluzii Publika TV este singurul post de televiziune care pe lângă echidistanță și imparțialitate oferă publicului și interpretări din partea actorilor politici, dar și a unor cunoscuți analiști politici pe marginea scandalului legat de alcătuirea defectuoasă a listelor cu finanțatori ai partidelor politice. Televiziunea a prezentat subiectul din diferite puncte de vedere și a încercat să ofere spațiu egal tuturor surselor solicitate să ofere sau să comenteze subiectul.</p>			
<p>Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei</p>			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010	Inițiativa civică pentru transparența financiară în alegerile anticipate va monitoriza veniturile și cheltuielile partidelor politice în alegeri.	Relatarea imparțială și echidistantă.
2	26.10.2010	<p>1. Doar 11 partide și-au prezentat ieri rapoartele financiare la CEC. Cel mai mult au cheltuit potrivit datelor PCRM, PDM, AMN...</p> <p>2. Relatare despre veniturile și cheltuielile partidelor politice și despre donatorii acestora în baza rapoartelor depuse la CEC.</p> <p>3. PCRM este campion la cheltuieli în campania electorală. Potrivit raportului financiar, formațiunea a dat peste 2 mln lei pentru publicitate electorală...</p>	Știri și relatări imparțiale și echidistante.
3	27.10.2010	Este reluată știrea despre Rapoartele financiare depuse la CEC.	
4	28.10.2010	1. Citat din tatăl tânărului donator. Informații preluate de pe Unimedia, potrivit căruia Inspectoratul Fiscal a confirmat că tânărul nu a avut niciun venit în ultimii trei ani. Un alt tânăr donator face parte din familie social vulnerabilă, scrie jurnal.md. Juristul PCRM spune pentru Unimedia că rapoartele	Știre imparțială și echidistantă.

		<p>sunt adevărate și că donatorii PCRМ sunt intimidati.</p> <p>2. (11.15) Au crezut că nimeni nu va ști nimic, dar a bătut la ochi lista donațiilor PCRМ. Este reluată informația de mai sus, după care prezentatorul spune: „Așadar, un adevărat paradox moldovenesc, tânărul donator declară că prima dată aude acest lucru.” „Iar până la 20 de ani cu siguranță nu a avut mai mulți bani”. CEC a trimis CCCEC și la Inspectoratul Fiscal rapoartele financiare ale partidelor implicate în campania electorală.</p> <p>3. (18.00) CEC a expediat la CCCEC și la Inspectoratul Fiscal rapoartele financiare ale partidelor implicate în campania electorală pentru a cerceta veridicitatea acestora. CEC face trimitere la rapoartele PCRМ care includ sume despre care donatorii nu știu nimic.</p> <p>4. (18.00) CCCEC a convocat mai multe ședințe cu participarea procurorilor și a responsabililor de la Inspectoratul Fiscal despre începerea verificării PCRМ despre veniturile și cheltuielile din actuala campanie electorală. Știre despre reacția CCCEC la articolele din presă.</p>	<p>Informația este prezentată cu mai multe comentarii și interpretări din partea prezentatorului, astfel că nu este clar dacă materialul este o știre sau un comentariu. Totodată acesta este citit pe fundal muzical cu anumite accente care lasă loc de interpretări în defavoarea PCRМ. Știrea nu se referă și la alte formațiuni care au avut nereguli cu înregistrarea unor donații din partea persoanelor fizice.</p> <p>Știre preluată de pe Unimedia. Deși sunt făcute mai multe acuzații la adresa PCRМ privind unele falsificări de date din raportul financiar, postul de radio nu prezintă nici o reacție din partea acestei formațiuni. Știrea nu este imparțială, echidistantă și echilibrată.</p> <p>Știre imparțială și echidistantă.</p>
5	29.10.2010	Sunt reluate știrile din jurnalul de la ora 18.00 din ziua precedentă.	
6	30.10.2010		
<p>Concluzii Vocea Basarabiei a oferit publicului informații amănunțite despre veniturile și cheltuielile partidelor politice implicate în campania electorală. Majoritatea acestora sunt corecte și neutre. Cu toate acestea se remarcă prezentarea neechidistantă și lipsită de imparțialitate a subiectului în mai multe buletine de știri, fie din cauza unor comentarii făcute de jurnalist și felul în care acesta citește informațiile (28.10.2010, 11.15), fie prin lipsa unei reacții din partea formațiunii acuzate de falsificarea</p>			

raportului financiar (28.10.2010, 18.00, N3).			
Studiu de caz nr 9. Prime FM			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010		
2	26.10.2010	06.00 (Reluarea jurnalului de la Prime TV) Societatea civilă stă cu ochii pe partide. Inițiativa civică pentru transparența financiară în alegerile anticipate va monitoriza resursele financiare folosite de partide în campania electorală.	Știre imparțială și echidistantă, dar nu și echilibrată. Doar o singură sursă din partea unui ONG.
3	27.10.2010	06.00 (Reluarea jurnalului de la Prime TV) PCRM a cheltuit deja în această campanie cei mai mulți bani. În două săptămâni stafful acestei formațiuni a operat cu 2 mln lei. Potrivit CEC majoritatea concurenților electorali au cheltuit până la 500 mii lei, însă există concurenți care se descurcă fără bani.	Material imparțial și echidistant.
4	28.10.2010	PCRM verificat de CCCEC și Inspectoratul fiscal. Aceștia riscă să fie excluși din campania electorală, declară Iurie Ciocan. CEC solicită celor două instituții verificarea rapoartelor financiare pentru a verifica veridicitatea. Este vorba de donații despre care persoanele donatoare nu știu nimic. (12.00, 17.00)	Știrea preluată de pe Unimedia. Postul nu prezintă poziția PCRM.
5	29.10.2010	06.00 (Reluarea jurnalului de la Prime TV) CCCEC s-a autosesizat în urma informațiilor apărute în presă potrivit cărora unii donatori înscrși în lista PCRM sunt fictivi. Măine inspectorii vor începe controlul la 12 partide din cele 18 înscrise în campania electorală. PCRM califică articolele despre	Știre echidistantă și imparțială.

		donatorii fictivi drept manipulări cinice din partea ziariștilor.	
6	30.10.2010	06.00 (Reluarea jurnalului de la Prime TV) 40 sec.	
Concluzii Postul de radio a prezentat evenimentul imparțial și echidistant, deși nu întotdeauna reușește să fie și echilibrat. Chiar dacă citează un site de știri unde se respectă echilibrul surselor, nu este clar de ce Prime FM evită să ofere spațiu și formațiunii acuzate.			
Studiu de caz nr 10. Radio Moldova			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	25.10.2010		
2	26.10.2010	Concurenții electorali și-au expus veniturile și cheltuielile din campanie la vedere. Cel mai <i>risipitor</i> concurent electoral este PCRM, pe locul doi la capitolul cheltuieli se plasează democrații lui Marian Lupu...	Știre imparțială și echidistantă. Există doar sursa oficială de la CEC. Lipsesc reprezentanții partidelor.
3	27.10.2010		
4	28.10.2010	Dimineața (09.00), la două zile de la lansarea subiectului, a fost reluată o știre despre prezentarea de către CEC a raportului financiar pentru primele două săptămâni de campanie electorală.	Știre imparțială și echidistantă.
5	29.10.2010	CEC a expediat la CCCEC și Inspectoratul Fiscal rapoartele financiare ale tuturor partidelor politice pentru a cerceta veridicitatea acestora. CEC a menționat că situația vine ca urmare a subiectelor mediatizate de presă în care se face referire la donațiile în fondul electoral al PCRM despre care persoanele vizate spun că nu cunosc nimic.	Știre citată de pe Unimedia. Subiectul este imparțial și echidistant. Lipsesc reprezentanții partidelor politice și din partea societății civile care ar face relatarea mai interesantă și i-ar oferi un echilibru.
6	30.10.2010		
Concluzii: Subiectul rapoartelor electorale este prezentat în știri scurte și neutre. Postul de radio tratează tema cu maximă precauție și se bazează doar pe date oficiale furnizate de Comisia Electorală			

Centrală. Lipsesc actorii politici și experții în domeniu, dar și reprezentanții altor instituții ale statului cum ar fi Centrul de Combatere a Crimelor Economice și Corupției, Inspectoratul Fiscal și Procuratura. Prudența exagerată cu care abordează Radio Moldova subiectul în cauză face ca ascultătorul să rămână neinformați despre scandalurile electorale legate de crearea fondurilor electorale ale unor concurenți electorali. Astfel că știrile despre reacțiile unor instituții ale statului la felul cum au fost scrise rapoartele financiare ale partidelor politice sunt mai puțin înțelese deoarece nu a fost prezentată problema în fond – încălcările admise de partide la alcătuirea listelor cu donatori.

ANEXA 4

Raportul analizează corectitudinea știrilor și echilibrul surselor în subiectele despre rezultatele sondajului realizat de CBS AXA care prezintă intenția de vot a alegătorilor pentru alegerile anticipate din 28 noiembrie.

Studiu de caz nr 1. Moldova 1			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Dacă duminica viitoare vor avea loc alegeri parlamentare, în Parlament vor ajunge patru formațiuni politice.	Știre echidistantă, imparțială și echilibrată.
2	05.11.2010	AMN îl acuză de lipsă de obiectivitate pe directorul CBS AXA, Ion Jigău, care a făcut publice rezultatele unui sondaj potrivit căruia AMN ar acumula la viitoarele alegeri numai doi la sută din votul alegătorilor. AMN a contestat astăzi la CEC rezultatele sondajului. Pe cealaltă parte, CBS AXA spune că sondajul prezintă preferințele alegătorilor și ar trebui să placă tuturor partidelor.	Știre imparțială și echidistantă.
<p>Concluzii Moldova 1 prezintă subiectele despre sondaj și reacțiile politicienilor la acestea într-un mod imparțial și echidistant. Știrea despre datele sondajului este una bine echilibrată. Subiectul despre reacția AMN la sondaj necesită și o reacție din partea CEC pentru a se înțelege mai bine contextul în care se face contestarea.</p>			
Studiu de caz nr2. N4			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Stabilitate politică. Dacă duminica asta am avea alegeri	Știre echidistantă și imparțială.

		parlamentare, situația politică ar rămâne practic aceeași ca și din prezent. Așa arată datele sondajului de opinie realizat de CBS AXA. PCRM ar cumula, conform datelor din sondaj 39 la sută, urmat de PLDM care ar obține 21 procente. PD ar putea avea la alegeri, 19 la sută, iar PL 13 procente. Alte partide nu au șanse de a accede în legislativ.	
2	05.11.2010	AMN cere companiei CBS AXA să dezmință rezultatele sondajului de opinie prezentat ieri. Potrivit acestuia AMN nu are șanse de a accede în Parlament. Azi în replică la aceste date, AMN a depus la CEC o contestație pe motiv că CBS AXA nu ar fi informat din timp CEC-ul despre intenția de a face acest sondaj.	Știre echidistantă, imparțială și echilibrată.

Concluzii În cele două știri prezentate, N4 dă dovadă de echidistanță și imparțialitate. Cu toate acestea, postul de televiziune nu întotdeauna reușește să fie echilibrat în abordarea subiectelor, astfel că acestea sunt puse pe post fără explicații și comentarii din partea unor surse cheie în abordarea temei respective.

Studiu de caz nr 3. Jurnal TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Următorul Legislativ ar putea fi format din patru partide politice, iar prezența la urnele de vot va fi de aproximativ 50 la sută din electorat. Cel puțin așa arată datele unui sondaj făcut public astăzi de către compania CBS-Axa. Astfel, PCRM ar putea avea cele mai multe mandate în viitorul parlament. El este urmat de PLDM, PD și PL. Conform cercetării, AMN, ar obține doar 2% și nu va trece pragul electoral necesar pentru a accede în viitorul Legislativ. Același sondaj arată că numărul	Grupaj de știri echidistant, imparțial și echilibrat cu prezența tuturor actorilor politici.

		respondenților indeciși de 30 la sută a rămas stabil.	
2	05.11.2010	AMN va trece în Parlament, cel puțin așa cred liderii acestui partid. Asta deși ultimul sondaj de opinie realizat de CBS AXA lasă AMN în afara legislativului. Liderii formațiunii acuză sociologii de partizanat și solicită CEC sancționarea acestei instituții.	Știre echidistantă și imparțială.
Concluzii Jurnal TV prezintă mai multe știri despre rezultatele sondajului și reacții din partea clasei politice. Știrile sunt echidistante, imparțiale și echilibrate.			
Studiu de caz nr 4. 2 Plus			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Astăzi a fost dat publicității primul sondaj CBS AXA. Potrivit acestuia intenția de vot a electoratului arată că viitorul legislativ ar putea fi format din patru partide politice. Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri, atunci PCRM ar acumula... Topul liderilor politici.	Știre imparțială și echidistantă.
2	05.11.2010	AMN a contestat la CEC sondajul CBS AXA, care creditează această formațiune cu doi la sută în rândurile alegătorilor. Potrivit lui Victor Osipov, datele sunt eronate, iar interviuarea a avut loc la începutul lunii septembrie.	Știre echidistantă, dar nu și echilibrată. Autorii nu dau reacția CBS AXA la contestația AMN. Se face necesară și prezența poziției CEC.
Concluzii 2 Plus își menține interesul scăzut față de scrutin prin plasarea subiectelor cu caracter electoral la capitolul știri pe scurt. Datele sondajului sunt prezentate echidistant și imparțial, dar fără a oferi telespectatorilor interpretări și aprecieri din partea partidelor politice sau ale unor experți. Menționăm aici că lipsa de echilibru este și mai mare în prezentarea subiectului despre contestarea rezultatelor sondajului de către AMN, subiect în care lipsește reacția din partea CBS AXA și a CEC.			
Studiu de caz nr 5. Prime TV			

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	<p>- AMN cade în sondaje. Dacă duminica viitoare ar avea loc alegeri în parlament ar ajunge doar comuniștii, liberal-democrații, democrații și liberalii. Acestea sunt rezultatele unui studiu sociologic făcut astăzi. Autorii studiului spun că situația s-ar putea schimba în ajunul alegerilor.</p> <p>- Nici bucurii, nici speranțe. Moldovenii sunt nemulțumiți de direcția în care merge țara. Se tem de creșterea prețurilor și nu au viziune clară privind politica externă a RM. Nici unirea cu România nu este o prioritate. Așa arată datele de opinie publicat de CBS AXA.</p>	<p>Subiectul este tratat echidistant și imparțial.</p> <p>Subiectul este tratat echidistant și imparțial.</p>
2	05.11.2010	<p>Sondajul CBS AXA dat ieri publicității este contestat de AMN. Formațiunea cere CEC să oblige CBS AXA să dezmință informațiile prezentate în studiu. Potrivit sondajului AMN va acumula doar două la sută din voturile alegătorilor și nu va ajunge în Parlament.</p>	<p>Subiectul este tratat echidistant, imparțial și echilibrat.</p>

Concluzii Prime TV reflectă sondajul realizat de CBS AXA echidistant, imparțial. Postul revine la contestarea lansată de AMN pe marginea corectitudinii rezultatelor sondajului obiectiv și echilibrat.

Studiu de caz nr 6. NIT

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	<p>Institutul CBS AXA a făcut astăzi publice rezultatele primului sondaj sociologic preelectoral. Potrivit acestuia în viitor ar putea accede doar patru partide PCRM, PLDM, PD și PL. Niciunul din cele patru nu are șanse să formeze singur guvernul sau să aleagă singur președintele</p>	<p>Subiectul este structurat mai mult ca o reacție a PCRM la rezultatele sondajului și mai puțin ca o prezentare a datelor sondajului. Autorul insistă pe incorectitudinea rezultatelor sondajului menționând că și alte studii sociologice ale instituției au fost greșite și face trimitere la alte două sondaje din vară despre intențiile electoratului de a participa la referendum care nu au coincis cu prezența la urne. Toate aceste</p>

		<p>spune sondajul. PCRМ îl califică drept agitație electorală care are drept scop să demonstreze că Alianța este vie și este în continuare unită.</p>	<p>argumente sunt diluate de comentariile unuia dintre liderii PCRМ, M. Tkaciuk, care spune că sondajul este agitație deschisă în favoarea AIE. El face mai multe acuzații la adresa liderilor AIE de falsificare și manipulare a electoratului, de corupere a comisiilor electorale. Toate acestea rămân fără replică, jurnalistul limitându-se să pună în relatare niște imagini sau tonuri de apel pe fundalul cărora spune că nu au fost de găsit. Totodată autorul spune că, anterior, unul din liderii PLDM a declarat într-o conferință de presă că știe rezultatele sondajului fără să spună la care sondaj se referea acesta.</p> <p>Atunci când afirmă că AMN are șanse puține să intre în Parlament, conform sondajului, sunt date imagini care îl pun într-o lumină proastă pe liderul acestei formațiuni (acesta este surprins când stă relaxat și discută cu colegii).</p> <p>Postul nu prezintă reacția CBS AXA la toate aceste comentarii și aprecieri.</p> <p>Reieșind din toate aceste, relatarea este parțială, nu este echidistantă și echilibrată.</p>
--	--	---	---

Concluzii NIT ignoră rezultatele sondajului și pune pe post doar poziția PCRМ față de acestea. Într-o singură știre apar doar informații generale care sunt comentate de către un lider PCRМ care face mai multe atacuri la alte formațiuni trecute în sondaj (92 secunde din 202 secunde, cât are subiectul). Încercările nereușite ale reporterului de a lua legătura cu ceilalți lideri pentru comentarii sunt demonstrate de pozele acestora și tonuri de apel în gol. Postul nu prezintă poziția instituției care a realizat sondajul. Subiectul este tratat de NIT parțial, neechidistant și dezechilibrat.

Studiu de caz nr 7. Publika TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	<p>Aproximativ jumătate din cetățenii cu drept de vot se vor prezenta, probabil, la urne, pe 28 noiembrie. Acestea sunt datele ce rezultă dintr-un sondaj realizat de Centrul CBS-AXA. Postul oferă rezultatele sondajului și distribuția fotoliilor în viitorul parlament conform sondajului. Totodată se face topul liderilor politici în care respondenții declară că are încredere. Atât</p>	<p>Relatările puse pe post sunt echidistante, imparțiale și echilibrate cu prezența reacțiilor din partea principalilor lideri politici și ale analiștilor politici.</p>

		autorii sondajului, cât și analiștii politici consideră că până la alegeri situația care s-a conturat în prezent poate suferi schimbări importante.	
2	05.11.2010	Alianța Moldova Noastră a contestat astăzi sondajul CBS-AXA la CEC și a cerut dezmințirea rezultatelor cercetării sociologice. Victor Osipov, susține că CBS-AXA a încălcat Codul Electoral. Secretarul CEC, Iurie Ciocan, spune că examinarea acestei chestiuni ține de competența instanței de judecată, și nu CEC.	Relatare este echidistantă, imparțială și echilibrată.
Concluzii Publika TV prezintă datele sondajului și reacțiile la acestea din partea clasei politice și ale analiștilor echidistant, imparțial și echilibrat.			
Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Partidele AIE ar obține 53 la sută din voturi dacă duminica viitoare ar avea alegeri parlamentare, arată un sondaj realizat de CBS AXA. Potrivit sondajului pentru PCRM ar vota 39 la sută din electorat. Studiul indică o prezență de 50 la sută a alegătorilor la scrutinul parlamentar, indecizii fiind de 30 la sută.	Știre imparțială și echidistantă și echilibrată prin prezența a doi analiști politici.
2	05.11.2010	Directorul CBS AXA este <i>cică</i> membru al Biroului Executiv al PDM. Vă reamintim că CBS AXA a prezenta ieri rezultatele ale unui sondaj de opinie privind alegerile parlamentare.	Autorul știrii dă dovadă de parțialitate și lipsă de echidistanță. El face trimitere la un alt sondaj de acum jumătate de an care îi oferă PDM-ul doar opt la sută în comparație cu sondajul realizat de CBS AXA, care îi oferă partidului 19%. Autorul se întreabă dacă nu cumva această dublare este din cauza faptului că directorul CBS AXA este membru al Biroului Executiv al PDM. Știrea nu oferă nici echilibru, deoarece nu este citată nicio altă sursă în afară de trimiterile la cele două sondaje.

3	06.11.2010	Sondajul de opinie făcut public de către CBS AXA a fost perceput în mod diferit de către partidele menționate în top. MAE vrea să valorifice cele trei procente pe care potrivit sondajului le-ar obține la alegeri și cheamă partidele extraparlamentare să se retragă în favoarea ei. AMN declară sondajul drept unul aservit PCRМ și cere CEC să îl anuleze.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată.

Concluzii Radio Vocea Basarabiei se focusează mai mult pe datele sondajului ce reflectă rezultatele alegerilor parlamentare, dacă acestea ar avea loc duminica viitoare. Știrile sunt echidistante, imparțiale și echilibrate. Cu toate acestea în știrea din 5 noiembrie, ora 12.30, prezentatorul dă dovadă de parțialitate și lipsă de echidistanță prin interpretarea tendențioasă a unor date care pornesc, dacă e să cităm autorul, de la o știre în care se regăsește cuvântul „cică”. Nu este clar dacă informația este o știre sau un zvon, dar nici faptul de ce autorul compară doar datele referitoare la PDM din sondajele citate, nu și cele ale altor formațiuni politice care arată la fel de diferit ca și cele ale partidului menționat.

Studiu de caz nr 9. Prime FM

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Dacă duminica viitoare ar avea alegeri, atunci PCRМ ar acumula 39 procente din voturi, urmat de PLDM cu 21 la sută, PD cu 19 procente și PL cu 13 procente. AMN nu ar trece pragul electoral deoarece ar acumula 2 procente.	Știrea abundă în cifre deoarece prezintă toate datele sondajului. Subiectul este tratat echidistant și imparțial.
2	05.11.2010	- RM consideră că legea supremă a statului trebuie schimbată. Peste jumătate de respondenți consideră că în RM este prea multă democrație, arată un sondaj realizat de CBS AXA.	Știrea abundă în cifre deoarece prezintă toate datele sondajului. Subiectul este tratat echidistant și imparțial.

		- AMN a înaintat astăzi CEC o sesizare în care cere ca CBS AXA să fie sancționată și să dezmintă propriul sondaj deoarece a fost încălcată legislația electorală.	Subiectul nu conține poziția CBS AXA față de învinuirile aduse de AMN.
3	06.11.2010	Politicienii au comentat în mod diferit rezultatele sondajului realizat de CBS AXA. PCRM i-a sfătuit pe realizatori să se ocupe de prognozarea vremii. Liberali-democrații și democrații s-au arătat mulțumiți, pe când AMN nu are prea mare încredere în veridicitatea acestora.	Subiectul nu conține poziția CBS AXA față de comentariile mai multor lideri politici.
4	07.11.2010	CEC atenționează: toți cei care doresc să facă sondaje în perioada electorală trebuie mai întâi să înștiințeze CEC.	Știre imparțială și echidistantă, dar nu și echilibrată.

Concluzii Postul de radio reflectă în mai multe știri rezultatele sondajului. O bună parte din acestea sunt confuze din cauza abundenței de cifre. În mai multe știri despre reacțiile politicienilor la rezultatele sondajului se observă o lipsă de echilibru deoarece lipsește poziția instituției care a realizat sondajul.

Studiu de caz nr 10. Radio Moldova

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	04.11.2010	Datele ultimului sondaj de opinie arată că PLDM, PD și PL ar acumula împreună 53 procente la alegerile parlamentare anticipate, iar PCRM 39 la sută. Sondajul a fost realizat în perioada... de către CBS AXA...	Știrea este echidistantă și imparțială. Ea oferă și interpretări din partea realizatorilor sondajului pe marginea datelor acestuia. Subiectul este bine structurat.
2	05.11.2010	AMN cere ca CBS AXA să dezmintă rezultatele sondajului prezentat ieri care oferă partidului doar două procente din votul alegătorilor. Autorii acestui sondaj au încălcat legislația electorală a declarat prim-vicepreședintele Victor Osipov.	Știrea este echidistantă, imparțială și echilibrată. Subiectul este bine structurat.

Concluzii Radio Moldova prezintă rezultatele sondajului și interpretările date pe marginea acestuia

într-un mod echidistant și imparțial. În știrile din principalele jurnale informative, postul oferă loc tuturor părților implicate în subiect. Menționăm aici și structura bine încheată a materialelor difuzate pe această temă de către acest post de radio.

ANEXA 5

Raportul analizează corectitudinea știrilor și echilibrul surselor în tratarea informației despre semnarea Tratatului privind regimul de frontieră dintre Republica Moldova și România, semnat la București de premierul Vlad Filat și Ministrul român de Externe Teodor Baconschi pe data de 8 noiembrie 2010.

Studiu de caz nr.1. Moldova 1			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>RM și România au încheiat Tratatul de frontieră. Documentul a fost semnat de Premierul Vlad Filat și de Ministrul român al afacerilor externe. Tratatul va stabil un regim juridic modern pentru frontiera comună... Corespondență de la București.</p> <p>Premierul a menționat că semnarea nu are nimic comun cu campania electorală. Barroso a susținut semnarea tratatului. Experții politici apreciază semnarea tratatului.</p>	<p>Subiect echidistant, dar parțial echilibrat, deoarece nu este prezentă și poziția opoziției.</p>

2	09.11.2010	<p>Partidul Comuniștilor se arată nemulțumit că textul tratatului de frontieră între RM și România semnat ieri la București nu a făcut public înainte de a fi semnat. Deputatul comunist, Grigore Petrenco spune că documentul trebuia mai întâi să fie examinat de către comisia parlamentară pentru politică externă și integrare europeană, procedură care nu a fost respectată, a mai adăugat el. Comuniștii mai spun că tratatul nu recunoaște frontiera de stat între Moldova și România și este un document pur tehnic.</p>	<p>Știre imparțială și echidistantă, dar neechilibrată deoarece nu se face trimitere și la poziția părții care a semnat documentul pentru a oferi și argumentele acestei părți.</p>
<p>Concluzii Moldova 1 reflectă semnarea Tratatului echidistant și imparțial în mai multe subiecte timp de două zile. În prima zi postul difuzează o relatare de la București cu prezența semnatarilor Tratatului și un subiect cu mai multe comentarii pe marginea documentului. Ultimul nu este echilibrat deoarece oferă spațiu numai comentatorilor care apreciază semnarea documentului, dar nu și opoziției sau analiștilor care ar prezenta un alt punct de vedere. A doua zi, Moldova 1 revine la subiect cu poziția PCRМ, dar nu face trimitere și la argumentele părții semnate în favoarea documentului (nici măcar în background). Această abordare face ca știrea să fie din nou neechilibrată prin prezența unei singure opinii despre semnarea Tratatului.</p>			
<p>Studiu de caz nr 2. N4</p>			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>Moldova și România au semnat astăzi Tratatul privind regimul de frontieră. Evenimentul a avut loc în această seară la București. Potrivit diplomației române, tratatul are rolul de a stabili un regim juridic modern al frontierei și de a crea baza necesară pentru cooperare între RM și România. Jose Manuel Barroso a salutat semnarea documentului. Tratatul semnat nu este cel pentru care a pledat opoziția de la Chișinău, a declarat Grigore Petrenco, PCRМ. Consilierul premierului, Iulian Frunțașu a declarat că se fac multe confuzii în acest sens și</p>	<p>Știre echidistantă și imparțială ca text. Cu toate acestea, pe tot parcursul materialului predomină imagini cu premierul Vlad Filat care a apare în diferite ipostaze cu oficialități române și europene.</p>

		că este vorba de un tratat tehnic, nu de unul politic.	
2	09.11.2010	Reacții diferite, dar și răutăcioase ale liderilor de partide de la Chișinău față de semnarea Tratatului de regim de frontieră între RM și România. Șeful AMN spune că a rămas surprins de semnarea Tratatului și că evenimentul i s-a părut mai mult unul electoral. Președintele interimar nu a vrut să comenteze acest subiect și chiar s-a arătat puțin iritat că jurnaliștii au solicitat un comentariu pe această temă. Vicepreședintele PDM, Corman, a spus că Tratatul a fost semnat fără a se ține cont de legislația Moldovei. PCRM consideră că textul tratatului trebuia să fie mai întâi prezentat Comisiei parlamentare de politică externă. Premierul s-a arătat inițial puțin indiferent față de reacțiile provocate de semnarea Tratatului, însă ulterior a pus punctele pe „i”.	Subiectul este imparțial, dar nu și echilibrat. Mai mult de o treime din material este dominat de imagini cu premierul Vlad Filat, care are și ultima replică, pune punctele pe „i”, dacă e să-l cităm pe reporter, cu o durată de 56 de secunde din 151 de secunde cât are materialul în general.

Concluzii N4 reflectă subiectul în două știri. Ambele tind să fie echidistante și imparțiale, dar nu și echilibrate. În materiale predomină imagini cu Premierul Vlad Filat, iar intervențiile acestuia cu citate directe sunt cu mult mai lungi decât ale tuturor celorlalți intervievați la un loc, citați direct sau indirect. Spre exemplu în subiectul al doilea, replica premierului durează 56 de secunde dintr-un material cu o durată totală de 151 secunde.

Studiu de caz nr 3. Jurnal TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Tratatul bilateral privind regimul frontierei de stat, colaborare și asistență mutuală în probleme de frontieră a fost semnat astăzi la București. Documentul a fost semnat de premierul Republicii Moldova, Vlad Filat, și ministrul de Externe al României. - Tratatul de frontieră semnat	Grupaj de știri și relatări echidistant, imparțial și echilibrat.

	<p>între Republica Moldova și România are o dimensiune europeană. Cel puțin așa considera ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.</p> <p>- Semnarea acordului privind regimul de frontieră dintre România și Republica Moldova stârnește reacții adverse la Chișinău.</p>	
--	---	--

Concluzii Jurnal TV prezintă evenimentul într-un mod echilibrat, echidistant și imparțial.

Studiu de caz nr 4. 2 Plus

N	Data	Prezentare media	Constatări
1		Nu a reflectat evenimentul.	

Concluzii 2 Plus

Studiu de caz nr 5. Prime TV

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	RM și România au semnat astăzi Tratatul privind regimul de frontieră. Documentul a fost semnat de Ministrul de externe român și premierul Vlad Filat. Anunț din partea Ambasadorului României la Chișinău, Marius Lazurcă. Comuniștii și observatorii politici comentează diferit semnarea Tratatului.	Grupaj echilibrat, imparțial și echidistant.
2	09.11.2010		

Concluzii Prime TV reflectă evenimentul echidistant, imparțial și echilibrat.

Studiu de caz N6. NIT

N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Tratatul privind regimul de frontieră între RM și România a fost semnat astăzi la București de Premierul Vlad Filat și Ministrul	Subiectul este tratat ca o serie de comentarii despre semnarea Tratatului. Majoritatea autorilor insistă pe faptul că documentul este unul tehnic, și nu politic de bază, chiar dacă nu

		român de externe. Filat a numit evenimentul drept unul istoric, experții explică că este vorba doar de o acțiune electorală deoarece documentul este unul tehnic și nu are nimic în comun cu tratatul politic de bază între cele două țări. „Teapa lui Băsescu pentru PCRM, așa a intitulat un articol presa apropiată liderului PLDM”. Experții explică că jurnaliștii au cam exagerat.	se oferă răspunsuri la întrebarea care este deosebirea dintre cele două. Din material lipsește poziția părților implicate în semnare, ceea ce face ca materialul să fie unul parțial și lipsit de echidistanță pe fundalul unor comentarii dintr-o singură tabără sau unor surse care nu cunosc conținutul documentului. În material sunt folosite și afirmații care aparțin autorilor.
<p>Concluzii NIT tratează subiectul prin prisma mai multor surse, fără a oferi telespectatorilor și poziția semnatarilor documentului. În toate aceste interpretări predomină poziția unui singur comentator (102 secunde din 329 cât are subiectul în total), ceea ce face ca materialul să fie dezechilibrat, neechidistant și parțial.</p>			

Studiu de caz nr 7. Publika TV			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	<p>România și Moldova au, începând de astăzi, un tratat care reglementează regimul de frontieră. Tratatul a fost semnat de ministrul de Externe al României și premierul Vlad Filat, care a participat astăzi la summit-ul Dunării, care a avut loc la București.</p> <p>- Tratatul privind regimul frontierei de stat între România și RM demonstrează maturitatea relațiilor bilaterale. Declarația a fost făcută astăzi de către ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.</p>	Știre imparțială și echidistantă.
2	09.11.2010	Tratatul privind regimul de frontieră, semnat de premierul Vlad Filat la București, a dat naștere unui val de nemulțumire în rândul politicienilor din Moldova. Reprezentanții PD,	Grupaj de știri echidistant, imparțial și echilibrat.

		AMN și PCRM susțin că documentul ar fi trebuit să fie semnat de președinte, și nu de premier. Materialul mai cuprinde poziția unui constituționalist, și părerea publicului despre semnarea tratatului.	
Concluzii Publika TV reflectă vast evenimentul în mai multe știri echidistante, imparțiale. Postul prezintă echilibrat și reacțiile din partea unor partide și experți.			
Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Astăzi la București a fost semnat Tratatul de frontieră dintre RM și România. Citate din declarații ale semnatarilor, dar și a Președintelui Băsescu. Comentarii din partea consilierului Premierului Filat, Iulian Frunțașu, dar și a analistului Cornel Ciurea.	Știre echilibrată și imparțială, dar și echilibrată.
2	09.11.2010	- PCRM tratează cu suspiciune semnarea Tratatului. România dorește semnarea tratatului din cauza unor presiuni din afară, a declarat deputatul comunist Grigore Petrenco. Citat dintr-o conferință de presă. - Semnarea Tratatului dovedește maturitatea raporturilor dintre cele două state, a declarat Ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă.	- Știre imparțială și echidistantă. - Știre bazată pe declarațiile ambasadorului. Echidistantă și imparțială.
Concluzii Radio Vocea Basarabiei vorbește în mai multe știri despre Tratat. Majoritatea acestora sunt echilibrate și imparțiale.			

Studiu de caz nr 9. Prime FM			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010		
2	09.11.2010	<p>- La București a fost semnat Tratatul de frontieră dintre RM și România. Tratatul stabilește regimul de frontieră și colaborarea dintre structurile de frontieră. Documentul a fost pregătit de Ministerele Afacerilor Externe.</p> <p>- Igor Corman, vicepreședinte PD, președinte al Comisiei parlamentare pentru politică externă a declarat că Tratatul de frontieră cu România trebuia să fie semnat de Președintele interimar al țării Mihai Ghimpu. El a mai spus că a rămas nedumerit când a aflat că documentul a fost semnat de premierul Filat și Ministrul român de externe. Ghimpu a refuzat să comenteze semnarea documentului. Serafim Urechean a spus că documentul trebuia să fie discutat în comisiile parlamentare înainte de a fi semnat.</p>	<p>- Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>- Știre imparțială și echidistantă, dar care nu respectă principiul echilibrului deoarece nu este prezentată și poziția părții care a semnat Tratatul.</p>
<p>Concluzii Postul de radio revine la subiect a doua zi prin mai multe reacții la semnarea Tratatului. Menționăm aici că materialele respective sunt imparțiale, dar nu și echilibrate, deoarece nu este prezentată și poziția părții care a semnat Tratatul. Argumentele acestora erau necesare din cauză că subiectul este prezentat ca unul de controversă și era necesară abordarea tuturor părților.</p>			
Studiu de caz nr 10. Radio Moldova			
N	Data	Prezentare media	Constatări
1	08.11.2010	Subiectul este menționat de reporter ca unul important. Acesta este prezentat și interpretat de Ambasadorul României la Chișinău, Marius Lazurcă. Relatarea de la o	Știre echidistantă și imparțială, dar nu și echilibrată.

		conferință de presă.	
2	09.11.2010	<p>- România și RM au semnat un Tratat care reglementează regimul de frontieră. Tratatul a fost semnat de Ministrul de Externe al României și Premierul RM. Tratatul este un document tehnic și stabilește modul în care va fi marcată frontiera pe teren, dar și colaborarea dintre vameșii și poliția de frontieră.</p> <p>- Primul ministru al RM și Ministrul de externe al României au semnat ieri la București Tratatul privind regimul frontierei de stat, colaborare și asistență mutuală în probleme de frontieră. Tratatul prevede condițiile și modul de stabilire a frontierei de stat pe teren, modul de interacțiune dintre serviciile de grăniceri. Declarații ale Ministrului de externe de la București și Premierului Vlad Filat.</p>	<p>- Știre imparțială și echidistantă.</p> <p>- Grupaj de știri și comentarii despre conținutul acordului. Subiectul este tratat imparțial, dar și echilibrat.</p>
<p>Concluzii Radio Moldova atrage o atenție deosebită evenimentului în mai multe știri și relatări. Postul reușește să prezinte documentul, dar și să îl interpreteze cu ajutorul mai multor analiști. Subiectele sunt echidistante și imparțiale.</p>			

ANEXA 6

Raportul analizează subiectele difuzate la **23 noiembrie 2010** de șapte posturi de televiziune și trei de radio în jurnalele din *prime time* despre cazul răpii candidatului PCRM la funcția de deputat Artur Reșetnicov. Studiul atrage atenția la formularea prezentărilor, corectitudinea știrilor și echilibrul surselor.

Studiu de caz nr 1. Moldova 1, 21.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Fostul director SIS Artur Reșetnicov, candidat la funcția de deputat din partea PCRM se află în spital. El susține că noaptea trecută a fost răpit	Material echidistant, imparțial și echilibrat.

	de persoane necunoscute și torturat ca să semneze documente compromițătoare despre Voronin. Oamenii legii spun că au inițiat o urmărire penală în acest caz. Procuratura cercetează și versiunea reglării de conturi de ordin patrimonial.	
Concluzii Moldova 1 prezintă materialul imparțial, echidistant și echilibrat.		
Studiu de caz nr 2. N4, 19.30		
N	Prezentare media	Constatări
1	Campania electorală devine murdară, acuză PCRМ. Fostul director al SIS a ajuns la spital după ce a fost bătut și amenințat cu un pistol. Candidatul PCRМ acuză că a fost torturat după ce ieri a fost răpit după amiază chiar din stradă. Reșetnicov spune că a fost dus într-o direcție necunoscută și că a fost forțat cu un pistol să ofere informații care l-ar putea compromite pe Voronin. PCRМ califică acest caz drept o acțiune a puterii.	Se pune accentul pe interpretări politice cu acuzații spre actuala guvernare care este numită de un lider PCRМ alianță criminală. Materialul este echidistant și imparțial, chiar dacă există anumite accente pe care le pune reporterul în textul citit. Echilibrul surselor este afectat de prezența a doi lideri PCRМ care fac acuzații dure la adresa alianței de guvernământ. Reacția vine din partea lui Vlad Filat.
Concluzii N4 atrage atenția în subiectul pus pe post mai mult la caracterul electoral al incidentului. Materialul prezintă toate sursele implicate, dar nu ajunge să fie echilibrat din cauza spațiului inegal acordat părților (predomină poziția PCRМ în defavoarea acuzațiilor din AIE) și a mesajului dur din partea unor surse (Tcaciuc și Voronin) cărora li se răspunde printr-o replică venită din partea premierului Vlad Filat.		
Studiu de caz nr 3. Jurnal TV, 20.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Fostul șef SIS a ajuns în stare gravă la spital. Reșetnicov susține că a fost bătut, torturat și amenințat cu moartea. Și totul s-ar fi întâmplat nicăieri în altă parte decât chiar în centrul capitalei.	Știre echidistantă și imparțială.
2	În spatele răpirii lui Reșetnicov se află actualul regim, asta confirmă membrii PCRМ. Comuniștii nu ezită să dea din nou cu barda în AIE numind-o regim criminal. La rândul ei, guvernarea nu tace și spune că organele de anchetă sunt cele care vor avea ultimul cuvânt și vor face lumină în acest caz.	Știre echidistantă și imparțială.

Concluzii Jurnal TV difuzează două materiale despre cazul Reșetnicov. Fiecare în parte sunt echidistante și imparțiale, iar luate la un loc sunt și echilibrate. Postul oferă spațiu necesar pentru informarea telespectatorilor despre răpirea lui Reșetnicov, dar și principalilor actori politici pentru a se expune pe marginea acestui caz.

Studiu de caz nr 4. 2 Plus, 20.30

N	Prezentare media	Constatări
1	Răpit cu adevărat sau e o banală întâmplare, e doar o chestiune de timp. Artur Reșetnicov a fost internat în spital cu leziuni ușoare și comoție cerebrală. Fostul șef SIS susține că a fost răpit în plină zi de niște persoane necunoscute care l-au bătut și l-au amenințat cu moartea. Oamenii legii investighează mai multe versiuni printre care și o înscenare a răpirii.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată cu prezența mai multor surse: victimă, medici, poliție și procuratură. Materialul are și un vast background despre candidatul la funcția de deputat Reșetnicov.

Concluzii 2 Plus plasează subiectul despre presupusa răpire a lui Artur Reșetnicov la rubrica Alegeri 2010. Materialul este imparțial, echidistant și echilibrat. Autorii pun mai degrabă accentul în prezentarea subiectului pe anchetă și evită să se lanseze în explicații cu conotații politice.

Studiu de caz nr 5. Prime TV, 21.00

N	Prezentare media	Constatări
1	Artur Reșetnicov este internat în secția de neurologie a Spitalului de Urgență. Fostul șef al SIS-ului a declarat că luni a fost răpit din centrul Chișinăului, bătut și dus într-o direcție necunoscută unde a fost torturat și amenințat cu moartea. Răpitorii i-ar fi cerut să adune informații compromițătoare despre Voronin. Poliția verifică dacă este vorba de o înscenare a răpirii.	Știre imparțială, echidistantă și echilibrată cu prezența surselor: victimă, medici, poliție și procuratură.
2	Între timp răpirea candidatului PCRM a stârnit reacțiile mai multor partide politice. MAE susține că PCRM speculează disperat răpirea lui Reșetnicov care face show-uri televizate de pe patul de spital. Partidul Umanist susține că nu este decât al doilea caz Cubreacov. Și ex-ministrul securității Anatol Țăranu susține că nu era nevoie ca cineva să îl răpească și că acest caz este provocat de PR-iștii PCRM.	Știrea completează materialul precedent cu interpretări ale concurenților electorali. Deși imparțială și echidistantă cu cei prezenți în subiect, materialul duce lipsă de echilibru din cauză că nu oferă spațiu și pentru reacția PCRM la aceste comentarii.

Concluzii Prime TV pune pe post un material despre presupusa răpire în care tratează subiectul echidistant și imparțial. În cel de-al doilea material, care vine ca o completare la primul, autorii nu prezintă și poziția PCRM

pe lângă cele ale MAE, PUM și a unui fost ministru al Securității. Această scăpare face ca informația prezentată să fie neechilibrată.		
Studiu de caz nr 6. NIT, 22.00, http://nit.md/index_md.php?action=news&id_news_category=&id=2687		
N	Prezentare media	Constatări
1	Atac iești din comun la doar cinci zile înainte de alegeri. Candidatul PCRМ, Artur Reșetnicov a ajuns la spital în stare gravă după ce a fost agresat de persoane necunoscute. El a fost bătut cu bestialitate, amenințat cu arma și torturat prin diferite metode, inclusiv drogat cu substanțe psihotrope și a fost forțat să semneze declarații compromițătoare în adresa lui Voronin.	Materialul nu este imparțial, echidistant și nici echilibrat. Declarațiile lui Voronin constituie jumătate din durata materialului (293 sec.) în care liderul PCRМ face mai multe acuzații în adresa AIE care rămân fără replică.
2	MAI a pornit un dosar în cazul răpirii și torturării lui Reșetnicov. Poliția speră să obțină mai multe informații pe marginea incidentului, dar deocamdată nu oferă prea multe detalii. Și Procuratura Generală a declarat că se va implica în elucidarea acestui caz.	Știre echidistantă și imparțială.
3	PCRМ califică atacul banditesc asupra lui Reșetnicov drept unul fără precedent. Prin tortură s-a încercat obținerea unor informații compromițătoare. Comuniștii moldoveni fac un apel către structurile internaționale să înceteze să ofere sprijin „regimului criminal din RM”. În caz contrar, continuă comuniștii, escaladarea violenței din țară va pune în pericol democrația moldovenească.	Subiectul abundă în citate din declarația PCRМ care atacă dur AIE și Ministerul de Interne. Marc Tcaciuc este citat în 154 de secunde din 270 cât durează subiectul și are mai multe învinuiri în adresa alianței de guvernare pe care o acuză de creșterea criminalității din țară. Prin felul în care este structurat materialul, acesta nu este imparțial și echilibrat, iar autorul dă dovadă de lipsă de bună credință în selectarea citatelor și lipsa unor reacții din partea celor acuzați.
4	Factorul criminal ia amploare. Disparații suspecte, omoruri la comandă, tortură, trafic de droguri, intimidarea oamenilor de afaceri și a jurnaliștilor, furturi din mașini și din apartamente sunt doar câteva exemple. Mai grav este că factorul criminal se implică și în campania electorală, oferind sprijin unor anumite forțe politice. Mai mult printre interlopi și printre oamenii legii se zvonește că în această perioadă este aranjată eliberarea hoțului în lege Micu, celui mai temut criminal din Moldova închis pe viață în 2004.	Încă din prezentarea materialului, nu este clar ce fel de material urmează. Felul în care este introdus subiectul pare mai degrabă a fi un comentariu în care autorul vine să susțină că criminalitatea în RM este în creștere. El operează cu mai multe interpretări și zvonuri. Subiectul este un amalgam de comentarii și imagini video preluate din mai multe surse (uneori și filme artistice) – fără a menționa de multe ori data când s-au produs și sursa – care vin să ilustreze și să susțină ideea colaborării dintre actuala guvernare și lumea interlopă. Autorul folosește de mai multe ori apreciative (forțe dubioase și lideri criminali au obținut puterea, etc.). Subiectul poartă un caracter vădit de manipulare a

		opinie publice și nu se încadrează în niciunul din criteriile de apreciere a unui material jurnalistic.
5	Cazul ieșit din comun petrecut cu Reșetnicov este comentat de reprezentanții unor partide care consideră că o campanie electorală predispune spre incidente de acest fel care au de fapt o tentă politică.	Deși se anunță că liderii unor formațiuni politice consideră că „o campanie electorală predispune spre incidente de acest fel”, în material se demonstrează că majoritatea celor intervievați se desolidarizează cu această idee. Autorul a dat dovadă de lipsă de obiectivitate și a încercat să inducă în eroare publicul telespectator .
6	Agresivitatea cu care se desfășoară această campanie electorală îngrijorează și oamenii de la sate. Alegătorii spun că se tem pentru viața lor și a copiilor mai ales a celor care învață sau trăiesc în Chișinău. Atacul asupra persoanelor publice poate avea continuitate și nimeni nu poate spune că se află în securitate. Locuitorii raioanelor Sângerei și Telenești au vorbit despre temerile lor la o întâlnire cu liderul PCRM.	De fapt toate observațiile făcute de prezentatoare aparțin mai mult liderului PCRM și nu oamenilor din sate cu care s-a întâlnit acesta. Prezentatoare a trișat și dat o notă parțialitate și neechidistantă subiectului.
7	Și oamenii simpli se arată îngrijorați de crimele care iau amploare. În ultimele declarații de susținere a PCRM și viitorilor deputați să asigure securitatea cetățenilor. Citate din mai multe declarații de susținere a PCRM din partea locuitorilor de la sate.	Materialul este imparțial și echidistant.
<p>Concluzii NIT oferă mai mult de jumătate din principalul jurnal al zilei reflectării incidentului legat de răpirea lui Artur Reșetnicov. Pe post sunt puse șapte materiale legate direct sau indirect de subiect. Majoritatea acestora nu sunt imparțiale și echidistante deoarece oferă spațiu privilegiat PCRM și evită prezentarea altor surse. Dincolo de acestea, NIT pune pe post și materiale cu caracter manipulator care au la bază doar informații din surse neverificate, care se bazează pe zvonuri și utilizează informații trucate. În cazul unor subiecte care au tendința de a respecta echidistanța și imparțialitatea, autorii încearcă să inducă în eroarea publicul prin prezentări care deformează perceperea subiectului. Menționăm că în multe subiecte sunt utilizate imagini video din diferite surse (uneori și filme artistice) fără ca să fie menționate, de cele mai multe ori, sursele și data imaginilor de arhivă.</p>		
Studiu de caz nr 7. Publika TV, 19.00		
N	Prezentare media	Constatări

1	Artur Reșetnicov, fostul șef al SIS, candidat pe lista PCRМ a ajuns la spital după ce a fost bătut de persoane necunoscute. Reșetnicov afirmă că a fost bătut și torturat pentru a oferi materiale compromițătoare despre Voronin. Reșetnicov a fost transferat de la Spitalul de Urgență la Spitalul Cancelariei de Stat.	Grupaj din relatare în direct, reportaj și interpretări despre cazul Reșetnicov. Grupajul este imparțial, echidistant și echilibrat.
2	În incidentul a cărui victimă a fost Reșetnicov ar fi implicați membri ai Alianței de guvernare, iar scopul este acela de a-i intimida pe comuniști. Acuzele vin din partea președintelui PCRМ, Vladimir Voronin. Liderii AIE resping acuzațiile și îi recomandă lui Voronin să aștepte finalizarea anchetei.	Reacții din partea mai multor lideri politici despre cazul Reșetnicov. Materialul este imparțial, echidistant și echilibrat.
3	Pacientul: Artur Reșetnicov. Diagnosticul: comoție cerebrală. Cauza: agresiune cu autori necunoscuți. Locul agresiunii: incert. Ora incidentului: incertă. Cum a ajuns Reșetnicov acasă după incident: este neclar. Cine a chemat ambulanța: nu se știe. De ce diferă declarațiile? E un mister.	E o încercare de investigație jurnalistică pe marginea presupusei răpiri a candidatului Reșetnicov. Predomină poziția Ministerului de Interne fără precizări din partea victimei. Materialul este imparțial, dar neechilibrat.
4	I-am îndemnat pe telespectatorii noștri să comenteze, pe site-ul Publika TV, incidentul în care a fost implicat Artur Reșetnicov. Cei mai mulți dintre ei cred că acesta a fost organizat de PCRМ, al cărui membru este și fostul director al SIS.	Subiectul este imparțial, dar neechilibrat deoarece din șase mesaje de la telespectatori, cinci susțin că răpirea ar fi o farsă organizată de PCRМ și doar unul este de părere că incidentul ar fi provocat de AIE.
<p>Concluzii Publika TV pune pe post mai multe subiecte în care reflectă incidentul. Toate materialele sunt imparțiale și echidistante, dar două relatări sunt dezechilibrate din cauză că nu se oferă spațiu suficient și pentru cealaltă poziție. În primul domină oficialitățile în defavoarea victimei, iar în cel de-al doilea doar un mesaj este în disonanță cu celelalte cinci în care se menționează că răpirea lui Reșetnicov este „făcătura PCRМ”.</p>		
<p>Studiu de caz nr 8. Vocea Basarabiei, 18.00</p>		
N	Prezentare media	Constatări

1	PCRM a emis un comunicat de presă în care anunță că fostul director SIS a fost supus unor atacuri brutale. În noaptea spre marți 24 noiembrie, Reșetnicov a fost atacat de necunoscuți. Candidatul la funcția de deputat a fost bătut cu brutalitate, dânsul fiind găsit de soția sa în apropiere de casă cu multiple răni inclusiv în regiunea capului. Potrivit primelor depoziții, necunoscuții au înscenat asasinarea lui Reșetnicov acesta fiind supus torturii cu ajutorul substanțelor psihotrope pentru a semna niște documente, se arată în declarația de presă a formațiunii.	Subiectul este scris în baza comunicatului de presă de la PCRM și a unor declarații făcute pentru presă de diferite surse. Materialul este imparțial și echidistant.
2	Procuratura Generală investighează cazul de vătămare corporală a candidatului la funcția de deputat din partea PCRM, Artur Reșetnicov. MAI susține că există câteva piste care urmează a fi analizate, inclusiv că ar fi posibilă o înscenare. Chiril Moțpan a declarat că informațiile de la spital nu corespund cu cele declarate de victimă.	Știre imparțială și echidistantă.
3	Partidul Mișcarea Acțiunea Europeană califică drept iresponsabilă încercarea PCRM de a specula politic așa-zisa răpire a candidatului comunist Reșetnicov. Această tentativă jalnică de a acoperi lipsa soluțiilor pentru societatea moldovenească ne arată încă o dată cât de retrograd și dăunător moral este acest partid, se spune într-un comunicat al formațiunii.	Știre imparțială, dar nu și echidistantă și echilibrată.
Concluzii Radio Vocea Basarabiei prezintă subiectul imparțial, dar nu întotdeauna și echidistant deoarece în unele știri despre cazul Reșetnicov lipsește a doua sursă. În general, postul reușește să fie și echilibrat în prezentarea tuturor părților implicate în subiect, dar nu și în fiecare știre luată în parte.		
Studiu de caz nr 9. Prime FM, 18.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	MAI a deschis un dosar de urmărire penală în cazul atacului de ieri asupra fostului director SIS Artur Reșetnicov. Șeful serviciului relații cu publicul de la MAI Chiril Moțpan a declarat că poliția anchetează mai multe versiuni inclusiv aceea a unei înscenări pentru că există	Știre imparțială și echidistantă, dar nu și echilibrată. Lipsesc reacțiile din partea concurenților electorali pe marginea speculațiilor făcute în acest caz.

	neconcordanțe între declarațiile lui Reșetnicov și informațiile pe care le are unitatea de gardă. Reșetnicov e internat la spital unde a declarat că a fost răpit de persoane necunoscute care l-au amenințat cu moartea dacă nu oferă informații compromițătoare despre Voronin.	
Concluzii Postul de radio oferă cazul Reșetnicov spațiu într-o singură știre imparțială și echidistantă. Prime FM evită să folosească diversitatea de surse și citează doar surse de la MAI după care revine cu un background despre ceea ce s-a întâmplat în interpretarea victimei. Acest fapt, dar și lipsa altor surse de informații face ca materialul să nu fie echilibrat.		
Studiu de caz nr 10. Radio Moldova, 19.00		
N	Prezentare media	Constatări
1	Candidatul la funcția de deputat din partea PCRM și fostul șef al SIS Artur Reșetnicov a ajuns la spital după ce a fost agresat de persoane. Potrivit informațiilor oferite de MAI cazul este cercetat penal. Reșetnicov este citat, MAI repovestește cele spuse de Reșetnicov prin șeful serviciului de presă. Observațiile medicului. Jurnalistul menționează că Reșetnicov nu a oferit informații și nu a dorit să discute cu presa. Avocatul a declarat indirect că nu face declarații.	Jurnalistul îl citează indirect pe Artur Reșetnicov. Predomină sursele oficiale, în special cei de la MAI. Subiectul este tratat imparțial și cu tendință spre echidistanță, dar nu și echilibrat, din cauza prezenței disproporționate a autorităților în comparație cu celelalte surse (victima și avocatul ei).
2	PCRM califică cazul Reșetnicov drept o crimă la adresa democrației. Comuniștii spun că de răpirea candidatului se face vinovată AIE. Reprezentații Alianței de guvernământ resping acuzațiile.	Subiect echidistant, imparțial și echilibrat.
3	Procuratura Generală a declanșat o urmărire generală pe cazul lui Reșetnicov în baza Articolului 64 Cod Penal pe faptul răpirii unei persoane săvârșită din interes material. Potrivit Serviciului de presă al PG vor fi cercetate toate versiunile incidentului, inclusiv reglarea unor probleme de ordin patrimonial și cea a înscenării răpirii.	Știre imparțială și echidistantă.
4	PCRM speculează politicul. Așa-zisa răpire a candidatului comunist, fost director al SIS, această tentativă jalnică de a acoperi lipsa	Subiectul este imparțial, dar nu și echidistant și departe de echilibrat. Sursa în persoana unui candidat la funcția de deputat din partea MAE face mai multe aprecieri și

<p>soluțiilor pentru societatea moldovenească ne arată încă o dată cât retrograd și dăunător moral este acest partid. Mișcarea Acțiunea Europeană presupune că PCRM a regizat acest incident pentru a mai atenua prăbușirea electorală a formațiunii și cere ca organele de cercetare să acționeze prompt indiferent dacă este un caz real sau înscenat.</p>	<p>acuzății la adresa PCRM care rămân fără acoperire. Nu este clar de ce autorii jurnalului nu au introdus acest material în subiectul al doilea cu prezentarea pozițiilor mai multor partide pe marginea cazului Reșetnicov.</p>
<p>Concluzii Radio Moldova prezintă cazul Reșetnicov imparțial și echidistant în ansamblu. Menționăm că prin diversitatea subiectelor puse pe post, Radio Moldova reușește să producă și echilibru între surse, dar nu și în fiecare material în parte. Dezechilibrul surselor este foarte vizibil mai ales în subiectul al patrulea unde acuzațiile unui concurent electoral rămân fără nicio replică din partea PCRM.</p>	